

Katolički list

ZVONIK

GOD: XIV BR. 1 (147) Subotica, siječanj (Januar) 2007. 100,00 din

**DIJETE
ZA OSMIJEH I NADU**

BOŽIĆ PAPE BENEDIKTA XVI.

HODOČAŠĆE POVJERENJA - OVE GODINE ODRŽANO U ZAGREBU

ĐAKONSKO REĐENJE VLČ. CSABE KOVÁCSA
U SUBOTIČKOJ CRKVI MARIJE MAJKE CRKVE

Piše: Andrija Anišić

ISTINA JE LIJEPA

Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga (Izl 20,16).

Rečeno je starima: "Ne zaklinji se krivo, nego izvrši Gospodinu svoje zakletve" (Mt 5,33).

Kristovi učenici obukli su "novog čovjeka, po Bogu stvorena u pravednosti i svetosti istine" (Ef 4,24).

U narednih nekoliko uvodnika želim dovršiti tumačenje Božjih zapovijedi. U ovom broju pišem o VIII. Božjoj zapovijedi, vrlo značajnoj za naš ljudski i kršćanski život. Katekizam Katoličke Crkve piše o njoj opširno u brojevima 2465 - 2513.

Kad Bog nešto čovjeku zabranjuje čini to da bi zaštitio neku vrednotu koja čovjekov život čini kreposnim.

Što sve spada pod VIII. Božju zapovijed?

Lažno svjedočanstvo i krivokletstvo.

Kad je izrečena javno, izjava protivna istini zadobiva osobitu težinu. Pred sudom, ona biva lažnim svjedočanstvom. Kad je izrečena pod prisegom, to je krivokletstvo. Takvi postupci pridonose ili osudi nevina čovjeka, ili opravdanju krivaca, ili povećanju kazne optuženih.

Da se izbjegne *neosnovan sud*, svatko će paziti da misli, riječi i djela svoga bližnjega tumači, koliko je moguće, u povoljnu smislu.

Treba otkloniti svaku riječ ili stav koji *laskanjem, ulagivanjem ili dopadljivošću* bodre i utvrđuju drugoga u zloći njegovih djela i opakosti ponašanja. Laskanje je težak grijeh ako postaje sukrivcem poroka ili teških grijeha. Želja da se učini usluga ili prijateljstvo ne opravdavaju dvosmislenost govora. Laskanje je laki grijeh kad se želi samo biti ugodnim, izbjeci neko zlo, zadovoljiti neku potrebu, polučiti dopuštene koristi.

Hvastanje ili razmetanje jest pogreška protiv istine. Isto je i s porugom (ironijom) koja ide za podcjenjivanjem nekoga zlobno karikirajući ovaj ili onaj vidik njegova ponašanja.

Protiv ogovaranja i klevetanja

Čast je društveno svjedočanstvo što se daje ljudskom dostojanstvu, i svatko ima naravno pravo na čast svoga imena, na svoj dobar glas i na poštovanje. Stoga, ogovor i kleveta vrijeđaju kreposti pravde i ljubavi.

Poštivanje dobra glasa osoba zabranjuje svaki stav i svaku riječ koji im mogu prouzročiti nepravednu štetu. Postaje krivim: *za neosnovan sud* onaj tko, makar i prešutno, prihvata kao istinit, bez dostatna temelja, neki moralni manjak u svoga bližnjega; *za ogovaranje* onaj tko, bez objektivno valjana razloga, otkriva tuđe manjke i pogreške osobama koje za to ne znaju; *za klevetu* onaj tko, tvrdnjama

suprotnim istini, škodi dobru glasu drugih i daje prigodu za krive sudove o njima.

Kleveta je u nebo vapijući grijeh. O tom govori sv. Pavao u Poslanici Rimljanima: "došaptavači, KLEVETNICI, mrzitelji Boga, drznici, oholice, preuzetnici, izmišljači zala, roditeljima neposlušni, nerazumni, nevjerni, bešćutni, nemilosrdni. Znaju za odredbu Božju - da smrt zaslužuju koji takvo što čine - a oni ne samo da to čine nego i povlađuju onima koji čine" (Rim 1,30-32).

Nikome ne uskratiti pravo na istinu

Laž je kad se govori neistina s nakanom varanja bližnjega koji ima pravo na istinu. Gospodin u laži prokazuje đavolsko djelo: "Vama je otac đavao (...), nema istine u njemu; kad govori laž, od svojega govori, jer je lažac i otac laži" (Iv 8,44).

Laž je najizravnija povreda istine. Lagati, znači govoriti ili raditi protiv istine, da se zavede u bludnju onaj tko je ima pravo saznati. Težina laži mjeri se prema naravi istine koju izobličuje, prema okolnostima i nakanama onoga tko laže, prema šteti što su je pretrpjeli oni koji su žrtve laži. Iako je laž, u sebi, samo laki grijeh, postaje smrtnim grijehom kad teško vrijeđa kreposti pravde i ljubavi.

Laž je po svojoj naravi za osudu. Ona je obeščašćenje riječi kojoj je zadaća priopćivati drugima spoznatu istinu. Hotimična nakana da se riječima protivnim istini bližnji zavede u bludnju jest povreda pravde i ljubavi. Grešnost je još veća kad nakana varanja prijete opasnošću kobnih posljedica po one koji su odvraceni od istine.

Budući da je povreda kreposti istinitosti, laž je pravo nasilje učinjeno drugomu. Ona ga pogada u sposobnosti spoznaje, koja je uvjet za svaki sud i svaku odluku. Laž je pogubna za svako društvo; potkapa povjerenje među ljudima i razdire tkivo društvenih odnosa.

Svaka krivnja počinjena protiv pravde i istine nameće *dužnost odštete*, pa i onda kad je krivcu oprošteno. Kad je nemoguće javno naknaditi neku krivicu, treba to učiniti potajno; ako onaj tko je pretrpio štetu ne može biti izravno obeštećen, treba mu dati zadovoljštinu moralno, u ime ljubavi. Ta dužnost odštete tiče se i krivnja počinjenih protiv tuđega dobra glasa. Ta se odšteta, moralna i gdjekad materijalna, mora procijeniti po mjeri prouzročene štete. Odšteta obvezuje u savjesti.

Nemamo pravo na svaku istinu

Međutim, valja upozoriti da nema svatko pravo na svu istinu. Tako nijedan svećenik nikada, pa ni po cijenu života, ne smije odati ispovjednu tajnu jer je sakramentalna tajna nepovrediva. Također se moraju čuvati strukovne (poslovne) tajne i nitko ih nije dužan reći onima koji se o njima raspituju. Također se ne smiju širiti povjerljivi iskazi koji bi mogli naškoditi drugima. U konkretnim prilikama svatko treba odgovorno prosuditi je li ili nije prikladno otkriti određenu istinu onomu tko za nju pita.

Sredstva društvenog priopćavanja u službi istine

Pod ovu zapovijed spada također riječ o sredstvima društvenog priopćavanja kao što su tisak, radio, TV. Društvo ima pravo na obaviještenost utemeljenu na istini, slobodi i pravdi. Budući da se mnogi koji su odgovorni za medije ne ravnaju u upravljanju njima na ispravan način, uputno je držati se umjerenosti i sterge u upotrebi sredstava društvenog priopćavanja. Ne smije se gledati i slušati sve što se može. Uvijek treba birati onaj tisak i one emisije koje čovjeka odmaraju, opuštaju ali i izgrađuju u pozitivnom smislu.

Roditelji osobito u odgoju djece trebaju paziti i kontrolirati što djeca gledaju i čitaju, jer preko tih tako snažnih medija vrlo lako se u dječje srce uvuče puno toga što je zlo i štetno za njihov rast i za njihov napredak u ljudskom i kršćanskom dostojanstvu. Svakako bi dobro bilo da se u obitelji čita katolički tisak i duhovna literatura.

I umjetnost u službi istine

Katekazam Katoličke Crkve u okvir ove zapovijedi svrstao je i umjetnost te kaže:

"Vršenje dobra popraćeno je darom duhovnog užitka i moralnom ljepotom. Isto tako, istina nosi sa sobom radost i sjaj duhovne ljepote. Istina je sama po sebi lijepa." I stoga: "Lijepe umjetnosti, a osobito sakralna, po svojoj naravi ukazuju na neizmjernu Božju ljepotu koja treba biti na neki način izražena ljudskim djelima, i utoliko su više usmjerene Bogu i promicanju njegove hvale i slave, ukoliko im se ne postavlja nikakav drugi cilj nego da, svojim djelima, sto više pridonese da se srca ljudi pobožno obraćaju Bogu."

Trudili smo se da i naš "Zvonik" doista uvijek bude u službi istine. I u ovom broju saznat ćete mnoge istine. Neka vam spoznata istina bude s jedne strane poticaj na slavljenje Gospodina a s druge strane poticaj na molitvu da istina, pravda i ljubav uvijek pobjeđuju kako u društvu tako i u Crkvi.

Od srca svima želim da vam ova nova godina bude blagoslovljena po istini koja oslobađa i usrećuje.

Piše: Stjepan Lice

Potraži svoju zvijezdu

Potraži svoju zvijezdu.
Promatraj beskrajne prostore neba.
Promatraj beskrajne prostore svog srca.
I vjeruj: između svih zvijezda prepoznat ćeš svoju.
I vjeruj: tvoja će te zvijezda voditi.

Potraži svoju zvijezdu:
srce svog života.
I ne dopusti da ti išta od njega odvuče pozornost.
Nitko ti kao ono neće znati pokazivati tvoj put.

Imaj povjerenja u svoje u srce.
Slijedi ga s povjerenjem.
I ono će te voditi kroz najtamnije noći,
kroz najgrublje dane.
Prepuštiš li mu se s pouzdanjem,
prepuštiš li mu se do kraja,
ono će te voditi mimo svake vlasti, mimo svake časti.
Vodit će te mimo oholosti, mimo zavisti.
Mimo svake samodostatnosti i isključivosti.

Vodit će te smjerno i neumorno.
U jedan neslućeni čas
dovest će te do neke špilje u zabiti.
Možda do neke uboge kolibe.
Do jaslara u kojima počiva Dijete.
Do jaslara koje grije dah bezazlenih.
Do jaslara uz koje bdiju gorljivi.

Slijedi svoju zvijezdu,
slijedi svoje srce,
slijedi srce Djetetovo
i ono će te dovesti do života samog.
Možda onamo kamo nisi smjerao.
Možda onamo kamo nisi htio.
Ali dovest će te do života samog.

Može to biti bolno.
Može i prebolno.
Ali ondje, samo ondje kamo te dovede
tvoja zvijezda, srce Djetetovo,
prostor je svakog tvog osmijeha.
Svake tvoje nade.
Svake blizine.

Samo ondje moći ćeš zagrliti Dijete.
Samo ondje srce će te tvoje moći zagrliti.

HOĆE LI BETLEHEMSKI PASTIRI BITI PROGLAŠENI SVETIMA?!

Božićni blagdani nas vode pred jaslance. Tamo se susrećemo sa Sv. obitelji, betlehemskim pastirima i trima kraljevima. Svi su nam dragi, napose pastiri koji s tolikom ljubavlju žure s darovima k novorođenom Kralju. Dobro nam je poznat prizor iz noći Isusovog rođenja. Na betlehemskim poljanama pastirima sam Otac nebeski po anđelu naviješta radosni Događaj. Pastiri "kad ugledaše anđela prestrašišu se". No, on im reče: "Ne bojte se! Evo javljam vam Radosnu vijest.

Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist Gospodin...". Njemu se pridruži mnoštvo anđela koji ispuniše zemlju i svemir divnom pjesmom: "Slava na visinama Bogu a na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim!" Čim anđeli otiđoše, pastiri potiču jedan drugoga: "Hajdemo u Betlehem! Pogledajmo, što se tamo zbilo... I pohitješe žurno te pronađoše Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama. Duboko mu se pokloniše i izruče mu svoje skromne darove. Kad sve to vidješe ispriповjediše što im je bilo rečeno o Djetetu. A svi koji su to čuli divili se onom što su pripovijedali pastiri. Pastiri se zatim vratiše slaveći i hvaleći Boga za sve što su čuli i vidjeli, kako im je bilo rečeno.

Betlehemski pastiri su bili prvi misionari. Prvi su upozorili na Spasitelja i prvi su pričali o njemu. U hipu se posvetiše. Susreli su se s anđelima, s nebom. Taj susret je promijenio njihov život. Ispunio ih je velikom radošću te su neprestano slavili i hvalili Boga zbog svega što su vidjeli i čuli.

I mi se čudom čudimo. Nakon dvije tisuće i više godina Crkva Kristova nije se udostojala i usudila kanonizirati ih, tj. proglasiti ih svetima. Zašto ih ne bismo smjeli nazivati: "Sveti betlehemski pastiri - molite za nas!" Uz jaslance oni su nam najdraže osobe.

Molimo Duha Svetoga da rasvijetli sv. oca Benedikta XVI. i sve koji o tome odlučuju, da nam Crkva Kristova daruje taj božićni dar. Dar sv. Betlehemskih Pastira.

Istina je da su pastiri bili u tadašnjem društvu posljednji, prezreni sloj...

Župa sv. Josipa u Beogradu obratila se Sv. Ocu s molbom da proglasi betlehemske pastire svetima. Ako itko, oni zaslužuju biti "SVETI BETLEHEMSKI PASTIRI." Isto tako je zamolila da stavi u litanije Majke Božje novi zaziv: "MAJKO JEDINSTVA - moli za nas!" Nadamo se da će doći čas kad će se to dogoditi. Daj Bože, što prije!

don Ciril Zajec, SDB

Otvorena 10. izložba božićnih kolača - božićnjaka

Tradicionalnu, desetu po redu izložbu božićnih kolača - božićnjaka, u petak, 5. 12. je u predvorju Gradske kuće svečano je otvorio predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost "Ivan Antunović", **dr. Andrija Kopilović**.

On je istaknuo da je izložba božićnjaka temeljni doprinos posvećivanju božićnih običaja. Božićnjak nije samo običaj i nije samo vještina, nego je nadasve prisutnost i poruka. On je znak prisutnosti božićnog otajstva na stolu i u kući, kao i poruka štovanja kruha, kao najvećeg i temeljnog Božjeg dara za čovjeka i za život koji se u božićno vrijeme na osobit način očituje i vrednuje.

Otvarajući izložbu, dr. Andrija Kopilović se zahvalio organizatorima na ustrajnom i promišljenom radu da Božić kod nas ne postane komercijaliziran, nego predano naslijeđe mladima kao poruka i posvećenje običaja. Naš božićnjak ima dušu i organizatori se, prema njegovim riječima, marljivo trude da tu duhovnost duše božićnjaka sačuvaju.

Grgo Kujundžić, pročelnik Etnografskog odjela "Blaško Rajić" Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost "Ivan Antunović", ujedno organizator izložbe, je rekao da je do sada na izložbama sudjelovalo 106 osoba koje su izradile oko 400 božićnjaka, unikatnih djela. Naši božićnjaci krase Veleposlanstvo RH u Beogradu, Nadbiskupsku kuću u Beogradu, Katedralu u Beogradu i Subotici.

Otvorenju izložbe prisustvovao je i gradonačelnik Subotice **Géza Kucsera** koji se u svom obraćanju zahvalio organizatorima i sudionicima izložbe jer čuvaju običaje i korijene. Napose je Božić, prema njegovim riječima, blagdan koji okuplja zajednicu, i to obiteljsku, etničku, gradsku i općinsku, a ona može opstati samo ukoliko to jedinstvo postoji.

Izložba božićnjaka može se pogledati do petka, 22. prosinca, svakog dana, uključujući i nedjelju, od 9 do 17 sati.

/portal subotica.danas/

Ivana Petrekanić

Božićni koncert Ansambla narodnih plesova i pjesama HKC "Bunjevačko kolo"

Božićni koncert Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" pod nazivom "Srićna noć je prispila" održan je 22. 12. 2006. u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Na koncertu je nastupio 51 član Ansambla, a osim božićnih napjeva iz Bačke, na programu su bili i božićni napjevi iz različitih krajeva Hrvatske: Samobora, s otoka Murtera i Brača, iz Slunja, Turopolja i iz okolice Zagreba. Uz Ansambl su nastupila i 23 člana dječjeg i velikog Tamburaškog orkestra HKC "Bunjevačko kolo" pod ravnanjem voditeljice Glazbenoga odjela, **profesorice Mire Temunović**. Kao solist na violini publici se predstavio član Dječjeg tamburaškog orkestra, **Miran Tikvicki**.

Specijalni gost koncerta bio je sicilijanski tenor **Tino Favazza**, koji se subotičkoj publici već predstavio prije mjesec dana nastupivši među ostalim i sa spomenutim Tamburaškim orkestrom kao dijelom njegova projekta "Tino, Nena i prijatelji" kojega realizira unatrag deset godina, te koncerta ostvarenog u Subotici i u Srijemskoj Mitrovici.

Po riječima umjetničkog voditelja i voditelja pjevanja Ansambla, **Davora Dulića**, koncert je unatoč relativnoj kratkoći pripreve, opravdao očekivanja i glede brojnosti publike koja ih redovito prati i koja je, kako je istaknuo, njihova redovita "navijačka publika".

Koncertu su osim katedralnoga župnika **mons. Stjepana Beretića**, nazočili i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici, **mr. Davor Vidiš** sa suprugom te predstavnici vjerskog, kulturnog i društvenog života grada.

Željka Zelić

Božićne čestitke

U povodu božićnih blagdana čestitke građanima uputio je predsjednik Općine **Géza Kucsera**:

"Svim našim sugrađanima želim blagoslovljene i sretne božićne blagdane i uspješnu novu godinu. Približavajući se kraju godine nastojimo sabrati rezultate postignute u obitelji, kao i u široj zajednici, pa tako i na razini grada. Nadam se da bilanca našeg zajedničkog djelovanja nije samo pozitivna, nego znači i više od toga: mogućnost za bolji život. Vjerujem da će naš rad donijeti vrijedne rezultate i da će božićna drvca postavljena u središtu grada i blagdanske osvjetljenje izraziti naša osjećanja. Želim svima sretne blagdane u nadi da će svjetlost naših duša imati dovoljno snage da obasja našu zajednicu

i naš grad tolerancije, jer samo tako možemo ostvariti naše ciljeve. Kako pjesnik kaže - svatko ima anđela po zaslugi. Iskreno se nadam da naš grad ima veselog i milog anđela koji čuva djecu, mlade, stare, nemoćne i sve nas."

Božićnim čestitkama se pridružuje i predsjednik Skupštine Općine Subotica **Saša Vučinić**, koji među ostalim kaže:

"Svim sugrađanima koji blagdan Kristovog rođenja slave po gregorijanskom kalendaru, najiskrenije čestitam nastupajuće božićne blagdane. Neka nam proslava Kristovog rođenja bude poticaj i inspiracija za međusobno razumijevanje, toleranciju i skladan suživot. Čestitajući Božić, svim sugrađanima želim da radost i slavlje Kristovog rođenja ispuni njihove domove i donese im ljubav, mir i blagostanje u obiteljima."

/portal subotica.danas/

Ljiljana Dulić

POLNOČKA KOD FRANJEVACA

Sveti Franjo, da bi dočarao došašće i Božić stanovnicima Umbrije u svoje vrijeme, napravio je Betlehem u naravnoj veličini. Zapravo, on je u jednoj špilji postavio jaslje, a u njih malog Isusa, a kraj njega Mariju i Josipa, te se tu našao i jedan magarac, i ondašnjim sugrađanima izveo je igrokaz kako se sve to zbilo u to vrijeme godišta.

Današnji vjernici, koji traže Franjin temperament u današnjim danima, onu ljubav koju je sv. Franjo osećao prema Bogu, ljudima, pticama i cvijeću, u zemaljskom Kristu, pohitali su i ove godine dočekati rođenje Isusa Krista na misi polnoćki.

Na hrvatskom je polnoćka u subotičkoj franjevačkoj crkvi počela u pola jedanaest, a predvodio ju je **pater Marjan Kovačević**. U prekrasno okićenoj crkvi koju su okitili franjevački trećoreći, isticao se "Betlehem" koji je, i ako ne u svojoj naravnoj veličini kao što je to sv. Franjo napravio, ali svojom jednostavnošću i pozadinom koja natkriljuje cijelo lijevo krilo crkve, dočaravao mir i onu ljubav koju nam sv. Franjo želi prenijeti.

Postoji neobična činjenica o rođenju ovoga svetog čovjeka. Kad je Franjina majka već nekoliko dana imala trudove i podnosila jake bolove nikako ne uspijevajući roditi dijete, na vrata njezine kuće pokucao je čovjek odjeven poput hodočasnika, no koji vjerovatno bijaše Božji glasnik. Rekao je da se dijete ima roditi u štali, a ne na svilu. Potom savjetova da se odmah presele u obližnju štalu. I premda se takav postupak činio ludim, ipak dobru majku, jer bolovi bivahu sve jači, odnesu na naznačeno mjesto. A ondje, bez ikakve pomoći i poteškoće, donese na svijet svoga slavnog sina, ležeći na sijenu. O, blagoslovljeno da si djetesce koje si, od prvog trenutka svoga života, nasljeđovalo Kristov primjer.

Otada se ta štalica neizmjerljivo časti, a u slavu svetog Franje ondje je izgrađena kapelica, koju nazvaše "San Francesco il piccolo" ili "Mali sveti Franjo".

Polnoćku na mađarskom jeziku, koja je počela u ponoć, predvodio je biskup subotičke biskupije **mons. dr. Ivan Péntzes**. On je vjernicima prenio i svoju osobnu ljubav prema malom Isusu i franjevačkoj duhovnosti. Pred sam početak polnoćke izviđači iz Mađarske su donijeli Betlehemsko svjetlo iz Beča i zapalili na oltaru svijeće, simbol Krista. Vjernici koji nisu stigli na polnoćku kod franjevaca, mogli su pratiti misu polnoćku preko subotičke televizije K23.

S. Bašić

SA "ŠOKADIJOM" SU PJEVALI I VJERNICI

Badnja večer u crkvi sv. Lovre odisala je osobitim sjajem, čemu su znatno pridonijeli članovi pjevačkog zbora i recitatori Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata "Šokadija", te tamburaški orkestar "Tandoras" iz Sonte. Noć dolaska Spasitelja

među nas obilježena je skladnim pjevanjem starih crkvenih napjeva, tečnim recitiranjem pjesama posvećenih Božiću i usrdnom molitvom. Lijepo je bilo čuti kako skupa sa zborom pjevaju i skoro svi vjernici. Božićni koncert u crkvi sv. Lovre, četvrti zaredom, postaje jedna od nezaobilaznih tradicija "Šokadije". Na njega su već navikli i vjernici, tako da je crkva, za razliku od prijašnjih godina, bila prepuna vjernika i prije početka. Na prijelazu iz Badnje večeri u prve sate Božića misu polnoćku je služio sončanski župnik **vč. Željko Augustinov**. Poslije mise članovi "Šokadije" i njihovi gosti po tradiciji su se okupili u vjeronaučnoj dvorani, gdje su, uz mali domjenak, izmijenili božićne čestitke.

Ivan Andrašić

Božić u Plavni

Događaj Isusova rođenja u životu vjernika Plavne uvijek je bio prigoda za cjelovitu duhovnu obnovu i promjenu ponašanja prema Bogu i ljudima. Već od 20. prosinca, kada je bila božićna ispovijed u našoj župi, crkva je gotovo uvijek bila puna onih kršćana koji su razumjeli poruku Ivana Krstitelja: "Pripravite put Gospodnji, poravnite mu staze!" (Mt 3,3).

U petak, 22. prosinca, pred stotinjak nazočnih u crkvi sv. Jakova, naš dječji zbor "Suncokreti" održao je Božićni koncert pod geslom "Veselje ti navješćujem puče kršćanski."

Vjeroučiteljica **Karolina Orčić** ovaj je program osmislila kao božićno duhovno-glazbeno razmatranje. Iako još uvijek mali - sastavljen od svega 18 pjevača - zbor je uspio solidno pripremiti 11 lijepih božićnih pjesama, a duhovna čitanja primjereno su interpretirale: **Ivana Bartulov**, **Biljana Grbavac** i **Željka Pakledinac**. Tako smo, pokraj poznatih božićnih pjesama, mogli čuti i stihove **Alekse Kokića**, **Ante Stojića**, te biblijske tekstove.

Božić je blagdan pun radosti, zato su pjesme i način njihovih izvedbi uz pratnju orgulja bile u tom duhu, a tekstovi odabranih pjesama obuhvatili su cjeloviti bogojavljenjski ciklus: Božić, Materinstvo Blažene Djevice Marije, Tri kralja, Kristovo krštenje. Koncert je imao poučni i vjerski karakter, a stihovi pjesama i biblijskih tekstova bili su puni dogmatskih istina naše vjere i pozivali su upravo na božićnu metanoju.

Umjesto adventskih misa zornica, na koje su nekad rado išla, ova su se djeca sada duhovno obnavljala pripremajući program za ovaj nastup, što je koristilo ne samo njima nego i njihovim roditeljima, rođacima i svim vjernicima Plavne. Nadamo se da je ovo bilo ugodno iznenađenje i za našeg sadašnjeg župnika vlč. **Josipa Štefkovića**, a posebice nas je obradovalo što je koncertu nazočio i naš bivši župnik vlč. **František Gašparovsky**.

Zanimljivo je da se dan prije na Radio Bačkoj, u emisiji na hrvatskom jeziku, oglasio i naš bivši župnik s najduljim boravkom u Plavni, vlč. **Stipan Bošnjak**. U njegovim riječima nije se mogla skriti nostalgija za ovim krajem i ovdašnjim ljudima.

Nakon koncerta, na svete mise dolazilo je još više vjernika, a najviše ih je bilo na polnočki kada je vlč. J. Štefković podijelio svoj djeci prigodne božićne darove. Ovakvo vjersko raspoloženje nastavljeno je sve do Nove godine, a na posljednjoj misi Zahvalnici imali smo još jednu posebnu radost: krštenje sedmog djeteta u ovoj godini, što je za našu malu župnu zajednicu pozitivan napredak. Osobito nas raduje što smo kao vjernici ispunili želje i savjete bivšeg i sadašnjeg župnika, da se češće ispovijedamo i pričešćujemo na svetim misama i da to ne shvaćamo kao nagradu, nego kao borbu protiv grijeha, izravni susret s Isusom, primanje nebeskog kruha. I tako se Božić u Plavni i dalje doživljava kao blagdan novih zanosa, kako ne bismo ostali pred Božjim djelima hladni i nehajni.

Zvonimir A. Pelajić

RADOSNO IŠČEKIVANJE MALOG BOŽIĆA U BAČKOM BREGU

HKPD "Silvije Strahimir Kranjčević" je na treću nedjelju Došašća, 17. prosinca održalo Božićni koncert u Domu kulture. Gosti ovogodišnjeg koncerta su bili predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Iva** i **Vinko Aranjoš**. Većinu koncerta su izvela djeca koja su igrokazima, pjesmama i recitacijama pokazala svoje radosno iščekivanje rođenja malog Božića. Djecu je pripremila **Tamara Lerić**, a ona su se predstavila u tri igrokaza: "Razgovor sa zvijezdama", "Božićna obzorja" i "Božićna priča". Predstavili su se i mali recitatori, sudionici ovogodišnje Smotre recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici. Za ovaj su se koncert djeca dugo pripremala i pazilo se na svaki detalj, tako da su djeca imala prelijepu kostime koje su izradile mame i članovi društva, a pobrinuli su se i za

scenografiju. Ispred bine je bio izložen prelijepi Betlehem s Marijom, Josipom, malim Isusom, a bilo je tu i mnoštvo pastira, ovčica, deva i nezaobilazni vol i magarac. Na kraju ovog radosnog koncerta, djeca i stariji članovi društva su prisutnima zaželjeli sretan Božić najljepšim božićnim pjesmama.

Z. Gorjanac

ADVENT I BOŽIĆ U TITELU

Vjernici župe u Titelu iskoristili su vrijeme Adventa i iščekivanja dolaska našega Spasitelja ponajprije kroz češći dolazak u crkvu te revno slušanje Božje Riječi. Toj duhovnoj obnovi svakako je pridonijelo i gostovanje crkvenoga zbora iz Vinkovaca i božićni koncert kojega je održao 16. prosinca. I ove godine posebna draž blizine Božića bilo je unošenje i postavljanje borova u crkvi. Nekoliko vjernika pod budnim okom župnika **Franje Lulića**, uspjelo je podići i okititi dva bora, te postaviti "Betlehem". Misa polnočka započela je ulaznom procesijom na čijem je čelu bio župnik Franjo zajedno s raspjevanim Betlemarima. Oni su i ove godine na Badnju večer išli po kućama te uz božićne pjesme navješćivali radosnu vijest - rođenje Spasiteljevo. Svečanu misu polnočku predslavio je župnik Franjo. "Danas nam se rodio Krist Gospodin, Spasitelj naš. Neka se večeras On iznova rodi u našim srcima

te raste zajedno s nama. Darujmo ga drugima kako bi rastao u punini sviju nas. Budimo njegovi mironosci svojim djelima ljubavi i radosti. Budimo mir jedni drugima, darujući se potrebnima, opraštajući uvrede, izlazeći iz svojih osobnih zakona, uporišta i predrasuda da iz ljubavi prema samoj Ljubavi susrećemo bližnjega. Tek tada možemo očekivati da će mir zavladati među ljudima diljem svijeta. Budimo Kristov mir!"- pozvao je župnik okupljene vjernike na misi polnoćki. Na kraju mise izveden je kraći prigodni božićni program, a božićne pjesme pjevao je dječji zbor pod ravnanjem **Marike Križan**. Župnik Franjo tom je prigodom osobito zahvalio predsjedniku Općine Titel, **Milivoju Petroviću** i njegovom zamjeniku **Milanu Nastasiću** što su svojom nazočnošću uljepšali božićno slavlje.

Na sam dan Božića, 25. prosinca, služena je svečana misa u 11 sati a predvodio ju je domaći župnik Franjo. Tom je prigodom pročitana božićna poruka subotičkog biskupa **Ivana Pénzesa**, a misi su nazočili i o. **Mile** i o. **Milivoj**, u ime Pravoslavne Crkve.

Radimir Hucki

ČESTITKA ZA BISKUPOV IMENDAN

U povodu božićnih blagdana i imendana subotičkog ordinarija **mons. dr. Ivana Pénzesa**, 27. 12. 2006. oko biskupa se okupilo četrdesetak svećenika. U ime svih je čestitku izrekao generalni vikar, **mons. Slavko Večerin**, koji je prvi dio govorio na mađarskom jeziku, pa je nastavio ovim riječima: "Relativizam, to jest prepuštanje svakome vjetru, predstavlja se kao jedini stav ovog suvremenog doba, ističe **papa Benedikt XVI**. Nadalje isti Papa navodi da čovjekom današnjice manipuliraju tržište, mediji i moda. Profit sve više postaje apsolutnim zakonom. Vrhovni kriterij postaje zarada, a ne moralna tj. etička načela. Čovjek u ovo doba nemilosrdne globalizacije sve ugroženiji. Trajno se produbljuju razlike između bogatih i siromašnih; manjina postaje sve bogatijom, većina sve siromašnijom. Željena globalizacija solidarnosti gotovo se i ne nazire. Praksa se sve više ravna filozofijom egoizma. Kod donošenja odluka ne uzima se dovoljno u razmatranje opće dobro kao ni dobro konkretnog čovjeka, njegovih životnih prilika i potreba. Crkva je danas pozvana dići svoj glas u obranu ljudskoga dostojanstva, u obranu čovjeka, osobito slabijeg i siromašnijeg koji je izložen raznim pritiscima i manipulacijama. Potrebno je stoga braniti minimum etičnosti da bi se mogao sačuvati sustav vrijednosti prijeko potreban za život dostojan čovjeka. Vječna aktualnost

Božića jest u tome što je Bog postao čovjekom i time se zauvijek združio s čovjekom te pokazao u čemu je njegovo pravo dostojanstvo. Čovjeku je potreban Bog da bi u punini ostvario svoje čovječstvo. Povijest dvadesetoga stoljeća na dramatičan je način pokazala kako ideologije manipuliraju čovjekom te kako i sama sloboda može biti razorena, i to upravo u ime slobode. Suprotno od ideologija koje su do nedavno bile kriterij djelovanja ili onih koje se danas želi nametnuti, Božić u središte stavlja konkretnoga čovjeka kao kriterij ljudskoga djelovanja. Isus nikada nije ugrozio dostojanstvo niti jednog čovjeka. On je radije dopustio da budu ugroženi njegov život i njegovo dostojanstvo nego da se odmakne od čovjeka. Zato čovjek koji se odlučio za Boga nikad nije sam, dok je čovjek koji se odlučio za svijet bez Boga, u tom istom svijetu napušten. Blagdan Božića, blagdan je i Božjega i čovjekova dostojanstva. Taj nas blagdan poziva na dublje promišljanje našega ljudskog i kršćanskog dostojanstva. Ovim mislima, preuzvišeni gospodine biskupe, u ime ovdje nazočnih svećenika i u svoje osobno ime neka vam je sretna svetkovina Isusova rođenja, Vaš cijenjeni imendan te svakim Božjim blagoslovom bila vam obdarena 2007. godina."

U popodnevrim satima biskup se susreo s bogoslovima, a potom je stigao nadbiskup i metropolita beogradski, **mons. Stanislav Hočevar**. Nakon čestitaka slavljeniku i susreta s bogoslovima, svi su obišli gradilište nove Bogoslovije, radosti zbog napretka radova.

subotica.info

"Sv. Nikola" u Selenči

Sva djeca radosno iščekuju dan kada će ih sv. Nikola obdariti lijepim darovima. Djeca naše župe su se za ovu prigodu posebno pripremala. Animatori su skupa s katehisticom priredili program u kojem su sudjelovala djeca. Kroz molitvice, recitacije, pjesme i igrokaz djeca su pokazala sv. Nikoli koliko ga vole. Radost je doživjela svoj vrhunac kada je sv. Nikola dijelio darove. Zahvalni smo župniku i dobročiniteljima koji su pripremili darove na radost svoj djeci naše župe.

katehistica Kristina R.

MATERICE I OCI U ŽUPI SV. ROKA

Osim u vrtiću "Bl. Marija Petković", djeca su se za Materice pripremala i na župnom vjeronauku i u školi. Program je ove godine izveden, po običaju, u premlenoj vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici jer je svake godine sve više djece i njihovih najbližih koji žele uživati u raznim točkama. Teško je nabrojati što su sve "izvodili", ali već su se mogli naslutiti neki budući glumci, plesači, recitatori... Vrtić je sa svojim odgajateljicama izveo program koji uvijek najviše nasmije, a onda su se priključila i vjeronaučna djeca sa svojim skečevima. Ipak, posebno je ostao u sjećanju igrokaz **Đule Milodanović** "Kod liječnika" koji je izmamio mnogo smijeha i veliki pljesak na kraju. Svim majkama i "nanama" ovaj lijep blagdan čestitao je na kraju programa župnik Andrija Anišić i poželio da ga lijepo proslave u krugu svojih obitelji.

U nedjelju su djeca i na sv. misi čestitala majkama ovaj radosni dan, a dvije su majke obučene u "svilu" djeci po tradiciji darovale jabuku.

I oci su imali svoj dan iduće nedjelje, koji se ne proslavlja tako vidljivo svečano, ali je župnik Andrija u propovijedi naglasio koliku važnu ulogu ima otac obitelji, napose u ovo suvremeno doba kada je obitelj pred velikim kušnjama. Također je očevima dao na razmišljanje problem porasta nasilja u obiteljima upozoravajući da upravo oni moraju štiti svoju djecu i ženu.

K. Čeliković

Župa sv. Roka budna dočekala Božić

Bilo bi lijepo da je Advent cijele godine - jer bi crkva svako jutro na misi bila puna! Ovako je često izražavao svoju radost na misama zornicama župnik župe sv. Roka **preč. Andrija Anišić**, na kojima se okupilo prosječno tristo vjernika, od kojih skoro stotinu djece. U Adventu je podijeljeno 4100 pričesti! To je milost! Djeca su tijekom Došašća svaki dan upoznala po jednu osobu s Isusova obiteljskog stabla (prema Malom Koncilu) i skupljala sličice od kojih je na kraju nastala slika jaslca. Nakon zadnje zornice oni su dobili čokoladu i jedva čekali misu polnoćku na kojoj su s mladima izveli

Zauzimanjem s. Silvane i dobročinitelja nabavljene su nove figure za Betlehem. Donijeli su ih Iva i Vinko Aranjoš.

pastirsku igru. Posebno lijep i poučan tekst pročitali su mladi, govoreći u ulogama bogataša, političara, narkomana i dr. koji traže ili očekuju Isusa. Program je pripremila s. **Silvana Milan**.

Ove je godine misi nazočio generalni konzul R. Hrvatske **mr. Davor Vidiš** s obitelji te potpredsjednik SO Subotica **Petar Kuntić**. Ova je polnoćka okupila mnoštvo vjernika ali i onih koji samo za ovaj blagdan dolaze u crkvu. Posebno lijepo bilo je vidjeti katekumene koji su radosno prvi put pristupili Prvoj pričesti, nakon pripreme koju obavljaju tijekom nekoliko mjeseci nedjeljom popodne.

Na Božić je svečana misa u 9 sati okupila osim odraslih i mnogo djece svih dobi, od beba u kolicima do onih koji i inače redovito dolaze u crkvu. Za sve njih bili su pripremljeni darovi, za koje zahvaljujemo Caritasu koji je i ove godine darovao djeci darove iz Njemačke.

Misu je predvodio župnik Anišić a propovijedao je **mons. Marko Forgić**, župni duhovni pomoćnik. Na misi je pjevao župni zbor uz pratnju "kerskog" tamburaškog orkestra pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**.

Dani Došašća i blagdana Božića bili su pravo duhovno osvježenje za župnu zajednicu.

K. Čeliković

Gradonačelnik Géza Kucsera
i predsjednik SO Subotica Saša Vučinić
27. 12. 2006. primili su predstavnike Crkava
i vjerskih zajednica

Božićni koncert u Pančevu

Tradicionalni, božićni koncert održan je u župnoj crkvi u Pančevu 21. prosinca s početkom u 19 sati.

Pred punom crkvom, koncert su izveli učenici i profesori Muzičke škole "Jovan Bandur" te nekoliko umjetnika. Na programu su bila različita, poznata djela starih majstora, među kojima je "Ave Maria" (Bach-Guno) u izvođenju sopranistice **Maje Đokić** uz klavirsku pratnju **Zorana Gavrilovića**. Zbor škole pod ravnanjem **prof. Miroslava Arbanovskog** izveo je pet rumunjskih božićnih pjesama; "Vergine tutto amor" (Molitva) i Händelov "Total eklips" izveo je tenor **Saša Korać** uz klavirsku pratnju **Andrijane Vučković**. **Luka Balaš** na violini izveo je "Meditacije" (Masne) uz pratnju Zorana Gavrilovića na klaviru, a tri narodne božićne pjesme iz "Duhovne lire" izveo je Dječji zbor Pančevačkog srpskog crkvenog pjevačkog društva pod dirigentskom palicom **Nataše Čavoški**. Orkestar Muzičke škole izveo je Intermezzo iz "Kavalerije Rustikane" (Maskanji) pod ravnanjem prof. Miroslava Arbanovskog. Sopranistica Maja Đokić i mezzosopranistica **Vera Carina** otpjevale su poznati "Panis Angelicus" (Franck) uz klavirsku pratnju Zorana Gavrilovića. Zatim su svi solisti, zborovi i orkestar izveli Mozartov "Ave verum" pod ravnanjem prof. Miroslava Arbanovskog. Svi su izvođači na kraju skupa otpjevali jednu od najljepših božićnih pjesama "Tiha noć" na hrvatskom, mađarskom i češkom jeziku.

Na početku koncerta prigodnim riječima, u svojstvu domaćina prisutne je pozdravio župnik **Mihály Erős**, dok je na kraju koncerta svim sudionicima zahvalila gospođa Vera Carina.

Koncert je održan pod pokroviteljstvom Skupštine općine Pančevo te rimokatoličke župe sv. Karla Boro-mejskog. Autorica programa je mr. Vera Carina, organizator **Slobodan Tanasijević**, a realizator Centar za kulturu Pančevo.

Nakon koncerta prisutni su nastavili druženje uz domjenak u dvorani doma "Sv. Ambrozije" u župnom dvorištu za koji se pobrinuo župnik sa svojim suradnicima.

Nenad Ješić

Božić u Bačkoj Palanci

Ove je godine Božić u Bačkoj Palanci bio drugačiji nego u posljednjih petnaest godina. Ponajprije stoga što je naš župnik, vlč. **František Gašparovsky** najavio da će misa "polnočka" biti u ponoć, a ne kao ranije u osam navečer. Stariji

vjernici su se odmah prisjetili kako je to nekada bilo, kada je starijima bilo drago a mlađima teško dočekati kasne noćne sate. Ipak je na misi bilo i mladih i starih. Najveće je iznenađenje bilo već pred crkvom jer smo u crkvu ulazili na NOVA VRATA, kroz koja više "ne duva" vjetar. A onda još

jedno iznenađenje - u našoj crkvi poslije 60 godina bile su velike jelke i to tri od osam metara! Djeca su i ove godine kitala i postavljala također novi "Betlehem", koji je velik koliko i oltar. Na polnočki je bilo posebno svečanoozračje, na kojem nisu bili samo katolici, nego i pravoslavci. Crkva je ove godine bila punija nego prošle, jer je "reklamiranje" župnika potaklo mnoge da dođu i vide sva ova iznenađenja, koja je s velikom ljubavlju pripremio za sve nas. /Zv/

Božićna ispovijed u Regendorfu

U malenom banatskom selu Regendorfu na svetkovinu Bezgrješnog začeća BDM održana je božićna ispovijed koja je trajala dva sata. Svi vjernici koji su se ispovjedili sudjelovali su nakon toga i u svetoj misi koju je predvodio salezijanac o.

Janez Jelen. Na misi je Božju riječ i molitve vjernika pročitao **Mátyás**. U prigodnoj propovijedi o. Jelen je pozvao okupljene vjernike da slijede Marijin primjer i odlučno se bore protiv grijeha, jer je grijeh veliko zlo za čovjeka i čovječanstvo. Protumačio je i smisao Adventskog vijenca koji treba poticati na odricanje i djela ljubavi u pripravi za najradosniji kršćanski blagdan. //J.J./

BOŽIĆNI KONCERT KATEDRALNOG ZBORA

Na blagdan sv. Ivana apostola, 27. prosinca, katedralni zbor "Albe Vidaković" održao je u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije svoj tradicionalni božićni koncert.

U prvom dijelu koncerta zbor je, uz orguljsku pratnju, izveo šest skladbi kojima su obilježili 250. obljetnicu rođenja W.A. Mozarta i 225. obljetnicu rođenja Đure Arnolda. Sjetili su se također i 20. obljetnice smrti Milana Asića. Kao solista je nastupio **Franjo Vojnić Hajduk**.

Drugi dio koncerta bio je uz pratnju juniorskog ansambla Subotičkog tamburaškog orkestra. A mješovitom zboru pridružio se i dječji zbor "Zlatni klasovi". U ovom dijelu koncerta publika je čula nekoliko tradicionalnih božićnih pjesama.

Zborom je ravnala s. **Mirjam Pandžić** koja je protekle godine proslavila 40. obljetnicu svoje redovničke i orguljaške službe i 20. obljetnicu plodne suradnje sa Subotičkim tamburaškim orkestrom **Stipana Jaramazovića**.

/Prema: *Hrvatska riječ*/

PRONAĆI BOŽU VOLJU IZ DANA U DAN

U subotičkoj crkvi Marije Majke Crkve, biskup **dr. Ivan Péntes**, na blagdan sv. Stjepana, đakona-prvomučenika, zaredio je za stalnog đakona Subotičke biskupije **Csabu Kovacs**a. Đakonsko ređenje bilo je u okviru sv. mise koju je predvodio biskup. Euharistiju su s njim suslavili domaći župnik **dr. Andrija Kopilović**, p. **Tadej Vojnović**, urednik Radio Marije Srbije, p. **Zoltan Dukai**, gvardijan subotičkog franjevačkog samostana, zatim **mr. Mirko Štefković**, tajnik biskupije te **Ivica Ivanković Radaković**, duhovni pomoćnik župe Marije Majke Crkve a asistirao je đakon **Marijan Vukov**.

U ovom slavlju sudjelovali su bogoslovi i sjemeništarci ove župe i lijepi broj vjernika. Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Csaba je rođen 7. listopada 1971. u Zrenjaninu. Osnovno, srednje obrazovanje, kao i Teološko-katehetski Institut završio je u Subotici. Diplomirao je na TKI 1999. godine. Živi u braku sa suprugom **Ivanom** i troje djece, **Majom** (12), **Matejom** (11) i **Danijelom** (9).

Na upit o svom životnom putu i o viđenju svog đakonskog služenja, Csaba ponizno, kakav već uvijek jest, odgovara:

“U obitelji osim krštenja nisam dobio nikakav vjerski odgoj, nego sam se obratio kao odrastao i produbljivao svoju vjeru upravo kroz studij na TKI. Trudim se pronaći Božju volju za mene iz dana u dan, tako vidim i svoju službu kao đakona u svjetlu Božje Providnosti. Svoje glavno polje djelovanja vidim u katehizaciji i katoličkim medijima, mada sam nakon ređenja aktivniji i u liturgiji.”

Csaba se već doista dokazao kao vrsni kateheta a otkada postoji Radio Marija, aktivni je radnik u tom dragocjenom načinu evangeliziranja.

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Osim Csabe, prošle godine su za stalne đakone zaređeni **Stipan Periškić** u župnoj crkvi Svetog Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru, o čemu smo izvijestili u prošlom broju, te 29. 11. 2006. **Ágoston Benárik Agócs** u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Bečeju.

Subotička biskupija sada ima ukupno devet stalnih đakona koji su u službi u raznim župama naše biskupije.

Da podsjetimo, trajni đakoni mogu navješćivati i tumačiti Božju riječ, katehizirati, krstiti, vjenčavati, nositi bolesnicima pričest, ali ne ispovijedati i dijeliti sakrament bolesničkog pomazanja, a mogu obavljati sprovode pokojnika.

Andrija Anišić

O ovom radosnom događaju Čabin župnik **mons. dr. Andrija Kopilović** je rekao:

Već dugo želim da u ovoj župi djeluje i stalni đakon. Vlč. Čaba odazvao se Božjem pozivu i tako se ta moja davnašnja želja ispunila. Čabu poznajem dugo i s njim vrlo lijepo surađujem. Duže vrijeme radi u ovoj župi u uredu i kao kateheta.

Bogoslovi ove župe su organizirali ovaj liturgijski događaj veoma lijepo, te je proslavljen svečano, zajednički i radosno. Zajednica vjernika je bila ponosna i uz moje tumačenje doživjela službu đakona i sam obred kao veliko obogaćenje, a Pastoralno vijeće župe je darovalo liturgijsko odijelo novom đakonu. Đakonska služba je upravo služba oltara i služba zajednici u ljubavi.

Obnova zavjeta i novi članovi FSR-a u Novom Sadu

Franjevački svjetovni red u Novom Sadu proslavio je u 16. prosinca 2006. godine obnovu svojega bratstva primitkom još dva člana. Naime, u sklopu bratstva, kako je to obredom uvođenja i pravilima FSR-a regulirano, “obukla” su se dva brata i tako postali polaznici godine Formacije - novicijata. Nakon bratskoga sastanka u crkvi franjevačkog samostana Ivana Kapistranskog, služena je sv. misa u kojoj je 8 članova FSR-a obnovilo svoje zavjete. Jedna sestra zbog bolesti nije mogla nazočiti, te će stoga naknadno obnoviti zavjete. Misno slavlje predslavio je duhovni asistent mjesnoga bratstva p. **Tadej Vojnović**, OFM. Nakon obnove zavjeta p. Tadej je uputio riječi podrške i potpore braći FSR-a u ustrajnosti k vječnim zavjetima, čineći svojim djelima i životom ljubav i karizmu sv. Franje u opsluživanju Evanđelja Gospodina Isusa Krista.

Radomir Hucki

PASTORAL ROMA

Da se Katolička Crkva brine o svoj svojoj "djeci" dokaz je i konferencija koju je organiziralo VIJEĆE ZA PASTORAL MIGRANATA I DRUGIH PUTUJUĆIH NARODA. Upravo ovamo spadaju i Romi kojima je bila posvećena dvodnevna konferencija od 11. do 12. 12. 2006., održana u Rimu u prostorijama ovoga Vijeća. Tema konferencije je bila "Smjernice za pastoral Roma".

Osim organizatora, na čijem su čelu kardinal **Renato Raffaele Martino** i tajnik nadbiskup **Agostino Marchetto**, u konferenciji su sudjelovali sudionici iz 19 zemalja, iz svake zemlje po jedan - nacionalni direktori. Našu je zemlju predstavljao potpisnik ovih redaka.

Tijekom konferencije održano je pet predavanja na temelju kojih se onda radilo po grupama. Svakako da je svatko iznosio i svoja iskustva. Zaključeno je da je prilično lako doći do smjernica, ali ih nije lako u praksi ostvariti, ali je i ovoj skupini potrebno posvetiti isto toliko ljubavi, pažnje i brige, kao i ostalima.

J. Pfeifer

BARTOLOVIĆ FRANJO I IRENA "ZLATNI"

Dugo prijateljstvo s obitelji Franje i Irene Bartolović i njihovom djecom, blizankama **Amalijom** i **Anastazijom** te sinom **Antunom** bilo je razlogom, a i njihov poziv, da im služim svečanu Euharistiju-zahvalu za njihov zlatni pir.

Zlatni jubilej crkvenog vjenčanja proslavljen je u Höchstu-Frankfurtu, koje je prije pedeset godina bilo u Baču. U Höchstu je 2. prosinca u 15 sati započela sveta misa u nazočnosti pedesetak gostiju iz Njemačke, Španjolske i Vojvodine.

Slavljenicima je priređena atmosfera Bača i Bačke trvdave ne samo spominjanjem u homiliji, već je bila i na svečarskoj torti. Svečarica Irena je rekla: "ko da sam u Baču".

Inače su Franjo i Irena praktični vjernici katolici, uvijek uz Crkvu i svećenike, uvijek su nastojali biti uključeni u župna i crkvena događanja, a to su prihvatila i njihova djeca.

Koliko "zlatni" Franja i Irena vole Bačku potvrđuje i činjenica da redovito primaju naš "Zvonik".

Bila je to svečana, vesela i uistinu "zlatna" fešta.

J. Pfeifer

Oskrnjavljena katolička mala kapela na Paliću

U noći između 8. i 9. siječnja dogodio se nemio događaj u katoličkoj maloj kapeli na Paliću kada su dvojica maloljetnika izvršila veliku nuždu u posudu sa svetom vodom te time isprljali zidove. Maloljetnike (četnaestgodišnjake) je policija privela i tijekom saslušanja jedan je priznao izvršenje kaznenog djela. Protiv oba maloljetnika policija će podnijeti kaznenu prijavu.

U povodu barbarskog čina oskrnuća kapelice katoličke crkve "Marija Kraljica Svijeta" na Paliću, gradonačelnik **Géza Kucsera** osudio je taj čin navodeći da je on nedvojbeno pokušaj narušavanja civilizacijskih i kulturoloških normi. Kucsera je izrazio žaljenje što su, prema priopćenju MUP-a, počinitelji ovog vandalizma maloljetnici. "I do sada sam uvijek najoštrije osuđivao oskrnuća vjerskih objekata jer ona u sebi nose vjersku mržnju i netrpeljivost", istaknuo je gradonačelnik **Géza Kucsera**.

/Prema: IPS/LJD/

BETLEHEM - NEKAD I SAD

U predbožičnoj Kršćanskoj tribini grada Subotice zanimljivo, meditativno predavanje na temu "Betlehem - nekad i sad" održao je miljenik sudionika ove tribine, **dr. Tadej Vojnović**, franjevac iz Novog Sada. On je istaknuo da je Betlehem maleni gradić u kojem se zbio najveći susret u povijesti čovječanstva - ondje je Bog poljubio zemlju i čovjeka". U drugom dijelu uz slike iz Betlehema uživali smo u meditaciji p. Tadeja. /AA./

HOĆE LI OBLJETNICA SMRTI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA POSTATI "ŠKOLSKA SLAVA" HRVATA-BUNJEVACA I ŠOKACA?

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" svake godine obilježava obljetnicu smrti svog naslovnika, biskupa Ivana Antunovića. Ta obljetnica obilježava se sv. misom i tzv. "Razgovorom".

Ove godine sv. misa za biskupa Ivana Antunovića održana je u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije u nedjelju, 14. siječnja. Sv. misu je predvodio **mr. Mirko Štefković**, tajnik biskupije. U prigodnoj propovijedi on je podsjetio lijepi broj okupljenih vjernika na našeg velikana biskupa Antunovića služeći se riječima mudroga Siraha: "Opjevajmo slavne muževe, pretke naše po njihovim pokoljenjima. Mnogo je slave podijelio Višnji, i pokazao svoje veličanstvo od iskonskih dana." (Sir 44,1-2). U svojoj propovijedi on je, među ostalim, rekao: "Po biskupu Ivanu Antunoviću nam je Višnji pokazao svoje veličanstvo. Obdario ga je mnogim darovima, koje je on mudro znao staviti na raspolaganje drugima. Samo zato nam je u baštinu ostavio tolika svoja djela, a ponajviše svoje veliko svjedočanstvo čovjeka i kršćanina. /.../ Svakom vremenu dragi Bog raspoređuje svoje darove tako da ga po njima možemo bolje spoznati, da ga po njima možemo još više slaviti. Ivan Antunović je svojim djelima ponajprije slavio Gospodina! Iako su mnoga namijenjena narodu, no baš po njima on poziva sve da budu Bogu odani, jer - kako sam veli - "Bog dieli svoje darove čovjeku, da ih nadaren obrati na njegovu slavu, svoju i bližnjeg korist zemaljsku i vječnje spasenje" (ŽiR, 211). "Svaki dar bilo kakve mu drago vrste i naravi, dolazi od svemogućeg Boga" (isto). /.../ Da nam danas ovdje progovori rječiti govornik, kakav je bio naš Ivan Antunović, mislim da bi podigao glas. Svaki dar, talent i sposobnost, pa makar bio ne znam kako veliki dar Božji, ako ga ne koristimo na dobrobit drugoga, nego čak i protiv njega, postaje po nama djelom zloga. Rivalstva, podjele, nadmetanja, častohleplje, ništa to nije u Duhu Božjem učinjeno! /.../ Vrijeme u kojem je živio Ivan Antunović nije ni po čemu bilo lakše od ovog današnjeg. No, Ivan je bio čovjek istančana duha, osjetljiv i delikatan, te je znao razlučiti kad i kako djelovati. Mogao je on - kako je već, zahvaljujući svojoj predanoj službi i talentima, napredovao u crkvenoj hijerarhiji - jednostavno polagano zašutjeti o svojim Bunjevcima i Šokcima. No, nije se dao omesti niti uplašiti. Bio je uvjeren da je na dobrom putu. To svoje uvjerenje crpio je iz dubokog duhovnog života kroz molitvu, post i šutnju, jer kako i sam kaže: "Molitva drži čovjeka u granicama poniznosti i umjerenosti i čuva ga, da prag oholosti ne prekorači, i danu mu vlast, ne upotrijebljuje na štetu svojega bližnjega i pokarane svoje duše." (ŽiR, 204)

Svom rodu za ljubav Ivan nije mogao šutjeti. Govorio je i pisao. Radio je za vjernike drevne kaločko-bačke nadbiskupije, ali na srcu su mu uvijek bili i ostali njegovi Bunjevci i Šokci. Ta mala grana je Božja milina! Zato joj ovako poručuje: "Dvoje mi je na srcu, čedo moje, čega prešutjeti ne mogu, i što bih rado da ti ulijem u pamet i usadim u srce, na vječnu

uspomenu. Prvo: da zadržiš svih okolnostih svoga života vjeru onako postojano, kako nas ju sv. mati Crkva uči. A drugo: da se svojem narodu, iz kojega si nikao, nikad u svietu ne iznevjeriš." (ŽiR, 220)

Ivan Antunović nije bio sanjar. Vrlo je realno vidio situaciju Crkve i svog naroda u vremenu u kojem je živio. U pozitivnom smislu riječi možemo čak reći da je bio i vizionar, jer je mnoge događaje već predvidio. Ipak, on je bio čovjek nade, i to prave kršćanske nade! Zato kaže: "Tko moli skrušeno i pouzdano 'budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji', onoga se dnevni mirnije izmjenjivaju vrhu vlastite glave. Jerbo ga ruka Božja vodi, da glavom o zid ne udari, da nogom ne posrne, već u svih okolnostih, ako biva i bijen i ranjen, al nikad pobijen" (ŽiR, 203).

Gospodin je našem narodu darovao preporoditelja Ivana Antunovića. Uvjeren sam da nam On i danas daje osoba sposobnih čuvati i razvijati sve naše vjersko i kulturno naslijeđe. Kako ih prepoznati? Kako im pomoći u tom poslanju, da bi netko i u budućim naraštajima - poput Ben Siraha - opjevao slavu koju se Gospodin dostojao podijeliti i u našem narodu?

Za očuvanje našeg vjerskog i kulturnog naslijeđa potrebni smo kulture dijaloga i suradnje. Različiti su darovi, ali je isti Duh! No, svaki dar koji nije stavljen na dobrobit bližnjima, zakopani je talent koji ne služi ničemu. Zar nam nije svima stalo do ovog milja Gospodnjeg, do naše male bunjevačke grane, hrvatskoga naroda? Dajmo, dakle, svoj doprinos! Uložimo sve svoje talente i darove u zajedničku stvar, kako bi svatko mogao učiniti ono što njemu Gospodin rekne! Zato budimo ponizni poput Marije i ne tražimo svoje slave, već svojim životima dajmo slavu Bogu! Tako su činili i naši stari, tako je činio i Ivan Antunović. Neka nam Gospodin udijeli da ne iznevjerimo ni njega, ni svoje pretke, ni svoj rod!

Na misi je pjevao katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**.

Šteta je što obilježavanje obljetnice smrti ovoga našega Velikana ne izaziva veću pozornost, osobito među mladima. Mislim da je već sazrelo vrijeme da se ova obljetnica obilježava uz sudjelovanje većega broja vjernika, svih članova Instituta, ali i predstavnika hrvatskih udruga. Napose bi na misi i u "Razgovoru" trebala sudjelovati djeca i mladi koji pohađaju hrvatska odjeljenja u školi i katolički vjeronauk. Dan biskupa Ivana Antunovića bi mogao biti "školska slava" svih Hrvata Bunjevaca, kao što je "Sv. Sava" školska slava svih Srba. Vrijeme je da se o tom povede računa i pokuša to ostvariti. Sa strane vlasti sigurno danas više ne bismo imali nikakvih poteškoća glede toga.

Andrija Anišić

Tradicionalni susret pod naslovom "Razgovor" održat će se 26. siječnja u 19 sati u HKC "Bunjevačko kolo". Predavanje na temu "Relativizam vodi u ateizam" održat će mr. Mirko Štefković, tajnik subotičke biskupije.

(NE)OPRAVDANOST SMRTNE KAZNE

Puno se polemika, i to s razlogom, pokrenulo oko nedavnoga pogubljenja bivšega iračkoga predsjednika **Saddama Husseina** vješanjem. I dok je većina svjetskih čelnika i država s razlogom oštro osudila način na koji je Saddam pogubljen, tvrdeći da na taj način neće biti riješeno iračko pitanje, općenito se postavlja pitanje o moralnoj (ne)opravdanosti takvoga čina počinjenog u XXI. stoljeću, koji je kao uobičajeni oblik "kažnjavanja" oslikavao prethodna stoljeća. Da podsjetimo, nakon odbijanja iračke vlade da objavi način i vrijeme izvršenja kazne kako bi izbjegla moguće političke napetosti, Saddam koji je s vlasti svrgnut 2003. godine nakon što su Amerikanci izveli invaziju na Irak, pogubljen je 30. prosinca 2006. godine. Pogubljen je unatoč tomu što su Europska unija i humanitarne organizacije kao što su Amnesty International i Human Rights Watch te Saddamovi odvjetnici pozvali na odgodu odnosno neizvršenje smrtne kazne. Prije njenoga izvršenja, Saddam je u pismu izjavio kako će njegovo pogubljenje biti žrtvovanje za Irak te je pozvao Irance da se ujedine i bore protiv američkih snaga. "Nudim sebe kao žrtvu. Ako svemogući Bog želi, moja duša će me odvesti gdje on naredi kako bih bio s mučenicima", napisao je Saddam koji je na smrt osuđen 5. studenoga 2006. godine i to za zločine počinjene protiv čovječnosti, a napose zbog ubojstva 148 šiitskih seljaka iz Dujaila tijekom 80-ih nakon neuspjelog pokušaja atentata na njega. Saddamov polubrat, bivši šef obavještajne službe **Barzan al Tikriti** i bivši šef revolucionarnog suda **Awad al Bandar** također su osuđeni na smrt, ali datum njihova pogubljenja pod pritiskom međunarodne zajednice još nije objavljen. Saddam Hussein bio je u bijegu od početka vojne akcije u Iraku, a 13. prosinca 2003. pronađen je u jednom podrumu u blizini Tikrita, njegova rodnog mjesta. Hussein se teretio za kaznena djela koja je počinio tijekom 35 godina koliko je vladao Irakom, i to za "zločine protiv čovječnosti" tijekom ubijanja Kurda (1988.), gušenja šiitske pobune (1991.), rata protiv Irana (1980.-1988.) i invazije Kuvajta (1990.). Tako je Saddam Hussein bio prvi predsjednik jedne arapske zemlje kojem se u zemlji sudilo za zločine protiv vlastitog naroda.

Posljedice

Iako ga se s razlogom može nazvati pravim krvnikom i što je pogubljen na krajnje brutalan način, paradoksalna je činjenica da je presuda izvršena na najveći islamski blagdan Kurban Bajram, što zasigurno nije slučajno. Postavlja se pitanje, zar za doživotni zatvor ne bi za Husseina bio najveća moguća kazna? Tu je činjenicu po tvrdnji Saddamova odvjetnika izrekao i sam Saddam izjavivši da je sretan što će umrijeti od ruku svojih neprijatelja i što će biti mučenik, a neće trunuti u zatvoru. Cjelovita snimka njegova vješanja u Bagdadu, koja traje 2 minute i 38 sekundi, već je dan nakon njegova pogubljenja 31. prosinca, objavljena na internetu a na njoj se vidi kako svjedoci pogubljenja bivšeg predsjednika nekoliko trenutaka prije smrti uzvikuju ime njegova zakletog neprijatelja. Snimku je mobitelom snimio svjedok pogubljenja. Unatoč tomu što je snimatelj pogubljenja uhićen i po nalogu iračke vlade odgovarat će za to djelo, snimka je ovih dana ubrala i prve žrtve. Jedan od njih je i alžirski 12-godišnji dječak kojega su objesili njegovi prijatelji u igri "vješanja Saddama Huseina", a slični slučajevi ubijenih dječaka, u igri "vješajmo Saddama" dogodili su se već u nekoliko zemalja, uključujući Sjedinjene Države i Pakistan. "Ništa novo pod suncem", rekli bi neki, kad se zna da u svijetu ima puno ubojstava i različitih zločina počinjenih upravo po modelu iz nekoga poznatoga filma, serije i sl.

Reakcije svjetske javnosti

Saddam je pokopan 31. prosinca u središtu Ouje blizu Tikrita. Kad je riječ o reakcijama svjetskih čelnika na Saddamovo vješanje, američki predsjednik **George W. Bush** ocijenio je kako izvršenje presude nad bivšim Husseinom, "nakon poštenog suđenja, predstavlja važan događaj na putu Iraka prema demokraciji i samostalnosti, ali da ono neće zaustaviti nasilje u Iraku". Mnogi pak političari smatraju kako će njegovo pogubljenje doprinijeti destabiliziranju stanja u Iraku. Najnovije pak ocjene koje su stigle iz Ureda britanskoga premijera **Tonyja Blaira** govore o tome kako Blair, kojega su inače optužili za nekomentiranje Saddamova pogubljenja, smatra da je način na koji je Saddam pogubljen bio "potpuno pogrešan". **Larry Cox**, izvršni direktor Amnesty Internationala u SAD-u ističe pak kako je pogubljenjem zanižavana pravda za bezbrojne žrtve koje su nezamislivo trpjele za vrijeme Saddamova režima, a sada im je uskraćeno pravo vidjeti zadovoljenje pravde. Osudi izvršenja smrtne kazne pridružio se i Vatikan koji ocjenjuje da se time "zločin kažnjava drugim zločinom". U tom smislu **papa Benedikt XVI.** je navodeći svoju poruku iz prosinca kojom je obilježio Svjetski dan mira 1. siječnja, istaknuo kako se "poštujući osobu promiče mir" te je pozvao zemlje da rade na ostvarenju svijeta u kojem "svi poštuju ljudska prava".

Za i protiv

Kad već govorimo o nedopustivosti smrtne kazne, drži se da je ona jedna od najstarijih institucija krivičnog prava i da je dugo vremena bila jedino sredstvo koje su drevna ljudska društva imala na raspolaganju u svrhu očuvanja reda i zakona. S razvojem država i njenih institucija, razvile su se i alternative smrtnoj kazni, poput progonstva u prekomorske kažnjeničke kolonije ili instituta doživotnoga zatvora. Time su se stvorili preduvjeti za stvaranje pokreta za ukidanje smrtne kazne, koji je postepeno doveo do njenoga ograničavanja i ukidanja u mnogim europskim i zapadnim državama. U Republici Hrvatskoj smrtna kazna ukinuta je Božićnim Ustavom 1990. godine. Prema podacima Amnesty Internationala, u 2002. godini više je od 3248 osoba osuđeno na smrt u 67 zemalja, a od te brojke izvršenjem smrtno kazne ubijeno je više od 1526 osoba u 31 zemlji svijeta. I crkveni nauk protivi se smrtnoj kazni, a u članku 2266. Katekizma Katoličke Crkve jasno se razlikuje potvrda načela o legitimnosti smrtno kazne i primjeni toga načela u samo "krajnje teškim slučajevima". Papa **Ivan Pavao II.** je u enciklici *Evangelium vitae* (1995.) očitovao svoje protivljenje smrtnoj kazni, govoreći o slučajevima "apsolutne nužnosti", tj. samo onda kada se ne bi moglo drukčije zaštititi društvo, dodajući da su "takvi slučajevi jako rijetki, ako ne naprosto praktički nepostojeći".

Dobar način borbe protiv smrtno kazne bio je i osvjetljen Rimski Colloseum 6. prosinca o.g., u sklopu talijanske kampanje za zabranu smrtno kazne u cijelom svijetu i kao odgovor na nedavno pogubljenje bivšeg iračkog predsjednika Saddama Husseina. Hoće li upaljeno svjetlo u Colloseumu uspjeti upaliti svjetlo i u savjestima onih koji još uvijek podržavaju smrtnu kaznu? Jer, ma koliko okrutna bila djela nekoga čovjeka još uvijek je jasno da je za svakoga zločinca najveća kazna zapravo osuda na doživotni zatvor.

Željka Zelić

6. svezak Leksikona podunavskih Hrvata

U izdanju Hrvatskoga akademskog društva iz Subotice, iz tiska je izašao najnoviji - šesti svezak Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca u kojem su obrađene natuknice na slovo D.

U izradi ovoga, do sada najobimnijega sveska sudjelovalo je ukupno 54 autora iz Vojvodine, Mađarske i Hrvatske, među kojima su i 17 novih imena (Petko Vojnić Purčar, Jasna Ivančić, Srećko Lipovčan, Vidor Fabian, Zlatko Romić, Biserka Jaramazović i dr.).

Na 104 stranice predstavljeno je 155 članaka u rasponu od "dada" do "dužijanca", koje prate 74 ilustracije, te 13 uputnica.

Poput prijašnjih svezaka, i u ovome su dani najvažniji podaci o naseljima u kojima žive Hrvati (Dautovo, Deska, Dudvar, Dušnok), udrugama (DSHV, Demokratski savez južnih Slavena u Mađarskoj, Dobrotvorna zajednica Amor vincit, Dobrotvorna zadruga Bunjevki iz Sombora, Dobrotvorna zadruga Bunjevaka iz Subotice, Društvo bačkih Hrvata, Društvo bunjevačkih kazališnih dobrovoljaca iz Gare, Državno udruženje šokačkih Hrvata iz Santova), časopisima i novinama (nekoliko kalendara koji su nosili naziv Danica, somborski list Danica iz 1934), manifestacijama (Dan Bačko-baranjskih Hrvata, Dan mladih Subotičke biskupije, Dani Balinta Vujkova, Dani kruha i riječi), botanici (drač, dika, dud), etnografiji (disnotor, debo četvrtak, dodola, dukat, dunjica, dunja, delin), katoličkim redovima i društvima (dominikanci i dominikanke, Društvo anđela čuvara, Društvo oltarsko, Društvo žive krunice, Družba sestara kćeri milosrđa trećega samostanskog reda sv. Franje, Družba sestara Naše Gospe). Obrađeni su i neki opći pojmovi (demokracija, dijalekt, dijalektalna književnost, dijaspora, državljanstvo), obitelji (Dejanovići iz Segedina, Dulići), kao i životopisi (akademik Ivan Damjanov, povjesničarka umjetnosti Jadranka Damjanov, nekoliko sportaša iz obitelji Dora i Dorotić, humanist Andrija Dudić, segedinski profesor Andrija Dugonić itd.). Osobnost ovoga sveska jest jedna od najbrojnijih bunjevačkih porodica - Dulića, pa u svesku ima 45 životopisa članova ove obitelji.

Šesti svezak je uredilo uredništvo u sastavu Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov, Petar Vuković i Stevan Mačković, a grafički su ga pripremili Marija Prčić i Darko Ružinski.

Izlazak sveska omogućili su Pokrajinsko tajništvo za znanost i tehnološki razvoj, Skupština Općine Subotica, Vlada Republike Hrvatske te Color Press Group iz Novoga Sada.

S. Bačić

HosanaFest dobro kotira u duhovnoj glazbi

Prema istraživanju Boborecordsa - Sveti Križ, najčitanijeg vjerskog portala, Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest - Subotica, prema ocjeni važnosti duhovnih ostvarenja među ispitanicima (čiji broj nije poznat) dijeli visoko drugo mjesto zajedno sa zagrebačkim festivalom duhovne glazbe - Uskrs festom, te VIS-om Otkrivenje iz Zagreba. Prvo mjesto, prema istim ispitanicima dijele Kristfest - osječki festival duhovne glazbe, te Hrvatsko društvo hrvatskih glazbenika.

Prema ocjeni popularnosti subotički duhovni festival HosanaFest se također nalazi među prvih deset - zauzima sjajno 8 mjesto.

O istinitosti ovih podataka, provjerite na:

http://www.kriz-zivota.com/webindex/kultura_umjetnost/glazba/?s=P

PRVI ROMAN ŽELJKE ZELIĆ "BEZDAN"

U ediciji *Suvremena proza*, Novinsko izdavačka ustanova "Hrvatska riječ" objavila je "romaneskni prvijenac Željke Zelić pod znakovitim naslovom *Bezdan*, povijest o ljudima za koje se veli: oni su 'običan' i 'normalan' svijet, a kao predstavnici srednje klase, trebali bi biti oslonac građanskog društva. I jesu to!, ali ne u onoj mjeri u kojoj bi trebali biti", kako to pojašnjava u recenziji urednik **Milovan Miković**.

Autorica je članica Uredničkog vijeća *Zvonika* od samoga osnutka 1994. godine te kalendara *Subotička Danica*, apsolvantica studija novinarstva na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i, među ostalim, dopisnica Informativne katoličke agencije *IKA*, *Glasa koncila*, *Hrvatske riječi*, portala *Subotica.danas*, hrvatskog uredništva *Radio Subotice* i dr.

Uz čestitke mladoj i vrijednoj spisateljici, toplo preporučamo za čitanje ovaj roman.

Uredništvo

Došašće u Irigu

Vrijeme Došašća i pripreve za blagdan Božića u Irigu je započelo redovitim svetim misama u župi Irig te u dvije filijale, napose u Dobrodolu gdje je služena sveta misa za **Katicu Varga**. Nakon toga, 2. prosinca na misi zornici slavljena je sveta misa za pokojne **Feriku Horvata i Ilku i Jožiku Vizmeg**. Spomendan sv. Barbare proslavljen je 4. prosinca u Vrdniku, gdje je gost bio pomoćni biskup i generalni vikar za Srijem **mons. Đuro Gašparović** te **p. Tadej Vojnović**, domaći župnik **Blaž Zmaić**, a na misi se okupio i lijepi broj školske djece koja pohađaju školski vjeronauk. Misi je također nazočio i direktor OŠ u Vrdniku, **Slobodan Veličanski** te vlasnik tvrtke "Tehnomatik" **Petar Morela** zajedno sa svojim uposlenicima, čija je tvrtka također stavljena pod zaštitu sv. Barbare.

Uz blagdan sv. Nikole slavljen je imendan člana Župnog ekonomskog vijeća **Nikole Rušpaja**. Na blagdan Bezgrešnog Začeca BDM, "blagoslovljene među ženama", sveta misa je prikazana za **Ilku Mulaj i Ilku Vizmeg**.

U II. nedjelju Došašća u Vrdniku je prikazana sveta misa za veliku obitelj **Brečko** te obitelj **Grac**. U razdoblju između II. i III. nedjelje Došašća započele su ispovijedi po dekanatu. U Irigu je slavljena misa za pokojnu **Angelinu Filipović**.

Na blagdan sv. Lucije služena je sveta misa za pokojne članove obitelji **Čirko i Ferencu Vargu**. Svjetlo novoga života na dan sv. Lucije ugledao je **Janoš Barto** (78).

Uoči treće nedjelje Došašća rastali smo se od mlađeg pokojnika **Ištvana Terebešija** (66), rođenog u Dobrodolu. Na III. nedjelju Došašća u Šatrincima je služena sv. misa za pokojnu **Katicu Šiter**.

Drugi po redu Božićni koncert u organizaciji domaćeg mađarskog ženskog pjevačkog društva "Arany János" upriličen je 22. prosinca u iriškoj crkvi. Bogatstvo božićnih pjesama iznijeli su i pjevači u filijalama Šatrinci (iz najstarijih mađarskih molitvenika) i Dobrodol, te dragi Nikinčani (djeca) s igrokazom Betlemaša i recitacija. Uz ugledne domaćine nazočili su i gosti iz Novog Sada i predstavnici KUD-a. Organizator ove večeri bila je **Eržebet Vukmanović**.

Uoči samoga Badnjaka preminula je **Marija Prislán** (72) iz Vrdnika.

Božićno se pak svjetlo najprije upalilo u punoj crkvi u Šatrincima, te na misi polnoćki u Irigu, kojoj je nazočio i iriški paroh **Slavko Teofilović**. U istom raspoloženju slavljen je Božić u Vrdniku, te blagdan sv. Stjepana u Irigu, kada je služena sv. misa za **Pištu Horvata**. Božić je proslavljen i u Šatrincima i Dobrodolu s božićnom porukom župnika: "Učini kao Bog, budi čovjek! Ja ljubim tebe, ti svijetu i ti čovječe. Zapali svijeće! One imaju više prava nego svaka tama."

Na blagdan sv. Ivana, 27. prosinca proslavljeni su imendani jednoga od ministranata i članice ŽEV - **Ivane**, a služena je i sv. misa za obitelj pokojnog **Ivana Madija**.

Na blagdan sv. Obitelji slavljena je misa zahvalnica u župi Irig te filijali Dobrodol. Vraćamo se pogledom unatrag, puni zahvalnosti za sve lijepe i dobre stvari, koje smo smjeli doživjeti tijekom prošle godine (2006.), a Isus nas ohrabruje za nove korake jer njegova Riječ nas jača.

f.f.

ODGOVORNI ZA BUDUĆNOST SVOJE ZEMLJE

/Iz poslance biskupa Međunarodne biskupske konferencije u povodu izbora 2007./

Braćo i sestre!

Nalazimo se pred izborima za narodnu skupštinu u Republici Srbiji. Neka nam Gospodin dadne prava nadahnuća, kako bismo mogli zajedno razmišljati o važnosti ovog događaja. Prilika je to da razmotrimo prava i dužnosti sudjelovanja vjernika u javnom životu društva. Crkva daje za to jasne upute. Čovjek je u isto vrijeme kako vjernik tako i društveno biće. Ugrađen je u konkretno vrijeme, u konkretnu zemlju, u konkretni narod. Svaki je čovjek, a nadasve kršćanin, kao osoba homo politicus, kako nam je to posvjedočila već grčka mudrost, to znači političko biće. Politika je, u punom značenju te riječi, briga za opće dobro, to jest briga za dobre, poštene i duboke međusobne i međunarodne odnose. Samo na takvim temeljima moguć je istinski napredak. /.../

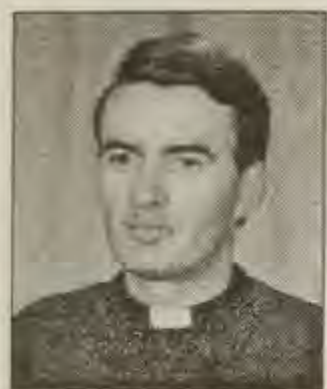
Prilikom izbora dana nam je slobodna volja i trebamo prosuditi: hoćemo li dati svoj doprinos formiranju predstavničkog tijela u državi koji odražava pravi sastav društva ili se, u trenutku kad je naša odluka važna, ponašati kao da nam je svejedno. Nekome će se možda učiniti prezahtjevna ova odgovornost, pa će je pokušati izbjeći ne izlaženjem na izbore. A što za vjernika znači takovo neizlaženje? Svakako možemo i ne izaći, jer nas je Bog stvorio slobodnima. Ali postoji u nama i savjest, koja nas opominje: kako možemo očekivati promjenu u društvu na bolje ako svoj glas nismo dali za one, ili onoga koga stvarno u savjesti smatramo da je pozvan da služi društvu, pa time i nama kršćanima. Radi toga je najvažnije da **u nama postoji svijest i uvjerenje da se vjernik ne smije isključiti iz javnoga života**. Ima pravo i mogućnost da prihvati odgovornost za društvo u kojem živi. Nadalje vjernik je u savjesti dužan učiniti sve da društvo u kom živi njegovim doprinosom napreduje prema idealima kojima mi kao kršćani težimo. Imajmo pred očima da je vjernik uvijek dužan slijediti glas svoje savjesti koji se oslanja na socijalno učenje Crkve i iskustva iz vlastitog života. Prema njemu kod glasanja zaokružuje onaj program ili projekt za koji smatra da će najviše pridonijeti ostvarenju općeg dobra. Konačno, ne izići na glasanje znači izbjegavati odgovornost, na koju nas poziva sama priroda čovjeka kao društvenog bića. Nitko nema pravo kritizirati novonastalu situaciju, ako je u vrijeme njenog oblikovanja odbio dati svoj doprinos. A onaj koji ne glasa, ustvari daje glas nekom tko možda i nije prikladan za preuzimanje odgovornosti za društvo. /.../

Pitanje izbora je, dakle, pitanje preuzimanja odgovornosti za izgradnju konkretnog društva u kojem želimo biti solidarni građani i aktivni vjernici. Zato treba proces izbora pratiti molitvom, da bi Bog prosvijetlio sve savjesti. /.../

Mi biskupi Srbije stojimo pred vama kao vaši pastiri, te dok zajedno s vama molimo da svi građani budu zreli i odgovorni za opće dobro društva u kojem živimo, pozivamo vas na širenje socijalnog nauka Crkve, te na vas i sve ljude dobre volje zazivamo Božji blagoslov.

U Beogradu, u sjedištu Biskupske konferencije

Vaši biskupi

Uređuje: Franjo Ivanković

Obitelj - prva škola povjerenja

Zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić** protekloga je Božića obiteljima zagrebačke nadbiskupije uputio je božićno pismo u kojemu je glavna tema: povjerenje. Božje povjerenje prema čovjeku je izvor i uzor svih drugih oblika povjerenja, ističe kardinal Bozanić te kaže: "To povjerenje Bog nam iskazuje po Božiću. Bog nam po svojoj dobroti i ljubavi povjerava svoje najmilije i najdragocjenije: svojega Sina." U istom pismu kardinal Bozanić podsjeća i na "Hodočašće povjerenjana zemlji" koje je održano u Zagrebu i okolici o Novoj godini. To je bila izvanredna prilika za traženje novih putova jedinstva i povjerenja u Boga i brata čovjeka.

Govoreći o obitelji kao prvoj školi povjerenja, kardinal polazi od urođenog povjerenja koje svaki čovjek ima i prije nego li zna za sebe, a koje djetetu omogućuje rast i napredak te stjecanje prvih znanja i vještina. Urođeno povjerenje prolazi kroz školu u kojoj se razvija i raste u susretu djeteta s roditeljima gdje se stječe temeljno povjerenje u život i otvara se povjerenje u Boga. "Prva iskustva djeteta od velike su važnosti za njegovu budućnost: ako su prožeta povjerenjem, daje djetetu bolje izgleda da će se razviti u cjelovitu i zrelu osobu, koja će se moći odvažiti na život te biti spremna preuzeti i rizike." Kao posebno važan izvor učenja povjerenja je odnos između braće i sestara jer se preko njih šire iskustva, uči se dijeliti i međusobno povjeravati.

Kardinal ističe kako se povjerenje uči cijelog života i ono zna biti vrlo krhko i lomljivo. Međusobni obiteljski odnosi, bračna nevjera, razne ovisnosti, mediji i razni drugi neprijatelji priječe izgradnju i odgoj za povjerenje unutar obitelji. Moćna sredstva koja pomažu u izgradnji povjerenja unutar obitelji su: obiteljska molitva, slavljenje nedjeljne mise, sakramentalni život, čitanje Biblije i drugi oblici zajedničke pobožnosti, kao i obiteljska okupljanja koja njeguju povjerenje unutar obitelji.

Kardinalovo pismo obiteljima tiskano je u 362 tisuće primjeraka i prilikom blagoslova kuća podijeljeno je svakoj obitelji zagrebačke nadbiskupije. /IKA/

Papina knjiga objavljena na ruskom jeziku

U Moskvi je 14. 12. 2006. svečano promovirana knjiga pape **Benedikta XVI.** "Uvod u kršćanstvo". Ovu knjigu napisao je današnji Papa 1968. godine i prevedena je na mnoge jezike, a sada je dostupna i na ruskom jeziku. Uvod za knjigu napisao je mitropolit **Kiril**, pročelnik Odjela za vanjske poslove Ruske pravoslavne crkve. Ovaj projekat pomogla je njemačka zaklada "Pomoć Crkvi z nevolji". To je korak prema boljem razumijevanju zajedničkih korijena naših Crkava, naglasio je Papa u svom zahvalnom pismu koje je uputio mitropolitu Kirilu. /IKA/

Proslavljena 15. obljetnica vjeronauka u školi u R. Hrvatskoj

U Zagrebačkom kazalištu "Komedijska", 15. prosinca je svečanom akademijom obilježena 15. obljetnica vraćanja vjeronauka u škole. Ovoj svečanosti bili su nazočni najviši predstavnici Rimokatoličke crkve u R. Hrvatskoj predvođeni zagrebačkim kardinalom **Josipom Bozanićem** i nuncijem **Franciscom Javierom Lozanom**. Na svečanosti su bili i predstavnici vlade R. Hrvatske predvođeni ministrom znanosti, obrazovanja i sporta **Draganom Primorcem**. Pred velikim brojem sudionika,

među kojima je bilo najviše kateheta i katehistica, okupljene je pozdravio kardinal Bozanić koji je govorio o važnosti ovog događaja te naglasio da je vjeronauk u školi od iznimne važnosti i za školu jer ona želi promovirati cjelovitog čovjeka i autentičnu kulturu te zato ne može zanemariti religioznu i duhovnu dimenziju osobe. Istinski napredak, kojemu teži suvremeno društvo i školski sustav, može se ostvariti samo ako se služi promicanju ljudske osobe. U školskom sustavu treba posebno vrednovati ulogu roditelja školske djece te nije dovoljno promovirati samo tehničko znanje i tehničku moć, nego i moralnu sposobnost osobe.

Kardinal Bozanić je naglasio da je mnogo učenjeno sa strane Crkve i škole glede unapređenja vjeronauka.

Na akademiji su govorili i ministar Primorac, te đakovački i srijemski biskup **Marin Srakić**. Školski vjeronauk u Republici Hrvatskoj pohađa 87% djece, a u srednjim oko 75% učenika.

Obnovljen portal zagrebačke katedrale

Obnovljeni portal zagrebačke prvostolnice blagoslovio je zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić** 14. prosinca u večernjim satima. Poslije blagoslova portal je zasjao u punom sjaju osvjetljen novom rasvjetom. Na svečanosti je sudjelovalo mnoštvo vjernika, a u svom govoru kardinal Bozanić je rekao: "Ulazeći na ova vrata znači ući u srce naše mjesne Crkve, jer vrata crkve govore o hodočasničkom hodu prema Isusu Kristu, spasitelju svijeta jučer, danas i uvijek. On je sebe nazvao vratima..."

Poslije blagoslova, u katedrali je kardinal predvodio svečanu večernju gdje je održao i prigodnu homiliju u kojoj je naglasio kako liturgija došašća poziva na duboku radost. /IKA/

25. obljetnica smrti kardinala Franje Šepera

U zagrebačkoj je katedrali 5. siječnja svečano misno slavlje u povodu 25. obljetnice smrti kardinala **Franje Šepera** predvodio Šeperov drugi nasljednik u službi pročelnika Kongregacije za nauk vjere kardinal **William Joseph Levada**. Uz njega su u misnom slavlju sudjelovali mnogi biskupi iz Hrvatske i pedesetak svećenika. U sklopu misnog slavlja pročitana je i posebna poruka pape **Benedikta XVI.** koju je uputio za ovu prigodu. Sadašnji papa Benedikt XVI. bio je prvi nasljednik kardinala Šepera na dužnosti pročelnika Kongregacije za nauk vjere. U svojoj poruci Papa ističe: "Sjećam ga se još iz vremena Drugog vatikanskog sabora, iz kojega pamtim njegove nastupe tijekom koncilskih zasjedanja. Kasnije sam imao priliku upoznati ga dublje, prigodom sjednice Međunarodne teološke komisije, osnovane 1969. godine, kojoj je on predsjedao, a ja sam od samoga početka bio imenovan njezinim članom. Konačno sam ga susreo 1981. godine kada sam ga naslijedio na dužnosti pročelnika Kongregacije za nauk vjere. Iz poznavanja osobnosti i djela kardinala Šepera izranja svjedočanstvo jednoga života koji je bio osobito posvećen ispovijedanju vjere u oživotvorenju ljubavi prema čovjeku na službu Crkve. Uistinu, kao pastir i teolog kardinal je znao spojiti dobrotu, jednostavnost i odlučnost..."

U sklopu misnoga slavlja korištena su četiri jezika. Misno slavlje kardinal Levada služio je na latinskom jeziku, a Papina poruka čitana je na hrvatskom jeziku. Nazočnima i gostu kardinal Bozanić se obraćao na hrvatskom i talijanskom jeziku. Kardinal Levada propovijedao je na hrvatskom i engleskom jeziku. Tako se i na ovaj način dalo doživjeti bogatstvo koje u sebi nosi katolicitet Crkve.

U sklopu misnog slavlja kardinalu Levadi zagrebački je kardinal u znak zahvalnosti darovao pozlaćeni odljev lica blaženoga kardinala Alojzija Stepinca. /GK/

8. siječnja

Sveti Petar Toma - svetac ekumenizma

(* oko 1286. + 6. siječnja 1366.)

- Karmelićanin ● ugledan poglavar ●
- promicatelj jedinstva među kršćanima ● diplomat ● profesor ●
- odgojitelj mladih ● biskup ● carigradski latinski patrijarh ●
- zaštitnik od zaraznih bolesti ● graditelj mira ●
- gradio mir među karmelićanima ●

Pobožan karmelićanin

Zavičaj svetoga Petra Tome je u današnjoj jugozapadnoj Francuskoj. U vrijeme njegova rođenja bila je to Akvitanija, koja je istom 1453. godine pod imenom Gascogne (Gaskonj) ušla u sastav današnje Francuske. Sveti Petar Toma se rodio oko 1286. godine u siromašnoj obitelji. Bio je izuzetno darovit dječak, pa je brzo napredovao u školi. Svoju odanost Blaženoj Djevici Mariji pokazao je posebno kao mladić od 21 godine, kad je stupio u Red karmelićana. Mladi redovnik puno je molio, vježbao se u samozataji i živio je vrlo strogim životom. Najvjernije se pridržavao redovničkih pravila. U molitvi je znao razgovarati s Gospom. Priča se kako je jedne duhovske noći u molitvi spomenuo Gospi svoju želju da karmelski red opstane do konca svijeta. Gospa mu je obećala: "Petre, imaj pouzdanja. Karmelski će red doista postojati do konca svijeta. Tu je milost za Karmelski red u moga božanskog Sina isprobio već prorok Ilija, koji je zapravo utemeljitelj toga reda."

Pouzdao se u Božju pomoć

Petar Toma je sve činio Bogu na slavu i Gospi na čast. Bio je redovnik beskrajnog povjerenja u Božju pomoć. Kad je jednom bio poglavar u nekom siromašnom samostanu, a samostanska zajednica zapala u veliki dug, Petar Toma se molitvom obratio Gospi. Gospa mu se izravno obratila riječima: "Ne boj se, Petre, sve ćeš potrebno primiti!" Čudo se dogodilo već

narednog jutra. Jedan trgovac ga je zamolio da se kod njega ispovijedi. Poslije svete Ispovijedi nepoznati je trgovac Petru darovao onoliko novca koliko je trebao vratiti vjerovniku.

Odgojitelj mladih, profesor, poglavar

Petrov životopisac, **Philippe de Mézières** naziva ga patrijarhom, prorokom, učiteljem, ispovjednikom i čak mučenikom. Petar Toma je sveto bogoslovlje studirao u Parizu. Nakon studija i svećeničkog ređenja, postao je vrlo savjestan i uspješan odgojitelj mladih. Odlikovao se učenošću. Bio je rado slušan propovjednik. Na koncu su mu poglavari povjerali i zadaću profesora. Kako je kao redovnik uživao veliki ugled u Karmelićanskom redu, 1345. godine izabran za generalnog prokuratora svoga Reda. Sjedište mu je bilo u Avignonu budući da je za vrijeme avignonskog sužanjstva u Avignonu bila i Sveta Stolica.

Graditelj mira i jedinstva

Poteškoće u Karmelskom redu sveti Petar Toma je spretno uočavao i rješavao. Taj njegov dobar osjećaj za rješavanje redovničkih problema je zapazio i sam **Sveti Otac, Klement VI**. Najprije ga je imenovao biskupom na Siciliji, pa nadbiskupom na otoku Kreti. Kasnije ga je postavio za naslovnog carigradskog latinskog patrijarha. Papa ga je angažirao u diplomatskoj službi. U toj ga službi pratimo u Italiji, Mađarskoj i Srbiji. Vješto je posredovao među sukobljenim Mlecima i Đenovom, između Mađarske i Mletaka, te između Đenove i Cipra.

Puno se trudio oko ponovne uspostave jedinstva između zapadne i istočne crkve.

Na dvoru srpskog cara Dušana

Među ostalim, papa **Inocent VI**, ga je 1355. godine poslao na dvor srpskog vladara **Stevana Dušana** (1308.-1355), da s njime pregovara. Tema je bila i ujedinjenje kršćanskih crkava. Sveti Petar Toma je umro 6. siječnja 1366. u svome biskupskom gradu Famagosti na otoku Cipru, gdje mu i danas počivaju posmrtni ostaci. Njegovo je štovanje u Katoličkoj crkvi odobreno 1609. godine.

Štuje se kao zaštitnik od zaraznih bolesti a, budući da se zalagao oko ponovne uspostave jedinstva, zacijelo je veliki pomoćnik u teškoćama ekumenizma. Bio je u diplomatskoj službi, pa je pomoćnik svih djelatnika diplomacije.

024 67 16 15; 024 67 16 16

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Isusova "malenost" i duhovni život kršćanina

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

U prethodnom prikazu doznali smo da je Isus, prema zamisli oca Gerarda, "uvijek Mali", u svim otajstvima njegova Utjelovljenja.

Kada tragamo za značenjem toga mišljenja, u duhovnom životu, otkrivamo da je to zato jer je duhovni kršćanski život rast: treba najprije biti "malen" kako bi se moglo rasti.

"Malenost" se treba "provlačiti" kroz cijeli proces duhovnoga života, a ona je isto što i poniznost - sloboda. Kao što se Božji Sin ponizio kad je uzeo na sebe ljudsku narav, postao Dijete, tim putom mora poći i kršćanin kako bi postavio uvjete za rast u punini života s Utjelovljenim Sinom Božjim. O. Gerard "malenost" zapravo poistovjećuje s "duhovnim ogoličenjem" sv. Ivana od Križa, ili "Malim putom" sv. Terezije od Djeteta Isusa.

Kako Gerard govori običnom puku s bačkih ravnica, o toj temi, služi se slikama svoje Bačke kako bi vjernicima dočarao ono što želi reći o značenju "malenosti". Među ostalim piše: "Koren žita duhovnog života je poniznost. Čim se čovjek ponizi odmah se usreći jer ponizan doživi da ga Bog miluje i više mu ugodnosti udijeli nego što zaslužuje. Zadovoljan je onaj koji je ponizan. Žito mora istrunuti da bi izniklo"(1).

Zapravo "trunjenje" pšeničnog zrna je uvjet da žito uspije izniknuti i rasti. Sličan proces se mora dogoditi kršćanskoj duši kako bi uspjela rasti u Isusu Kristu. Opet novom slikom o žitu Gerard objašnjava što kršćanska duša dobiva kada postane ponizna, dijete u duhovnom značenju: "Mali Isus je pogaženo, iz korijena iščupano žito ali nije istrunulo nego privremeno uvenjeno a po uskrsnuću oživljeno i na vijek slavno, puno slasti i jakosti"(2). Takav proces se treba dogoditi u duši kršćanina kako bi rastao. To sluga Božji opet dočarava slikom pšenice: "Mali Isuse, Ti si lijepo zeleno proljetno žito koji želiš u nama rasti. Kad nas muče i ubijaju, onda sazrijevaš kao na drvetu Križa. Mi ovako nećemo umrijeti iako smo umrli"(3). U ovoj slici Gerard zapravo pretače sadržaje sv. Pavla apostola koji govori u "su-umiranju s Isusom Kristom da bi smo s njime su-živjeli".

Dinamizam rasta u Isusu Kristu nije samo čovjekov rad, askeza, nego i milost Duha Svetoga, zato se Duhu Svetom treba utjecati kako bi se ovako zamišljen dinamizam rasta ostvario: "Duhovnog

života motor je Duh Sveti. Bez njega je duša trulo cvijeće, ili, bez štovanja (Duha Svetoga) uvenulo cvijeće, ili suha ili crvljiva voćka, bolesna ili mrtva ptica"(4).

Ovako zamišljen i uspostavljen duhovni život kršćanina vodi u duhovno kršćansko iskustvo: "Kad Isusak u nama postane zrela vlat po suzama pokore i vrućine srca, jamačno po suradnji putovima bogoslovnih kreposti, vatrenoj ljubavi, bit će nam u nebu čudnovat brat: mi ćemo njemu biti sladak kolač a on nama"(5).

Već na zemlji kršćanska duša, ako slijedi put "malenosti", može doživjeti iskustvo Isusove blizine jer se oslobađa sebičnosti to jest postaje "malena", ponizna, slobodna: "Tko za Isusom ide taj ne nosi sebe. Samo sebičnost ne prima milost. Tko prima milost vazda ima radost jer duša prima najslade zalogaje"(6). Ono će gledati, govoriti, činiti što dolikuje: "S Isusovim očima gledati, jezikom Isusovim govoriti, rukama Isusovim djelovati. Jedini stid to ne slijediti, kad bi s očima drugo gledali ili što se njemu ne bi dopadalo itd..."(7).

Gore iznešeno Gerard nije samo drugima priopćavao nego je sam, osobno, tako živio. Zapisuje, među ostalim, na dan svojeg srebrnog jubileja misništva: "Netko je na 25. obljetnicu promocije za notu uzeo: Za Tebe, Isuse, da sve umre, za Malog Isusa živi, da tako Mali Isus u njemu raste i naraste"(8).

Ovako programiran duhovni kršćanski život je i danas, za svakoga aktualan, kada sebičnost tako razarajuće djeluje, ali pod uvjetom da otvori svoju dušu snazi Božje ljubavi. Stoga Gerard poručuje i danas: "S vatrom se kuha i peče dobro jelo, ali vatra zna uništiti i ono što je skupocjeno, (jamačno, u kontekstu, po sebičnosti). Tko gori od vatre ljubavi pripravlja Isusu jelo. Tko gori (od strasti) čini Sotoni djelo milo"(9).

1. Thelogija past., 003845.
2. Ondje, 003842.
3. Razg. s Isusom, 003844.
4. Biser mišljenja, 004345.
5. Ondje, 004336.
6. Ondje, 004341
7. Ondje, 004340.
8. Theologia past., 002663.
9. Ondje, 002663.

Uređuje:
Lazar Novaković

VANJA RADAUŠ

Rođen je 29. travnja 1906. u Vinkovcima. U rodnom gradu završava gimnaziju. U Zagrebu završava studij kiparstva na Umjetničkoj akademiji. Spada u velikane hrvatske skulpture. Održava brojne izložbe u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Piše i poeziju. Objavljene su mu zbirke *Slavonijo, zemljo plemenita, Kosilica vremena, Rekvijem za tifusare...*

Umro je u Zagrebu 24. travnja 1975.

MOJI SU SVI UMIRALI MIRNO

Moji su svi umirali mirmo.
Ne znam da l' sa osmijehom
Ali sigurno sa savjesti čistom.

Moji su živjeli dugo,
Radili do smrti.
Tuđe nisu željeli,
Ni dirali,
Ni uzimali.

Imali su malo, skoro ništa
Ali su bili zadovoljni.
Nikad jalna
Moja mater,
Nikad,
Nikom nikad nije bila.
I učla mene
Da živim srcem
Sa ljudima -
Svitom.
A razum,
Razum nije puno.
Bože, ne može se bez njeg.
Ali ni s njim ponekad
Ne baš jako puno.

Vanja Radauš

Piše: mr. Mirko Štefković

KRŠĆANSKA RADOST

- prikaz dokumenta -

“Radujte se narodi...” - odjekivalo je našim crkvama i domovima ovog Božića. Gospodinovim dolaskom nama se život daruje u punini (usp. Iv 10,10), kako bi njegova radost bila u nama, a naša radost potpuna (usp. Iv 15,11). To smo slavili ovog Božića! Vjerujem da su mnogi ovih blagdana doživjeli tu radost blizine Boga koji je s nama. Iako radost, to nije euforija, nego uvijek krhki darak položen u naša srca, koji tako lako previdimo, zaboravimo, pa čak i izgubimo. Što je to zapravo kršćanska radost? Da li ona znači negiranje poteškoća i problema? Ili je ona možda stav u kojem nam je živjeti puninu života sa svim njegovim svjetlostima i tminama, pogleda čvrsto usmjerena prema križu iza kojeg se nazire svitanje Uskrsa? To onda znači da uvijek trebamo imati osmijeh na licu, čak i onda kad smo shrvani životom, ili se pak prava kršćanska radost očituje kao temeljno raspoloženje, koje se zrcali i kroz suze i bol?

O biti i važnosti prave kršćanske radosti pisao je **papa Pavao VI.** u gore naslovljenoj Apostolskoj pobudnici još davne 1975. godine. Bila je to jubilara godina te je Sveti otac pozvao na molitvu za dar radosti, kako bi ona bila razlivena u srcima našim s ljubavlju, po Duhu Svetom koji nam je darovan (usp. Rim 5,5).

U svom izlaganju papa polazi od konstatacije ljudske potrebe za radošću. Stvoritelj je ljudsko srce i razum tako rasporedio da u susretu s istinom čovjek doživljava radost. Različiti su stupnjevi iskustva radosti, a najviši je onaj koji se očituje u susretu između dvaju osoba, u njihovom zajedništvu, osobito ako se radi o susretu s Bogom. Iako tako obdaren, čovjek u ovom svijetu ne može iskusiti savršenu radost. Svaki naš susret, naše zajedništvo, pa bilo ono i s Bogom, dok hodimo ovim svijetom, u sebi nosi tragove naše grešne i ograničene naravi. Današnje tehnološko društvo značajno je umnožilo mogućnosti pronalazjenja zadovoljstva, no ono vrlo teško uspijeva pružiti istinsku radost. Zato prvo mi sami trebamo upoznati pravu radost, te ćemo je potom biti sposobni posvjedočiti i svojim tjeskobnim suvremenicima. Kršćanska radost pretpostavlja ljudsko biće sposobno za naravne životne i svakidašnje radosti. Vrlo je često sam Isus, polazeći upravo od njih, navijestao Radosnu vijest o Kraljevstvu Božjem.

Kršćanska radost - koja je po svojoj naravi sudjelovanje na neistraživoj radosti,

istodobno božanskoj i ljudskoj, prisutnoj u srcu proslavljenog Gospodina Isusa Krista - naviještena je već u Starom zavjetu. Abraham, praotac naše vjere, rođenjem Izaka prima proročke prvine te radosti (usp. Post 21,1-7; Rim 4,18). “Abraham, otac vaš, usklikta što će vidjeti moj Dan. I vidje i obradova se.” (Iv 8,56) Oslobođeni izabrani narod svoju radost očituje u Pashi, a i sam Bog se raduje svome narodu, kao što se zaručnik raduje zaručnici (usp. Iz 62,5).

U Novom se zavjetu u osobi Isusa Krista očituje punina kršćanske radosti. Nitko nije iz nje isključen, jer On je otkupio cijelo čovječanstvo. Isus je iskusio radosti ljudskoga života. Za njega one postaju znacima duhovne radosti zbog nazočnosti Kraljevstva Božjeg. Prihvatanje Božje riječi po obraćenju za Njega je izvorom radosti. Zato Isus za svoje učenike od Oca moli puninu Njegove radosti (usp. Iv 17,13), koja će im biti pokretačkom snagom naviještanja i svjedočenja. Radost Učenika sastoji se u prebivanju i ostajanju u Božjoj ljubavi, a započinje već ovdje na ovom svijetu. Tješitelj, Duh Sveti, Crkvi je darovan upravo kao neiscrpno vrelo radosti Zaručnice proslavljenoga Gospodina. Ipak, ta radost na ovome svijetu u sebi uvijek na neki način uključuje bolno iskustvo žene koja rađa, te određenu prividnu napuštenost svojstvenu siročadi. No, upravo u toj životnoj stvarnosti kršćanska radost ne gubi nadu, jer - kaže Isus - “blago vama kad vas - zbog mene - pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!” (Mt 5,12-13)

Tolike figure svetaca svijetli su primjeri radosne nade, crpljene na izvorima Božje riječi. Ni poslije dvadeset stoljeća povijesti taj izvor nije prestao izvirati i strujati u Crkvi. U životu vjernika iskustvo te radosti usko je povezano sa slavljenjem euharistijskog otajstva. Samo kad se zajedno s punim pouzdanjem i predanjem obraćamo Isusu naša radost može biti potpuna, iako još nesavršena. Svi mi na koncu u određenoj mjeri ostajemo grešnici te uvijek iznova trebamo omeškati svoja srca Božjoj riječi i Njegovoj velikoj ponudi oproštenja. Obraćenje je jedini pravi izvor radosti! I zato uvijek imajmo pred sobom da će “na nebu biti veća radost zbog jednog obraćenog grešnika nego li zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja” (Lk 15,7).

Hrvatske katoličke
internet stranice (58.)

Taizé

www.taize.fr/hr

Taizé, malo selo od oko 2000 stanovnika na jugu francuske pokrajine Burgundije, danas je poznato u cijelom kršćanskome svijetu po ekumenskoj zajednici, koju je 1940. utemeljio **brat Roger Schutz** (1915.-2005.). On je počeo pružati utočište i pomagati ratnim prognanicima, moleći se nenametljivo u svojoj sobi i obližnjim šumama, ne želeći vršiti pritisak na svoje goste od kojih mnogi nisu bili kršćani. Danas zajednica broji oko 100 braće iz više od 25 zemalja iz različitih kršćanskih tradicija, koji teže zajedništvu i prevladavanju vjerskih razdora među kršćanima, kao i sukoba u čovječanstvu. Od konca 1950-ih godina Taizé postaje mjesto hodočašća mladih iz cijeloga svijeta - svaki tjedan, stotine i tisuće mladih posjećuje ga da bi doživjeli iskustvo molitve i zajedničkog suživota. Redizajnirana web stranica ekumenske zajednice Taizé nalazi se na adresi:

www.taize.fr/hr

Riječ je zapravo o izvorno francuskoj internetskoj stranici, čija je sadržina onda u cijelosti prevedena na gotovo 30 jezika, među kojima su i hrvatski, mađarski, slovački, srpski, slovenski itd. Stranica je lijepo dizajnirana, s mnoštvom fotografija, koje prati desetak izbornika poput Brat Roger i Taizé, Susreti u Taizéu, Na svakom kontinentu, Molitva i pjesma, Na izvorima vjere, Knjige, audio snimke i video, Putovati u Taizé, Druge informacije, a ima i aktualnih izbornika kakvi su trenutno Susret u Calcutti i Susret u Zagrebu. U okviru svakoga od izbornika daljnji je niz novih izbornika, što cijelu stranicu čini sadržinski bogatom. Na stranici se može naći mnoštvo informacija o povijesti same zajednice, lijepe meditacije, kao i obavijesti vezane za dolazak i boravak u Taizéu.

Na aktualnost stranice upućuje 29. “Europski susret mladih” od 28. prosinca 2006. do 1. siječnja 2007. godine u Zagrebu, kojega je organizirala Zajednica iz Taizéa, a na kojemu je sudjelovalo nekoliko desetina tisuća mladih iz cijele Europe i svijeta. Osim toga, Taizé je dobro poznat i mladima Subotičke biskupije, budući da je tamo tisuće njih hodočastilo.

s. b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

21. 01. 2007. - TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

*Neh 8,2-4a.5-6.8-10; Ps 19,8.9.10.15; 1 Kor 12,12-30
Lk 1,1-4;4,14-21*

Riječi tvoje, Gospodine, duh su i život

Psalam 19. jedan je od najljepših psalama koji na poseban način hvali zakon Gospodnji. Ne hvali ga kao slovo, nego kao mudrost od Boga očitovanu i darovanu ljudima. Ovaj psalam, čiji dio Crkva danas u bogoslužju pjeva, ističe da je savršen Zakon samo onaj koji je naravni Božji zakon - od Boga upisan u našu narav i objavljen po Božjim ljudima - prorocima - napose u Isusu Kristu. Kad ga se čovjek drži, taj zakon Gospodnji naš život vodi, krijepi dušu i neuka uči. Gospodin je onaj u koga se pouzdajemo, ne radi toga što je sama mudrost, nego radi toga što je Gospodin i što je Otac. Ako se odnosimo prema zakonu Božjem poput brižnog Oca prema čovjeku, onda "dušu krijepi, neuka uči, srce sladi, oči prosvjetljuje". Taj Zakon ostaje svagda i svi jednako pravedni bivaju ako slušaju istinu Gospodnju. Dok molimo ili čitamo današnji psalam, dobro je učiniti jedan pomak u svojoj duši - da se ne držimo slova, nego poruke. Budimo sigurni da nam Bog hoće apsolutno dobro. Prihvatimo to dobro radi Gospodina, jer to je najsigurniji put našega spasenja. Zakon, dakle, nije ograničenje, nego je put kojim trebamo ići.

4. 02. 2007. - PETA NEDJELJA KROZ GODINU

*Iz 6,1-2a.3-8; Ps 138,1-2a,2bc-3.4-5.7c-8; 1 Kor 15,1-11
Lk 5,1-11*

Pred licem anđela pjevam tebi, Gospodine

Dijelovi 138. psalma, kojega danas liturgija pjeva, odgovaraju misli vodilji cijelog današnjeg bogoslužja. Danas, naime, Isus "poziva apostole", danas "čisti usta proroka Izaije", a i onaj koji se osjeća pozvanim i odabranim zahvaljuje Gospodinu od sveg srca jer je naša iskonska želja "biti u Gospodinu". Mi smo od Gospodina i kakva li je radost kad su naše molitvene riječi uslišane. Tada je naša duša razdragana, kliče i hvali Gospodina, jer je molitva usana naših i našega srca naišla na razumijevanje, na prihvaćanje i Božju pomoć. Onaj koji je pozvan, a to je svaki čovjek koji je kršten, treba slaviti ime Gospodnje svakim dahom svoga života. Psalmist je svjestan i primjećuje da nastaje još jedna promjena: "kad god Te zazovem, uslišavaš me i dušu moju krijepiš". Tako da svaki vjernik, koga Gospodin izabire, zna da ga njegova desnica spašava i zato molimo: "Gospodine, započeo si pozivom, kršćanskim pozivom u meni svoje djelo... dovrši ono što si u meni započeo!" Poruka ovog psalma je da je Gospodin vječan, kao i njegova ljubav prema nama. Zato nikada ne zapusti molitvu, jer je vječno djelo njegovih ruku, naš poziv i naše poslanje.

28. 01. 2007. - ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

*Jr 1,4-5.17-19; Ps 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab.17;
1 Kor 12,31-13,13
Lk 4,21-30*

Usta će moja razglasavati pomoć tvoju

Jedan od najtežih čovjekovih životnih osjećaja je osjećaj tjeskobe, a drugi je osjećaj nemoći pri krivim i lažnim optužbama, kad čovjek nema ni mogućnosti braniti se a nema ni snage jer je iscrpljen poniženjima i nepravdom. Današnji psalam se uklapa u poruku liturgije jer upravo govori o tome. Psalmist se obraća Gospodinu Bogu, kao onomu koji daje sigurnu zaštitu, koji je sigurno utočište i koji je sigurno pouzdanje. "Tebi se, Gospodine, utječem, ne daj da se ikada postidim." Ako se oslanjamo na Božju riječ, ako se oslanjamo na njegovu istinitost, ako se oslanjamo na njegovo svjedočanstvo, tada ne bivamo postidjeni jer je on naše utočište i naše spasenje. Čovjek u tjeskobi treba obranu od Gospodina, ali je i u svakoj situaciji života pozvan potpuno se osloniti na Gospodina, njemu se utjecati, na njega gledati kao u jedinog Spasitelja i tad će mu utočište, čvrstoća spasenja i ufanje biti snaga da ostane uspravan u svoj poniznosti. Da ne brani sebe po svaku cijenu nego da zna prepustiti obranu svoju i zaštitu onome koji je jači od nas. Psalmist tako i kaže: "ne oslanjam se na sebe, na Te se oslanjam od utrobe, ti si mi zaštitnik od majčina krila". Dakle, čovjeku je protiv tjeskobe i napada uvijek zaštita Bog.

11. 02. 2007. - ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

*Jr 17,5-8; Ps 1,1-2.3.4.6; 1 Kor 15,12.16-20
Lk 6,17.20-26*

Blago čovjeku koji se uzda u Gospodina

U liturgiji današnjega dana susrećemo poruku iskustva koje imaju svi odrasli kršćani a to je razočaranje u čovjeka. Čovjek je Božje stvorenje, ali je često puta i lutalac, te je zato svatko od nas iskusio kako je u životu teško doživjeti nevjeru, nevjernost, i razočaranje u čovjeka. U vjerniku uvijek ostaje divan osjećaj sigurnosti o kojem pjeva prvi psalam. "Blago čovjeku koji ne slijedi savjeta opakih i ne staje na putu grešnika...", nego koji svoje srce i svoje misli, pa onda sigurno i svoje povjerenje ponajprije i na prvom mjestu poklanja Zakonu Gospodnjem, o kojemu razmišlja, kako kaže psalmist, dan i noć. Zašto? Radi toga što se čovjek u životu mora oslanjati na nekoga. Mora tražiti neko svjetlo, jer je socijalno biće po naravi i ne može se sam ni snaći, ni sve probleme rješavati. Čovjeku je potreban čovjek i čovjeku je potrebna pomoć, ali onaj koji sve svoje pouzdanje poklanja Gospodinu i koji se na Gospodina oslanja, on je tada dao povjerenje onomu od koga ne može doživjeti razočaranje i izdaju. Zato psalmist govori da je "kao stablo zasađeno pokraj voda tekućica" koje nisu poput voda što isparavaju jer su stajaće vode, nego one koje stalno žubore i teku i othranjuju stablo što se nikada ne može osušiti. Dakle, naše pouzdanje, koje se oslanja na Boga a ne na ljude, ne može presušiti jer je "kraj voda tekućica", a to je Božji Zakon i njegova objavljena Istina.

OSOBA, SRCE MIRA

/Iz Poruke pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira 2007./

U svojoj opširnoj poruci za Svjetski dan mira papa Benedikt XVI. govori o dostojanstvu ljudske osobe koja je srce mira, ali i dar i zadatak. Ovdje prenosi-
mo samo prvi dio te poruke, osim ovoga Papa se dotiče opširno i pitanja "Pravo
na život i vjerske slobode", zatim govori o "jednakosti naravi svih osoba".
Zanimljiv je i podnaslov "Ekologija mira". U Poruci se Papa osvrće i na
"ograničene poglede na čovjeka". U poruci su i sljedeći podnaslovi: "Ljudska
prava i međunarodne organizacije"; "Međunarodno humanitarno pravo i
nacionalna zakonodavstva" te "Crkva kao čuvarica transcendentnosti osobe".

Na početku nove godine želim uputiti vođama nacija, kao i svim muškarcima i ženama dobre volje, svoje želje mira. Upućujem ga napose svima koji su u žalosti ili trpe, svima koji su izloženi prijetnji nasilja i oružja, svima koji, prezreni u svom dostojanstvu, iščekuju ljudsko i društveno oslobođenje. Upućujem ga djeci, koja svojom nevinošću obogaćuju čovječanstvo dobrotom i nadom a svojom nas patnjom potiču da se svi usrdno zalažemo za pravdu i mir. Upravo sam razmišljajući o djeci, napose onoj čija je budućnost dovedena u pitanje zbog bešćutnog zlostavljanja i zloće odraslih, odlučio u prigodi Svjetskog dana mira pozornost svih usredotočiti na temu "Osoba, srce mira".

Uvjeren sam, naime, da kada se poštuje osobu tada se promiče mir, a kada se izgrađuje mir tada se stvaraju

pretpostavke za istinski cjeloviti humanizam. Eto kako se utire put k vedrijoj budućnosti za nove naraštaje.

Sveto pismo kaže: "Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih" (Post 1,27). Budući da je stvoren na Božju sliku, čovjek ima dostojanstvo osobe. On nije nešto, već netko. Kadar je upoznati sebe, posjedovati samoga sebe, slobodno se darivati i uspostaviti zajed-

ništvo s drugim osobama. U isti mah svaka je osoba milošću pozvana na savez sa svojim Stvoriteljem da mu odgovori u vjeri i ljubavi i taj odgovor ne može dati nitko drugi doli on sam. Kada se stvari promatra iz te čudesne perspektive lako se može dokučiti kako je ljudskom biću povjeren zadatak da sve više ljubi i svijet privodi k sve većem savršenstvu, obnavljajući ga u pravednosti i miru. Na zapanjujuće jednostavan način Augustin uči: "Bog nas je stvorio bez nas ali nas bez nas neće spasiti". Zato su sva ljudska bića dužna njegovati svijest o dvojakom aspektu dara i zadaće.

I mir je ujedno i dar i zadatak. Ako je točno da mir među pojedincima i narodima - ta sposobnost da žive jedni pored drugih i grade odnose temeljene na pravdi i solidarnosti - predstavlja zadaću kojoj se valja neprestance posvećivati, isto je tako, pa još i više, točno da je mir Božji dar. Mir je, naime, karakteristika Božjeg djelovanja, što se vidi kako u stvaranju uređena i skladnog svijeta tako i u otkupljenju ljudskog roda koji treba spas od nereda grijeha. Stvaranje i otkupljenje pružaju, dakle, ključ koji pomaže shvatiti smisao našega života na zemlji. Moj je časni prethodnik u svom obraćanju Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 5. listopada 1995. rekao kako "ne živimo u nerazumnom i besmislenom svijetu (...) postoji u njemu neka moralna logika koja rasvjetljuje ljudski život i omogućuje dijalog među ljudima i među narodima".

Transcendentalna "gramatika", hoće reći sva ona pravila kojima se pojedinci trebaju voditi u svome djelovanju i na osnovu kojih se tkaju uzajamni odnosi što se temelje na pravdi i solidarnosti, upisana je u savjesti, u kojima se kao u nekom zrcalu odražava mudri Božji naum. Kao što sam nedavno imao priliku istaknuti, "mi vjerujemo da je u početku vječna Riječ, razum dakle, a ne iracionalnost". Mir je, dakle, i zadatak koji od svakoga iziskuje osobni odgovor koji se podudara s Božjim naumom. Kriterij na kojem će se nadahnjivati taj odgovor mora jednostavno biti poštivanje te "gramatike" koju je u čovjekovo srce upisao njegov Stvoritelj.

KRIST JE SPASITELJ I DANAŠNJEGA ČOVJEKA

/Iz Papine poruke Urbi et Orbi, gradu i svijetu, na Božić 2006./

“Spasitelj se naš rodio u svijetu”! Ove smo noći još jednom u svojim crkvama slušali ovaj navještaj koji, unatoč prolasku stoljeća, čuva netaknutom svoju svježinu. To je nebeski navještaj koji nas poziva da ne strahujemo, jer se pojavila “velika radost za sav narod” (Lk 2,10). To je navještaj nade jer objavljuje da se te noći prije više od dvije tisuće godina “u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin” (Lk 2,11). Tada pastirima koji su se nalazili na betlehemsom brežuljku, a danas nama, stanovnicima ovog našeg svijeta, božićni anđeo ponavlja: “Rodio se Spasitelj! Rodio se za vas! Pođite, pođite mu se pokloniti!”

No, ima li još uvijek vrijednost i značenje neki “Spasitelj” čovjeku trećega tisućljeća? Je li još uvijek potreban neki “Spasitelj” čovjeku koji je stigao do Mjeseca i Marsa i želi osvojiti svemir; čovjeku koji bez ograničenja istražuje tajne prirode i uspijeva odgonetnuti čak i čudesne kodove ljudskog genoma? Ima li potrebu za nekim Spasiteljem čovjek koji je izmislio interaktivnu komunikaciju, koji istražuje virtualni ocean Interneta, te je, zahvaljujući suvremenim i naprednim tehnologijama sredstava komunikacije, Zemlju - taj zajednički dom - već načinio malim globalnim selom? Čini se kao da je ovaj čovjek dvadeset i prvog stoljeća i poletni stvaratelj neupitnih uspjeha, siguran i samodostatan graditelj vlastite sudbine.

Čini se, ali nije tako. Još uvijek se umire od gladi i žeđi, od bolesti i siromaštva u ovom vremenu obilja i izopačenog konzumizma. Još ima onih koji su robovi, izrabljivani i povrijeđenoga dostojanstva; onih koji su žrtve rasne i vjerske mržnje, te su u slobodnom izražavanju svoje vjere spriječeni netolerantnošću i diskriminacijom, te političkom vlašću ili fizičkim i moralnim prinudama. Ima onih koji vide sebe same ili svoje najdraže, posebice djecu, mučene uporabom oružja, terorizmom i svakovrsnim nasiljem u doba kad svi zazivaju i proglašavaju napredak, soli-

darnost i mir za sve. A što reći i o onima koji su, bez nade u promjenu, prisiljeni ostaviti svoj dom i svoju domovinu da bi negdje drugdje našli uvjete života dostojne čovjeka? Što učiniti da bi se pomoglo onima koji su dovedeni u zabludu djelovanjem lažnih proroka sreće, koji su krhki u svojim međuljudskim odnosima i u nemogućnosti da prihvate stalnu odgovornost za svoju sadašnjost i za svoju budućnost te hode tavnim prolazom usamljenosti i često završe kao rob alkohola ili droge? Što misliti o onima koji izaberu smrt vjerujući da mogu prevariti život?

Kako ne čuti da se upravo iz dna toga veseloga i beznadnoga čovječanstva podiže bolan vapaj za pomoć? Božić je: danas u svijet ulazi “svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka” (Iv 1,9). “Riječ tijelom postade i nastani se među nama” (Iv 1,14), naviješta evanđelist Ivan. Danas, upravo danas, Krist ponovno dolazi “među svoj narod” i onome koji ga prima daje “moć da postane dijete Božje”; to jest pruža mu mogućnost da gleda božansku slavu i bude dionikom one radosti Ljubavi, koja je za nas u Betlehemu postala tijelom. Danas, i danas, “Spasitelj se naš rodio u svijetu”, jer zna da nam je potreban.

Unatoč tolikim oblicima napretka, ljudsko je biće ostalo ono isto: sloboda razapeta između dobra i zla, između života i smrti. Upravo tu, u svojoj dubokoj nutrini, u onome što Biblija naziva “srcem”, on uvijek osjeća potrebu da bude “spašen”. Današnje postmo-

dernističko vrijeme možda još i više treba jednog Spasitelja, jer društvo u kojem živi postalo je složenije, a prijetnje njegovu osobnom i moralnom integritetu postale su podmuklije. Tko ga može zaštititi ako ne Onaj koji ga ljubi do te mjere da na križu žrtvuje svoga jedinorođenoga Sina kao Spasitelja svijeta? /.../

“Salvator noster”: to je naša nada; to je navještaj što ga Crkva donosi i o današnjem Božiću. S Utjelovljenjem, napominje II. vatikanski sabor, Sin Božji sjedinio se na neki način s čovjekom (usp. Gaudium et spes, 22). Stoga je Rođenje Glave, ujedno i rođenje Tijela, kako je to izrekao i papa sveti Leon Veliki. U Betlehemu se rodio kršćanski narod, otajstveno tijelo Kristovo u kojem je svaki ud intimno sjedinjen s drugim u potpunoj solidarnosti. “Spasitelj naš rodio se za sve”. To moramo naviještati ne samo riječima, nego i čitavim svojim životom, dajući svijetu svjedočanstvo jedinstvenih i otvorenih zajednica, u kojima vlada bratstvo i praštanje, prihvaćanje i međusobno služenje, istina, pravda i ljubav.

Zajednica koju je Krist spasio. To je istinska narav Crkve koja se hrani Riječju i euharistijskim Tijelom. Samo iznova otkrivajući primljeni dar Crkva može svjedočiti svima Krista Spasitelja; čini to poletno i zauzeto, uz puno poštovanje svake kulturne i vjerske tradicije; čini to radosno, znajući da Onaj koji to naviješta ništa ne poništava ništa što je istinski ljudsko, nego sve dovodi svome ispunjenju. Zapravo, Krist dolazi uništiti samo zlo, samo grijeh; ostalo, sve ostalo On uzdiže i usavršuje. Krist nas ne spašava od naše ljudskosti, nego pomoću nje; ne spašava nas od svijeta, nego je došao u svijet da bi se po Njemu svijet spasio (usp. Iv 3,17).

Draga braćo i sestre, gdje god bili, neka do vas stigne ova poruka radosti i nade: Bog je postao čovjekom u Isusu Kristu, rođen je od Marije Djevice i ponovno se rađa danas u Crkvi. On je taj koji svima donosi ljubav nebeskoga Oca. On je Spasitelj svijeta! Ne bojte se, otvorite mu srce, prihvatite ga, kako bi njegovo kraljevstvo ljubavi i mira postalo zajednička baština svijeta.

Sretan Božić!

Uređuju: Vinko Cvijin i Gabrijel Lukač

Humanitarna pomoć

Rektor sjemeništa **mons. Josip Miocs** i preko ljeta, umjesto da uživa ljetni odmor, misli na svoje sjemeništare. Preko ljeta u inozemstvu služi svete mise i drži predavanja po raznim mjestima i tako skuplja za nas humanitarnu pomoć. Tako je činio i ovog ljeta, a skupljeni darovi stigli su baš ko božićni dar. Pomoć se sastojala od odjeće, lijekova, slatkiša, školske opreme pa čak i školskog namještaja. Ova pomoć stiže nam preko organizacije "Boeselager Stiftung Osteuropa-Hilfe" iz Njemačke. Ovu fondaciju je osnovala **Csilla von Boeselager**, a sadašnja predsjednica je Banačanka **dr. Elisabeth Fessl de Allemany**. Humanitarnu pomoć gđa Allemany šalje preko zrenjaninskih maltežana do nas. Mi smo se jako radovali ovoj pomoći koja nam je uistinu bila božićni dar. Zahvaljujemo organizaciji Boeselager-Stiftung, gđi Allemany i zrenjaninskim maltežanima, a ponajprije našem rektoru koji je to brižljivo sakupljao za nas.

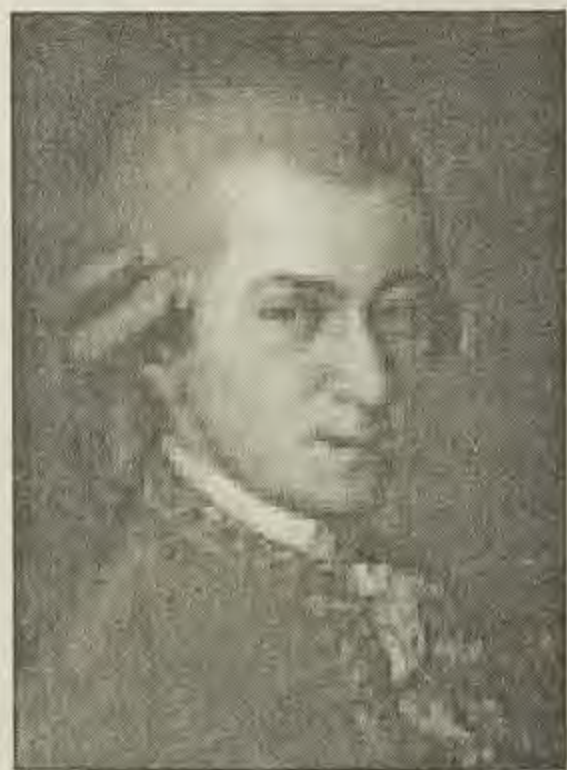

Završetak Došašća

Adventske su večeri u sjemeništu postale tradicionalne priredbe. U novije vrijeme mnogo se piše o paljenju adventske svijeće ili o adventskim večerima koje mi već preko 40 godina prakticiramo. Svaku večer s nama je drugi svećenik, a zadnju uvijek Ordinarij, biskup. Tako je završilo Došašće i ove godine, kada smo se okupili u našoj kapelici pred odlazak svojim kućama. Naš biskup Ivan nam je govorio o svojim božićnim doživljajima, zatim nas je ohrabrio da idemo pravim putem kojim smo krenuli. Na kraju nam je biskup zaželio lijepu blagdane i sretnu Novu godinu. Ovim mislima smo radosni odlazili svojim kućama proslaviti Božić i Novu godinu u obiteljskoj i župnoj zajednici.

Mozartova večer u Gradskoj kući

Pri kraju Mozartove godine priredena su mnogobrojna glazbena slavlja u čast 250. obljetnice rođenja Wolfganga Amadeusa Mozarta. Ova sjećanja i slavlja u spomen velikog genija priredena su i

u našem gradu. Tako smo u prosincu sudjelovali na svečanom koncertu pod nazivom "Mozartova večer" u Velikoj vijećnici Gradske kuće. U programu je sudjelovalo više zborova, filharmonijski orkestar Subotičke muzičke škole i solisti pod upravom **prof. Elvire Husar**. Oni su izveli "Mozartovu krunidbenu misu" (Krönungsmesse). Mozart je pisao više crkvenih kompozicija i misa, ali "Krunidbena misa" je zapravo jedina prava liturgijska misa, jer tu misu Mozart nije pisao za kraljeve i za svetovna slavlja, nego za Majku Božju Plainsku u prigodi krunjenja ovoga kipa. Marija Plain je glasovito hodočasničko mjesto pokraj Salzburga.

Dok smo slušali ovaj koncert, Velika vijećnica je svojom atmosferom počela sličiti crkvi. Uistinu smo uživali u prekrasnim melodijama koje je Mozart poklonio Majci Božjoj čiju smo blizinu osjetili i u zvucima ove glazbe.

Dok smo slušali ovaj koncert, Velika vijećnica je svojom atmosferom počela sličiti crkvi. Uistinu smo uživali u prekrasnim melodijama koje je Mozart poklonio Majci Božjoj čiju smo blizinu osjetili i u zvucima ove glazbe.

PROŠTENJE U SJEMENIŠTU

Pozivamo sve prijatelje sjemeništa "Paulinum" na Dan Paulinuma i proštenje 25. siječnja na svečanu sv. misu u 10 sati.

Sjemeništarcu na misama u različitim crkvama

Prije par godina broj sv. misa u subotičkoj katedrali je smanjen. Od tada ne pohađamo misu u 11 sati, kako je to desetljećima bio običaj,

već svake nedjelje sudjelujemo na sv. misi uvijek u drugoj gradskoj crkvi. Tako smo na drugu nedjelju Došašća sudjelovali na misi u crkvi sv. Roka. Zajednica te župe, kao i župnik **preč. Andrija Anišić** radosno su nas primili, a mi smo s duhovnom radošću aktivno sudjelovali u toj živoj župnoj zajednici.

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

BOŽIĆ U AFRIČKIM MISIJAMA

Božić je najradosniji blagdan čitavog kršćanskog svijeta * Slavljenje Božića obilježeno je kulturom i običajima pojedinog naroda * U mnogim misijskim krajevima Isusovo rođenje se slavi u siromaštvu, ali radosnim i otvorenim srcem * Božićno vrijeme je osobito obilježeno darivanjem, ali ne bismo smjeli zaboraviti gladne i siromašne koji trebaju jesti i živjeti i u ostale dane u godini

Zapadni svijet ne može zamisliti Božić bez snijega i borova, bez božićnih sajmova i groznice kupovanja, bez obilja na blagdanskome stolu. Djeca očekuju darove od svih koji darove donose u tom vremenu ma kako se oni nazivali.

Misionari svjedoče da se i u misijama blagdan Božića radosno iščekuje i slavi. To slavlje je obilježeno običajima pojedinih naroda, puno skromnije materijalno, ali ispunjeno pjesmom i plesom, iskrenom radošću zbog Isusova rođenja. Ponajprije, klimatski su uvjeti takvi da se Božić slavi na temperaturi od 30 do 36 °C. Ljudi su lagano odjeveni, ali svakako se trude nabaviti barem neki novi komad odjeće za Božić da bude što svečanije i što šarenije.

Misionari svjedoče da su duhovne pripreme za Božić u misijama puno dublje i ozbiljnije nego na zapadu. Ljudi se kroz došašće pripremaju molitvom, ispovijedima, dolaskom na misu, pomiruju se zavađeni. Iako se nitko ne može pohvaliti obiljem, svi se trude pomoći siromašnjima od sebe.

Badnji dan je ispunjen radom, a u predvečerje već sve treperi od radosnog iščekivanja. Polnoćka se slavi svim srcem uz zvuke bubnjeva i drugih tradicionalnih glazbala, pjesmom i plesom. Iako vlada veliko siromaštvo u afričkim misijama, svi se trude nabaviti malo bolju hranu za Božić, da barem na Božić bude mesa ili dovoljno riže. Darovi koje daruju djeci vrlo su skromni: rijetke vrste voća koje uspiju nabaviti za taj dan, pokoji slatkiš. Misionari također dijele darove koje su nabavili uz pomoć dobročinitelja, a to su igračke i ono što je djeci potrebno za školu, čemu se oni osobito vesele.

Božić je istinski blagdan radosti jer se slavi rođenje. Iako su brojna rođenja u afričkim zemljama, gotovo

svakodnevna, ona su uvijek događaj radosti, bogatstvo u obitelji, koliko god bili siromašni. Zato se raduju dolasku Djeteta - Boga. Uprizorenje jaslca se događa na afrički način. Izrađuju kipove i štalicu od različitih materijala, i naravno da je mali Isus crni. Božićnu radost i veselje žele donijeti u sve kuće. Zato se podijele po ulogama i pjevajući svima navješćuju radosni događaj spasenja.

Vapaj iz Ruande

U božićno vrijeme zagledani smo u Malog Isusa u jaslacama. Odlučujemo biti plemenitiji od ljudi koji su u Betlehemu pred Isusovom Majkom i Josipom zatvarali vrata te se Isus morao roditi u štalici. Božićnim blagdanima osobito se vesele djeca. Iznenađujemo ih darovima koje za njih u ime Malog Isusa stavljamo pod božićno drvce. Obitelj se zajedno veseli. Na blagdanskome stolu imamo svega u izobilju.

Ova idilična slika proslave Božića ipak nam ne smije zastrti pogled prema djeci koja pate u misijskim područjima. Svećenik salezijanac **don Danko Litrić**, misionar u Ruandi u Africi javlja nam o vapijućoj bijedi djece u Domu Gatenga:

"Imamo jako puno siročadi, preko tisuću. Većina spava kod raznih obitelji u gradu, kod rodbine ili prijatelja. Samo njih sto pedeset izabranika (djeca uličari, siročad i beskućnici), koji nemaju nikog živog od svojih, žive i borave u Domu. Svi ih gledaju sa zavišću, jer bi svi htjeli biti kod nas. Ali nema mjesta. I ovo je više nego bi se normalno moglo primiti. Mališani spavaju po dva u krevetu: divno ih je vidjeti - jednom glava gore, drugom

dolje. Za vrijeme ručka jedu u tri smjene. Svaki dan se mijenja hrana: jedan dan je grah s rižom, drugi dan su žganci s graškom. Slasno i vrlo brzo prstima pojedu hranu s tanjura. Začas ostanu bez posla. Bilo mi je užasno vidjeti ih kako bi još jeli, ali nema više. Kriomice sam brisao suze, jer me je srce boljelo što ne mogu biti siti. Nakon svih tih naših đaka, kojih ima u podne 1260, slijedi još jedna "specijalna" grupa djece iz naše okolice koji čekaju, ako što ostane...

Strašno! Strašno je biti gladan - ne imati dosta za jelo! Je li moguće biti gladan? U ovo doba! U trećem tisućljeću poslije Krista? U doba kad čovjek šeće po svemiru od jednog do drugog planeta, između zvijezda! U naše dane nevidene visoke tehnike! U vrijeme obilja - kad se tone pšenice, kukuruza, mesa, maslaca... bacaju u more ili pale. Kad mnoga djeca i odrasli ljudi bacaju ne samo kruh, već meso i kolače u kante za smeće! Ipak, gladnih ima jako puno u svijetu, ovdje u Ruandi. To je istina i kruta stvarnost - koju ja mučno proživljavam svaki dan. Istina je tvrdo-glava činjenica! Premda nevjerovatna, neshvatljiva, užasna!"

Djeca u Ruandi neće dobiti pod božićno drvce čokoladu (koju većina nije nikad ni vidjela) ili igračku, ali ako dobiju šaku riže imat će bolju budućnost te će zahvaljivati dobrim ljudima i dobrome Bogu na daru života. Uključimo se u lanac dobrote i spasimo djecu koja su budućnost i Crkve i svijeta.

Dr. Milan Špehar, nacionalni ravnatelj za misije u Hrvatskoj (preuzeto sa www.katolici.org)

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

MARIJINA ULOGA U PORETKU SPASENJA (LG VIII)

Marija poslije uzašašća (10)

Budući da se Bogu svidjelo da svečano ne objavi otajstvo ljudskog spasenja prije nego izlije od Krista obećanog Duha, vidimo da apostoli prije dana Pedesetnice "jednodušno ustrajno mole sa ženama i s Marijom, Isusovom Majkom, i s njegovom braćom" (Dj 1,14) i da Marija svojim molitvama saziva dar Duha, koji je nju već pri Navještenju osjenio" (LG 59).

Saborski tekst naglašava potrebu silaska Duha Svetoga za objavu Crkve svijetu. Već je za Isusova života bilo objavljeno to otajstvo spasenja. Na Pedesetnicu će biti svečano objavljeno. To svečano objavljivanje Bog je odlučio da se ne zbude prije dolaska Duha Svetoga. Saborski tekst navodi da je Marija molila za taj silazak Duha Svetoga na Crkvu, onog Duha koji je na nju već sišao kod Navještenja. Ovdje saborski dokument govori o ekleziološkoj perspektivi Marijinih molitava za silazak Duha Svetoga. Marija je u Cenakulu bila posrednica Duha Svetoga za Crkvu. Stoga treba dobro uočiti mjesto koje evanđelist Luka daje Mariji u skupini molitelja u dvorani zadnje večere, prije silaska Duha Svetoga. Luka jedino Mariju spominje po imenu, ali je smješta među Božji narod, a ne među njegove voditelje. Marija ne pripada Dvanaestorici. Njezina je uloga druga. Petar je glavni. Marija ne pripada hijerarhiji. No, ni hijerarhija nije sve u Crkvi. Marija pripada redu posebne milosti, koja je hijerarhiji potrebna. Marija sudjeluje u molitvi Crkve, koja se sprema za svoje poslanje. Moli kao Spasiteljeva Majka. Ni nakon Isusova uzašašća ne napušta njegovo djelo. Marija moli za dar Duha za Crkvu. Ona to moli kao Isusova Majka. Na Duhove se za Mariju nije zbilom ništa novo, nego se očitovalo ono što je skriveno bilo pri Navještenju. Ali za Crkvu se zbilom ništa novo. Na Pedesetnicu, Kristovi udovi dobili su svoju dušu. Tako nam Marija nije dala samo Sina Božjega, nego i Duha Svetoga u utjelovljenom Sinu Božjem. Na dan Pedesetnice taj se Duh razlijeva Kristovim otajstvenim udovima. Marija nam je dala Sina i Duha Svetoga, Sina utjelovljena i Duha Svetoga u utjelovljenom Sinu. Taj Duh se na dan Pedesetnice na najvidljiviji način saopćava svijetu.

Marijina molitva prije Pedesetnice ide za tim da Otac izvrši to saopćenje svijetu. Time se ona kao majka dovršava, poprima konačno lice, lice majke cjelovitog Krista, Glave i udova. I Isus moli za isto, moli za ljubav, za Duha koji je u njemu, da bude naš (usp. Iv 17,26). Time se i Isus dovršava, poprima konačno lice, Glave i čokota. Marijina se molitva poklapa s molitvom njezina Sina. Ni nakon Isusova uzašašća na nebo Marija ne napušta djelo svoga Sina, već ostaje združena u molitvi sa svojim Sinom, jer što god radi za Crkvu, za djelo spasenja, uvijek radi združena s Njime. To je njezino novo lice posrednice, koje nam Sabor daje svojim naukom o združenju Marije s Isusom u djelu spasenja.

Marija uznesena na nebo

"Konačno je Bezgrešna Djeвица, sačuvana neokaljana od svake ljage istočnog grijeha, ispunivši tok zemaljskog žića, dušom i tijelom bila uznesena u nebesku slavu. Tim ju je Gospodin uzvisio kao Kraljicu svih stvari da potpunije bude suobličena svojem Sinu, Gospodaru gospodara (usp. Otk 19,16) i pobjedniku grijeha i smrti" (LG 59).

Prvi dio ovog saborskog teksta, koji govori o Marijinu bezgrešnom začecu, uzet je doslovce iz bule pape Pija IX. Ineffabilis od 8. prosinca 1854. Drugi dio, o samom uznesenju, uzet je doslovce iz apostolske konstitucije pape Pija XII. Munificentissimus od 1. studenoga 1950. Tekst saborske Konstitucije, kao i Konstitucija pape Pija XII., ostavlja otvorenim pitanje da bi se iz bezgrešnog začeca moglo nešto naslutiti o Marijinoj smrti. Da li je Marija umrla ili je živa preobražena u uskrsno stanje, o tome su podvojena mišljenja teologa. Saboru se činilo mogućim usvojiti sud teologa **Laurentina**, koji piše: iako ima malo izgleda da će se smrt moći ikada definirati, sigurno je da Marijina besmrtnost nikad neće biti definirana. No, uznesenje Marijino je definirano. Marija je tijelom i dušom, to jest među sobom sjedinjenim kao živa ljudska osoba, u čitavoj ljudskoj egzistencijalnoj stvarnosti uznesena u rajsku slavu, stavljena u konačno stanje, u kojem će spašeno čovječanstvo živjeti poslije uskrsnuća. Pija XII. u svojoj konstituciji "Munificentissimus Deus" ne dokazuje Marijino uznesenje iz Svetoga pisma, neovisno o Predaji. Za njega je Predaja kamen temeljac, na kojem se gradi biblijska vizija Marijina uznesenja. Crkveni oci već od 2. stoljeća ističu posebnu povezanost Marije, Nove Eve, s Kristom, Novim Adamom, u borbi protiv sotone. Prema Pos 3,15 ta će borba završiti potpunom Kristovom pobjedom. Prema sv. Pavlu (Rim 5 i 6; 1Kor 15,21-26;54-57) Kristova pobjeda nad sotonom sastoji se u pobjedi nad grijehom i smrću. Sudjelovanje Marije s Kristom u borbi protiv sotone znači sudjelovanje s Kristom u pobjedi nad grijehom i smrću. **Sv. Epifanije** iz 4. stoljeća dopušta mogućnost da je Marijino tijelo bilo preobraženo. Blagdan uznesenja Bl. Djevice Marije slavi se u Jeruzalemu u 6. stoljeću. Oko 600. godine slavi se i u Carigradu. U 7. stoljeću prelazi u Rim, tu se slavi pod nazivom "Uznesenja", a u 8. i 9. stoljeću proširen je na cijeli Zapad. Iz 8. st. imamo mnogo otačkih svjedočanstava s Istoka. **Sv. Ivan Damaščanski** (+ 749), prvi od istočnih otaca pita

se: "Kako je smrt mogla progutati onu, uistinu blaženu, koja povjerova Božjoj Riječi i bi ispunjena djelovanjem Duha Svetoga?... Koja je bez požude i sudjelovanja začela osobu Božje Riječi?... Kako je kvarenje moglo zadesiti tijelo iz kojeg dođe život? Bogomaterinstvo, savršeno djevičanstvo, savršeno jedinstvo Sina i Majke, Sinovo štovanje Majke nisu mogli dopustiti da Marijino tijelo ostane u grobu." **Sv. German Carigradski** (+ 733), napisao je tri propovijedi o Marijinu usnuću. Za njega je Marijina blizina s Presvetim Trojstvom razlog njezinu uznesenju. **Sv. Modesto**, jeruzalemski patrijarh (+ 634), piše: "Svemogući Krist Spasitelj" očuvao je svojoj Majci tijelo od raspadanja. Saborska Konstitucija navodi ove crkvene oce, te uz uznesenje piše: "Tim ju je Gospodin uzvisio kao Kraljicu svih stvari da potpunije bude suobličena svojem Sinu, Gospodaru gospodara (usp. Otk 19,16) i pobjedniku grijeha i smrti" (LG 59). To potpunije suobličavanje Sinu treba u duhu Sabora shvatiti potpunijim združenjem majke sa Sinom. Kao što je za zemaljskog života bila združena s njim u djelu spasenja, tako je nakon smrti s njim združena u slavi. Time je Marija stigla do svoje punine. U toj i takvoj punini Crkva gleda svoje vlastito ispunjenje.

Saborski tekst o naravi dostojanstva Marije Kraljice temelji se na enciklici pape Pija XII. Ad coeli Reginam od 11. listopada 1954. i na dva istočna teologa: **Andriju Kretskog** i **sv. Ivana Damaščanskog**, iz ekumenskih razloga preuzetih iz enciklike Pija XII: "Kršćanski puk s pravom je uvijek vjerovao da je ona, koja je rodila Sina Svevišnjega, koji će vječno vladati u Jakovljevoj kući (Lk 1,32), koji će biti 'Knez mira' (Iz 9,6), 'Kralj kraljeva i Gospodar gospodara' (Otk 19,16), primila posebne privilegije milosti. Promatrajući uske veze Majke sa Sinom, s lakoćom joj je dodijelio kraljevsku čast nad svim stvarima." Od mnogobrojnih svjedoka starine za Marijino kraljevsko dostojanstvo, koje papa Pija XII. donosi u svojoj enciklici, saborska Konstitucija izdvaja dvojicu: **Andriju Kretskog** i **Ivana Damaščanskog**. Prema **Andriju Kretskom**, Marija je "Kraljica ljudskog roda", "Kraljica svih ljudi", "nalazi se nad svim stvarima" (propovijed o Usnuću Bogorodice. PG 97, 1079 B). Prema **Ivanu Damaščanskom**, Marija je "Kraljica, Patrona, Gospođa", "Gospodarica svih stvorova" (propovijed na Usnuću BDM; PG 96, 719 A). Ovim je saborska Konstitucija završila prikaz Marije u Svetom pismu. Nije propustila spomenuti ni jedan marijanski tekst, osim onaj iz Otkrivenja o ženi ogrnutoj suncem (Otk 1,21). Tumači Svetoga pisma nisu složni da li se to mjesto odnosi na Mariju. Sabor ostavlja otvorenom raspravu o tome. Saborska Konstitucija u ovom broju naglašava da se Marija uznesenjem potpunije suobličila svojem Sinu. Ona se i u katoličkoj teologiji danas treba više suobličiti svome Sinu. Potrebna nam je danas mariologija prema kristologiji. Marija i kristologija ne mogu ići na dva različita kolosijeka.

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Genocid

Faraonov plan da će, napornim poslovima i tlakom, pa i svođenjem na ropski status, uništiti Izraeace u plodnoj delti Nila u Gošenu pokazao se neučinkovitim. Naprotiv, kako ističe pisac, oni su postajali sve vitalniji i množili se. Faraon uviđa da na taj način ne može kontrolirati rađanje izraelske djece. Sav teret koji je svalio na leđa izraelskom narodu nije postigao ono što je htio. Mora se odlučiti za nešto drastičnije i krvoločnije - odlučuje se za genocid.

Naredba protiv savjesti

Hebrejske babice dobivaju direktnu naredbu od faraona. Kraljevska vlast im naređuje i tome se moraju pokoriti. U Gošenu gdje prebiva izraelski narod djeluju dvije babice Šifra (ljepota) i Pua (milost). One moraju dobro paziti na oba kamena sjedala i ako je novorođenče muško, trebaju ga ubiti. Na kamenim sjedalima porođale su se žene i utvrđivao se spol djeteta. Naredba je jasna: "Ako je dijete muško, ubijte ga!" Na životu mogu ostati samo ženska djeca. Žene su jeftina radna snaga, nisu opasne za sigurnost države. Naredba je strašna. Babice koje su po svojem pozivu u službi života, sada moraju biti u službi smrti.

Više se treba pokoravati Bogu nego ljudima

Svaki čovjek ima svoju savjest. Ta savjest mu govori da se zlo ne smije činiti i prekorava ga i progoni ako je ne poslušna. I hebrejske babice imaju svoju savjest koja se oštro odupire faraonovoj zapovijedi. Svu tu nutarnju borbu pisac je iskazao jednostavnim izrazom: "babice su se bojale Boga". Hebrejski izraz jara' u odnosu na Boga ne označava samo strah već i strahopoštovanje, poštivanje onoga što Bog određuje. U sukobu savjesti i odredbe, pa i najvišeg autoriteta kako što je kralj, uvijek treba slijediti svoju savjest jer ona je glas Božji. Nije li to bio odgovor i apostola Petra kad njemu i Ivanu najviši židovski autoritet a to je Veliko vijeće zabranjuje propovijedati Isusa Krista. On im je odgovorio: "Sudite je li pred Bogom

pravo slušati radije vas nego Boga" (usp. Dj 4,19).

Ovdje se i mi moramo zamisliti nad svojim kriterijima djelovanja. Često je dovoljan ljudski obzir da pogazimo svoju savjest. Više se treba pokoravati Bogu nego li ljudima! Tu treba ići do kraja i beskompromisno! Neka nam ove hebrejske babice budu poticaj za takvo prosuđivanje. Ovdje razmišljamo i o svima onima koji su u službi života: majke, očevi, liječnici, medicinsko osoblje. Treba slijediti osnovni princip savjesti: biti uvijek u službi života a nikada smrti!

Pred faraonom

Pisac želi istaći ne samo da babice nisu poslušale zapovijed faraonovu već da su radile suprotno. To čini upotrebljavajući glagol *živjeti* (hebr. *haja*) u njegovoj intenzivnoj formi (*piel*) što bi značilo: "naprotiv, omogućavale su im da žive".

Poziv na odgovornost

Egipatski kralj nije postigao ono što je želio. Naišao je na žene koje su imale savjest. Iz ovog primjera vrlo dobro vidimo da se zlo ne može širiti ako postoje ljudi koji imaju savjest i koji se Boga "boje" u onom smislu kako smo to malo prije rastumačili. Pa čak i najveća vlast ne može prisiliti savjesne ljude da rade protiv svoje savjesti. Pitamo se onda, kada i zašto ima ljudi koji rade protiv svoje savjesti? To su ljudi koji su se prodali đavlu da bi od toga imali neke koristi kao što su materijalni dobitak u najrazličitijim oblicima, društveni položaj ili karijera, naklonost ljudi do kojih im je stalo (ljudski obzir) ili strah za svoj vlastiti život. Kod ovog posljednjeg sjećamo se Isusovih riječi: "Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga" (usp. Lk 9, 24).

Babice su bile pozvane pred samog moćnog faraona. Faraonovo pitanje ujedno je i optužba: "Zašto ste tako radile i na životu ostavljale mušku djecu?" Vrlo je zanimljiv odgovor koji su babice dale faraonu. On u sebi prije svega sadrži neustrašivost, jer one se samo Boga boje. Zatim, odgovor je vrlo lukav a sadrži i vrednovanje egipatskih žena. Evo što su hebrejske babice

odgovorile faraonu: "Hebrejke nisu kao egipatske žene. One su životne. Prije nego babica dođe k njima, one već rode." Mnogo je toga sadržano u ovom odgovoru. Prije svega Hebreji i Egipćani su dva različita naroda. To se ovdje jasno vidi. U odnosu na žene pohvala ide Hebrejkama u usporedbi s Egipćankama. Hebrejke su "životne". U hebrejskom izvorniku stoji *hajot* u pridjevskom značenju t.j. *pune života* čemu nasuprot stoje Egipćanke, znači slabije, neotpornije, razmaženije. Upravo ovaj iskustveni osvrt na egipatske žene pokazuje da su Šifra i Pua svoj posao obavljale ne samo među Židovima već su svoje usluge pružale i egipatskim ženama. Uz vitalnost hebrejskih žena ide i njihova snalažljivost i spretnost. One su se i same porođale. To se je vjerojatno i događalo budući da su hebrejske žene sigurno saznale za faraonovu naredbu babicama.

Nemojmo zanemariti i opasku pisca: "Bog je to babicama za dobro primio." To je uvijek tako: Bog se ne da nadmašiti dobrotom i svako dobro djelo mnogostruko uzvraća. U ovom slučaju pisac ističe da je Bog babice obdario potomstvom. Možda je nama čudna ovakva nagrada ali moramo razmišljati u vrednovanjima ondašnjeg vremena. Najveći dar koji jedna žena može primiti od Boga jest dar djeteta. Nasuprot faraonovim genocidnim namjerama, Bog odgovara blagoslovom nad izraelskim narodom: "Narod se množio i silno porastao".

Plan C

Budući da su oba faraonova plana da uništi Izraelce propala (plan A: uništenje teškim radovima; plan B: naređenje hebrejskim babicama), on nemilosrdno prelazi na plan C. Donosi genocidnu odluku koja sada izlazi iz okvira izraelske zajednice te se svakom Egipćaninu i faraonovom podaniku naređuje: "Svako muško dijete koje se rodi Hebrejima bacite u Rijeku! Na životu ostavite samo žensku djecu." Sada genocid postaje patriotska dužnost svakog građanina Egipta.

Kako vidimo, genocid nije novovjekni izum zla, on je veoma star. Uočimo iz ovog razmišljanja i druge genocidne oblike koji ne navode direktno na ubijanje ali su stvari tako postavljene da se ide prema uništenju jednog naroda, grupe ili zajednice.

(U sljedećem broju: Rođenje spasitelja)

Uređuje: Katarina Čeliković

Malog Isusa treba "hraniti" i čuvati

Isus se rodio. To svi znamo. Ne samo 25. prosinca prošle godine, ili prije više od dvije tisuće godina. Vi, dragi Zvončići, dobro znate da mi kršćani svake godine slavimo Isusovo rođenje, da malog Isusa stavljamo u "Betlehem", u jasle. Ali želim vam otvoreno reći najvažniju istinu: dijete se rodilo i treba ga hraniti. Vi znate da svaku bebu treba hraniti, njegovati i paziti. I mi smo doživjeli Isusovo rođenje u našem srcu koje je o Božiću postalo "betlehem". Očistili smo svoja srca od grijeha, učinili mnogo dobrih djela. A sada je Isus u nama i s nama i moramo ga jako paziti. Ne smijemo dopustiti da mu bude hladno - to je onda kada smo mi hladni prema drugim ljudima; ne smije biti gladan - kada smo sebični i ne želimo svoje podijeliti s drugima ili bacamo hranu; ne smije biti žedan - a mi često i ne primijetimo da je nekome u našoj blizini nešto potrebno.

Kako ćemo mi "hraniti" svog Isusa i čuvati ga? Uvijek ćemo paziti na svoje ponašanje prema našim roditeljima, braći, djedu i baki, prijateljima, prema svim ljudima koje susrećemo. Dok čuvamo druge, čuvamo malog Isusa!

Čuvati Isusa možemo ako redovito i mi "jedemo" sa "stola" duhovne hrane. Stoga redovito idemo na sv. misu gdje slušamo što nam Bog govori i mi sami tako rastemo u mudrosti i dobroti.

Rastimo skupa s Isusom!

Ivana Benke, 5. r. Bikovo

Zvončica

Anja Abadžić, II. r. - župa sv. Roka

Anja Ivković, IV. a - OŠ "Đuro Salaj" Subotica

BOŽIČNI DAROVI U KOČIJI

U subotu, 23. prosinca, članovi dječjih odjela Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata "Šokadija" ugodili su Djeda-Božićnjaka u vjeronaučnoj dvorani župnoga doma u Sonti. U nedostatku snijega djedica s darovima dovezao se u šarenoj kočiji, umjesto u sanjkama s upregnutim irvasima, što nima-

lo nije umanjilo veliku radost djece. Njihov najveći prijatelj s njima je pjevao, plesao, poslušao sve recitacije, a na koncu im podijelio paketiće s božićnim darovima i, dakako, s njima se i fotografirao za dugo sjećanje. Paketiće su dobile i dvije najstarije članice "Šokadije", Ana Miličić i Agica Tomić, kojima je Djed-Božićnjak obećao intervenciju glede njihova povratka u pionirski odjel.

Ivan Andrašić

Molitva tužne djevojčice

Mili Bože, moli za mene i pomoz mi tati da ne bude toliko nasilan, nervozan i da ne tuče nikog kao moju mamu, niti svoju drugu ženu. Samo toliko ti imam reći jer ja se jako bojim svoga tate, jer kada odemo kod njega uvijek se bojimo da li će nas tući i vikati.

Ja zato molim Boga samo da toga više nema.

Amen!

Nina Bašić
IV./d

OŠ "Đuro Salaj" Subotica

Molitva vjemika za mame

* Gospodine, molimo te za sve samohrane majke, da podižu i odgajaju djecu u kršćanskoj vjeri te da zajedno slave, molimo te.

* Gospodine, molimo te za bolesne majke, daj da te sa svojom djecom slave u zdravlju i veselju, molimo te.

* Gospodine, za sve žene koje bi htjele postati majke, ali ne mogu, ti si Bog svemogući, usliši njihove molitve, molimo te.

Vedrana, 7. r.

MATERICE U ŽUPI SV. ROKA U SLIKAMA

Tri, četiri, sad...

DJECA IZ

VRTIĆA

Kako ono ide?

Naj točka - Petar i Ana

Čestitari

Susret povjerenja

Prijem po župama

Rad u grupama

Braća iz Taizéa s kardinalom Bozanićem

☼ Susret povjerenja na zemlji, 29. Europski po redu, održan je od 28. 12. 2006. do 1. 01. 2007. godine u Zagrebu

☼ "Odabrati ljubav i odabrati nadu" - najvažnija poruka "Hodočašća povjerenja na zemlji" za 40.000 mladih, sudionika Europskog susreta, smještenih po obiteljima u 165 župa

☼ Susret u Zagrebu popraćen bogatim programom čiji je središnji događaj bio 6 zajedničkih molitvenih sastanaka u paviljonima Velesajma.

☼ Iz Subotičke biskupije hodočastilo 60 mladih pod vodstvom s. **Eleonore Merković**, a mnogi su mladi hodočastili i vlastitim prijevozom

Mladi iz Subotičke biskupije hodočastili su i ove godine na europski susret "Povjerenja na zemlji" predvođeni neumornom s. **Eleonorom Merković**. Hodočasnici su krenuli u Zagreb 28. prosinca već u 2 sata ujutro, primivši blagoslov **mons. Andrije Kopilovića**. Već u prijepodnevnim satima svi su smješteni po župama, a prvo okupljanje bilo je ne večernjoj molitvi na Zagrebačkom velesajmu.

Molitveni susreti

Sljedećeg jutra održana je molitva na župi, nakon koje su mladi raspoređeni za rad po grupama u kojima su razmatrali razne teme i naravno razmjenjivali svoja životna iskustva... Drugoj večernjoj molitvi na zagrebačkom velesajmu uz mlade nazočili su zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić**, biskup Pontoisea **Jean-Yves Riocreux**, biskup Autuna i predsjednik Vijeća za pastoral djece i mladih Francuske biskupske konferencije **Benoit Marie Pascal Riviere**, pomoćni biskup zagrebački **Vlado Košić**, generalni vikar Skadarske biskupije **mons. Lucjan Avgustini**, predstavnik ženevske biskupije o. **Philippe Matthey** i pastor **Ronald Benz** predsjednik Zajednice ženevskih pastora, predsjednik Saveza baptističkih Crkava u RH pastor **Toma Magda**, pastor Evanđeoske Crkve **Danijel Berković**, zagrebački nadrabini **Zvi Eliezer Alonie**, ministar znanosti, obrazovanja i sporta **Dragan Primorac**, te prof. dr. **Ivan Golub**.

Ekumenizam mladih

Trećega je dana održan regionalni susret na kojem su se okupili svi hodočasnici iz Srbije, Crne Gore te iz Makedonije. Na ovaj način se, slobodno možemo reći, u malom susretu naroda i religija, ostvaruje poruka ekumenizma koju braća iz zajednice poštuju, jer su se na regionalnom susretu nalazili: Hrvati, Srbi, Crnogorci, Makedonci, Slovaci, Mađari i dr. Te, posljednje večeri **brat Alois** započeo je riječima:

na zemlji - ZAGREB

* Jedan od rijetkih susreta tijekom kojeg su svi hodočasnici smješteni po obiteljima

* Razmatranje posljednje zajedničke večernje molitve, brat Alois je završio riječima: "Danas ste posebno vi, mladi, ti koji su pozvani drugima prenositi radost Evanđelja. Prisjetite se stoga: Krist traži vaše prijateljstvo, on u vas polaže Duha Svetoga, on ide pred vama i prati vas ma kud hodili."

"Večeras bih želio ponovno od srca zahvaliti na primljenom gostoprimstvu. Posebice bismo željeli pozdraviti sve obitelji koje su otvorile svoja vrata kako bi nas ugostile". Na te riječi mladi su gromoglasno zapljeskali. Potom je nastavio: "Sutra se svi ponovno vraćamo svojim kućama. Stoga se trebamo prisjetiti da nam je svima dano da živimo u prijateljstvu s Kristom. Ne govori nam on uzalud u Evanđelju: Više vas ne zovem slugama, nazvao sam vas prijateljima". Napomenuo je kako Krist svakome govori: ti si posve blizu Bogu, i to zauvijek. Čak i ako nam je vjera posve mala, čak i ako nam se čini da su snažne sumnje u nama, Bog ne prestaje tražiti naše prijateljstvo. Skrenuo je pozornost na izloženu IKONU PRIJATELJSTVA, koja dolazi iz Egipta, iz šestog stoljeća. "Na njoj je prikazan Krist kako drži ruku na ramenu svoga prijatelja da bi hodao uza nj, pratio ga. A svi se mi možemo prepoznati u tom Kristovom prijatelju. Ova nas ikona prisjeća na samu bit Evanđelja: nek' je uskrsli Krist i nevidljiv našem oku, ipak se možemo pouzdati u njegovu prisutnost. On prati svakog čovjeka. Promatranje ove ikone već je molitva koja nas sjedinjuje s Bogom", rekao je brat Alois. Ovu ikonu su dobili predstavnici svih većih gradova kao simbol njegova prijateljstva.

Molitveni doček Nove godine

Na staru godinu, od 23 sata, mladi su se okupili na molitvenim bdijenjima u župnim crkvama Zagrebačke nadbiskupije, a nakon ponoćnog čestitanja, održali su predstavljanja pod nazivom "Festival naroda" za koji je svaka skupina iz pojedine zemlje pripremila svoj program.

Brat Richard
i
s. Eleonora
Merković

Na Novu godinu završio je i ovaj susret i to na najljepši način. Toga su dana mladi hodočasnici sudjelovali na misnim slavljenjima u župama gdje su bili smješteni. Službeno je susret završen ručkom u obiteljima a potom su u popodnevnom satima svi krenuli svojim domovima.

Brat Richard je zaključio ovaj susret riječima: "Mladi su stvarno došli s pravom motivacijom: žele susret s Bogom i susret s ljudima. Također su dobro posjećene i tematske radionice što raduje, jer tako mladi ulaze malo dublje u kršćansku vjeru, u društvena pitanja, pitanje povjerenja među ljudima, pomirenja."

Brat Richard se pohvalno izrazio i o dobrom prijemu kod drugih vjerskih zajednica, te se posebno osvrnuo na posjet zagrebačkoj džamiji, koji je realiziran na poziv muftije Ševka Omerbašića. Također je rekao: "Susret je uspio po tome što su svi mladi bili smješteni u obiteljima gdje su doživjeli predivne trenutke. Mladi, koji su više puta bili na ovakvim susretima, kažu mi da je ovo bio najtopliji susret upravo zbog gostoprimstva. Sretni smo i zbog velike posjećenosti molitvenih susreta, osobito navečer na Zagrebačkom velesajmu."

Vidimo se u Ženevi

Po običaju, već je ovdje u Zagrebu najavljeno da će sljedeći susret biti u Ženevi.

Svi mladi Subotičke biskupije od srca zahvaljuju svim domaćinima i organizatorima na gostoprimstvu i zajedništvu!

PeTaR

Uredio: PeTaR

Svijet dobrih ljudi

Što više život ide prema naprijed sve više shvaćam da je svijet pun dobrih ljudi. Na nama je također zadaća da pokušavamo biti dobri, susretljivi i da onu zloću u sebi izbacimo, a to se radi ljubavlju i blagoslovom, korak po korak...

Nova je godina, nov početak!!! A u biti to je još jedna prilika za svetost... Kad god bi Majku Tereziju pitali da nešto kaže o svetosti, ona bi uvijek ponavljala s čvrstim uvjerenjem: "Svetost nije luksuz nekolicine nego jednostavno dužnost, tvoja i moja!" Ta svetost je duboko jedinstvo s Kristom: "Vjeruj da je Isus, i samo Isus, život, a svetost nije ništa drugo nego sam Isus koji živi u tebi." A kad su spomenuli rad, ona je jednostavno odgovorila: "Kad radimo s njim, naš rad postaje molitvom - jer dok radimo s Njim, dok radimo Njemu, mi Ga ljubimo. A kad Ga ljubimo, postajemo sve više jedno s Njim i dopuštamo Mu da živi svoj život u nama. A taj Kristov život u nama, to je SVETOST!!!" Vidite, čini se teško a jednostavno... počnimo ispočetka, imamo mnogo potencijala u sebi i oko sebe... krenimo dalje...

PeTaR

Tribina mladih

SMISAO LJUDSKE EGZISTENCIJE

Na posljednjoj tribini u 2006. godini, 17. prosinca, u Katoličkom je krugu o temi "Smisao ljudske egzistencije" govorio vlč. Goran Vilov, župnik u Bačkom Monoštoru.

Mladi su bili oduševljeni njegovim predavanjem (i primjerima) koje je bilo veoma opširno a ovdje su samo teze koje mogu pomoći u razmišljanju u doista važnoj temi:

- * Smisao = bit = suština, egzistencija = život. Egzistencija na latinskom znači postojati, živjeti, naše bivstvovanje.
 - * Čovjek je stvoren na sliku i priliku Božju, dana mu je besmrtna duša.
 - * Čovjekove karakteristike: razum, slobodna volja, svijest
 - * Čovjeka čine duša i tijelo; različite definicije mu daju različiti smisao; smisao je ono što nas ponaosob određuje.
 - * Nakon stvorenog vanjskog izgleda čovjeka - udahnut mu je dah tj. DUŠA (tu se nauka i vjera spajaju).
 - * Nismo nijedan dar zaslužili - naš život je dar Darovatelja.
 - * Mi smo oduvijek postojali, nikad nismo bili u ništavilu, misao o nama je oduvijek u Božjem umu.
 - * Bog nam je u određenom povijesnom trenutku rekao: "zovem te na egzistenciju!!!" = ZOV LJUBAVI.
 - * Bog je to uradio jer je htio da i mi budemo dionici radosti na zemlji.
 - * Bog je nesebičan. U toj nesebičnosti htio je radost podijeliti s nekim... I sami znamo kako je kad smo radosni - radost prelazi na drugog, jednostavno je želiš s nekim podijeliti!!!
 - * Što je smisao ljudske egzistencije?
- Odgovor nađi sam... Trebamo težiti jer smo vječni tražitelji...

"Okreni svoju dušu tako da je može uhvatiti Božja sila..."

Nikolina Bačić

Obavijesti

TRIBINA

21. 01. 2007. u 19 sati
Tema: **Kako prebroditi kušnje**
Predavač: mons. Marko Forgić

MISA ZA MLADE

2. 02. 2007. u 20 sati
u crkvi sv. Jurja
Nakana: za napuštenu djecu

Svi znamo da je bor jedan od božićnih simbola. Kada stavljate kuglice na bor u njima obično vidite svoj odraz koji je izobličen i bude vam smiješan. Jeste li ikad pomislili da ste te kuglice vi. Ako je bor simbol Božića, kuglice mogu biti simbol nas. Zamislite koliko kuglica se stavi na borove tijekom božićnog vremena. Kada bi bilo toliko vjernika, svaki dan bi nam bio Božić. Onaj osmijeh koji kod nas izaziva naš odraz u kuglicama mogao bi se održati tijekom cijele godine i uvijek nas podsjećati koliko radosti donosi Božić. Sada je vrijeme kada se borovi i "betlehemi" stavljaju natrag u kutije i čekaju sljedeću godinu kako bi ponovno ukrašavali novo božićno drvce. Ali nemojte se i vi povući iz kršćanskog života. Nemojte dozvoliti da vas očaraju "betlehemi" i borovi i da prestanete ići u crkvu čim sve to nestane. Vrijeme je da nastavite u duhu Božića ali sami. Nemojte čekati ili pitati drugoga što dalje? Neće vam pomoći ni slušanje tisuću propovijedi ako ih ne prihvatite i sami odlučite da ćete se pridržavati riječi koje čujete od svećenika ili ljudi koji vam uvijek žele pomoći. Potrudimo se da sljedećeg Božića imamo još veći broj kuglica na našim borovima.

Marija
Vidaković

Uređuje: obitelj Huska

Novi krug oko Sunca - S ISUSOM!!!

Dragi čitatelji! Nova, 2007. godina, kojom smo Božjom milošću darovani (jeste li pomislili kako ove godine i nije morala biti da nam je Bog nije dao? :)) po meteorolozima će biti najtoplija godina otkad se vremenske prilike mjere i bilježe. "Praznovjerci" i ljubitelji horoskopa je nazivaju godinom svinje ili ribe, neki najavljuju posebnu borbu za očuvanje dupina... Do 2010. još traje Međunarodno desetljeće kulture

mira i nenasilja za djecu svijeta, a s 2006. svršilo je Desetljeće iskorenjivanja siromaštva - samo, na žalost, siromaštvo nije nestalo... Kako bi bilo kada bismo sami sebi, skupa s obitelji, "zadali" godišnju temu za 2007.! U planu ne izostavite Boga - bez Njega nema ni ljubavi, ni radosti; bez Njega i nas, koji surađujemo s Njim, neće nestati ni siromaštvo, ni bol, ni nasilje nad djecom, ženama, ni rastave brakova, ni liječnici (genetičari, npr. u Subotici) koji radi svojih istraživanja i osobne financijske koristi trudne, zdrave majke upućuju na često opasne testove i abortus... U tijeku je Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Isusova je želja da svi budu jedno. Dajmo svoj dio (molitvom, žrtvom, postom, djelom!) da naši brakovi, obitelji, župe, cijela Crkva, naš narod, cijeli svijet - postaje jedno... /vh/

Dopis od Boga

Za: **TEBE**

Datum: **DANAS**

Šalje: **GOSPODIN**

Naslov: **TI**

Preporuka: **ŽIVOT**

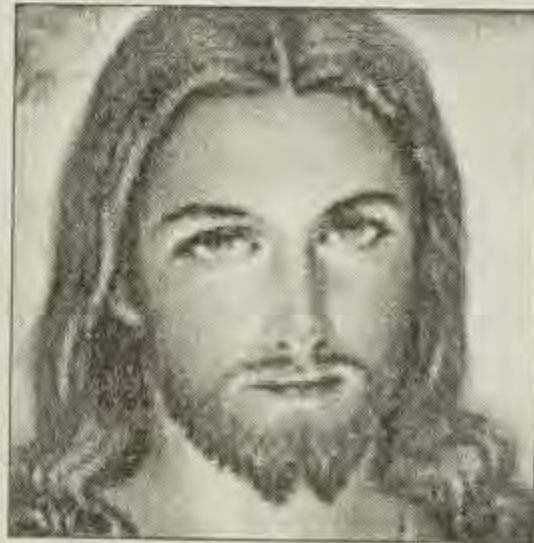
Ja sam Bog. Danas ću biti rješenje svih tvojih problema. Molim te, zapamti da ja ne trebam tvoju pomoć.

Ako te život dovede u situaciju koju ne možeš podnijeti, ne pokušavaj odlučiti ju. Jednostavno ju stavi u NZBDU (nešto za Boga da učini) kutiju. Sve situacije će biti odlučene, ali u Moje vrijeme, ne tvoje. Kada se jednom stvar stavi u kutiju, ne moraš više brinuti za nju. Naprotiv, usredotoči se na sve prekrasne stvari koje su ti darovane u tvom životu, sada.

Ako se nađeš zaglavljen u prometu - ne očajavaj. Postoje ljudi na svijetu kojima je vožnja nedostižno zadovoljstvo.

Ako imaš loš dan na poslu - pomisli na ljude koji su godinama nezaposleni.

Ako žališ što tjedan tako brzo prolazi - pomisli na žene u strašnim potrebama, koje rade 12 sati na dan 7 dana u tjednu kako bi prehranile djecu.

Ako ti se auto pokvario, našavši se kilometrima daleko od pomoći - pomisli na invalide koji bi voljeli imati priliku šetati.

Ako ti "veza" počne slabiti - pomisli na ljude koji nikada nisu znali što je to voljeti i biti voljen.

Ako si nekoga ili nešto važno izgubio i utonuo u misli što je život - zapitaj se koja je Moja namjera i budi zahvalan. Postoje oni koji nisu živjeli dovoljno dugo da dobiju priliku.

Ako primijetiš nove sijede kose u zrcalu - pomisli na pacijente oboljele od raka na kemoterapijama koji bi željeli imati kosu.

Ako nastradaš od ljudskih gorčina, neznanja, malenkosti ili nesigurnosti - zapamti, stvari mogu biti i gore: tebe može zahvatiti jedna od njih!

Ako ovo podijeliš s obitelji i prijateljima - hvala ti, možda dotakneš njihov život u trenucima za koje nećeš nikada ni znati!

Volim te!

Tvoj Gospodin!

Šale na muško/ženski račun

Proricanje

Vračara kaže ženi: "U kartama vidim da će vam uskoro umrijeti muž!"

"To znam. Možeš li ti vidjeti hoće li biti istrage!"

Grom

Žali se prijatelj prijatelju kako mu ljepša polovina slabo vozi, a ovaj će:

"Moja žena vozi ko grom! Redovito udara u drvo!"

DANAŠNJA DJECA: "BISERI"

☺ Ne znam koliko imam godina. To se stalno mijenja. ☺ Tata je odrastao na selu. On je kravu vidio uživo! ☺ Jako sam se uplašio kad se mama razboljela. Pomislio sam da će nam tata kuhati. ☺ Ja se ne svađam s roditeljima. Nisu moj nivo. ☺ Kad se mama posvađala s tatom, prvi put sam vidio leteće tanjure. ☺

tu oko nas... na Internetu

MOLI DOK SURFAŠ!

"Surfajući" čovjek zbilja nailazi i na mnogo toga što vrijeđa kršćanski moral, ljudska prava, ljepotu i dostojanstvo čovjeka. Nešto od toga čovjeka iznenadi, uvrijedi, iznervira. To treba odmah riješiti: provjerimo izvor podatka, uzrok zašto to netko kaže ili čini, otjerajmo od sebe sve što nas nije dostojno, ali nekad moramo reagirati: prenijeti informaciju onima koji bi je trebali znati, prokomentirati je s kršćanskog stanovišta, "osuditi" što je za osudu (uvijek grijeh, ne grješnika!) i - UČINITI NEŠTO, jer riječi bez djela su mrtve...

Pretraživanjem imena ISUS, naišla sam na ružnu igru - obucite Isusa! Raspeti Isus na križu u muškom donjem vešu, a pored njega mogućnost da ga "obučesh" - u djevojčicu, sotonistu u majici s mrtvačkom glavom, čak i u kostim vraga! Strašno je pomisliti da se mnogi "zabave" ovom (besplatnom!) skradnom igricom i možda tomu smiju... Oprosti im, Oče, jer ne znaju što čine! Duše Sveti, budi uz mene dok "surfam", ali i uz sve ljude koji griješe na Netu ili dožive sablazan...

27. siječnja je Svjetski dan vjerske slobode. Zašto totalni bezvjerci (jer oni koji ismijavaju svetinje tuđe ili svoje vjere ili bar kulturne tradicije vjernici nikako nisu!) smiju javno, pa čak i kroz dječju igru Boga ismijavati?

Uređuje i piše: dr. Marinko Stantić

Djelovanje opijata⁽¹⁾

Pod nazivom *opijati* razumijeva se opijum, te njegovi derivati i sintetske supstancije sličnog djelovanja. Njihove će značajke biti opisane na primjeru morfina.

Svi opioidi dijele s morfinom sposobnost izazivanja analgezije, respiratorne depresije, konstipacije i gastrointestinalnih spazama i stvaranja fizičke ovisnosti. Osim naziva opioidi za njih se još često koristi naziv narkotični analgetici. Oni izazivaju svoje učinke vezivanjem za specifična mjesta na membranama moždanih stanica, poznata pod imenom opioidnih receptora. Njihovi antagonisti (npr. nalokson) blokiraju opioidne receptore i tako sprječavaju ili preveniraju učinke opijata. Godine 1974. identificiran je endogeni faktor s opijatima sličnog djelovanja. To je bio pentapeptid enkefalin, od kojeg su kasnije izolirane brojne forme u mozgu i koji su dobili naziv endorfini. Endorfini imaju ulogu u neurotransmisiji i suprimiraju osjećaj boli. Oslobađaju se prirodno u mozgu kada je osoba fizički ozlijeđena i dijelom zahvaljujući njima suprimira se bol tijekom akutne ozljede. Heroin je diacetilirana forma morfina koja znatno brže prolazi hematoencefalnu barijeru i stoga izaziva snažnije centralne učinke. Kodein se nakon apsorpcije jednim dijelom transformira u morfin i veže za iste receptore kao i sintetički opioidi metadon, meperidin i pentazocin.

U ovisnika akutno uzimanje morfina izaziva mješavinu ekscitatornih i sedativnih djelovanja. Stimulirajuća djelovanja uključuju osjećaj povećane energije i pričanja, koji se izmjenjuju s razdobljima opuštenosti i psihomotorne usporenosti. Tijekom sna nastupa supresija tzv. REM faze sna s povećanjem trajanja površnih faza sna. Isprva stimulirajući efekti kasnije zamjenjuje osjećaj smanjene anksioznosti i socijalne interakcije, prekomjerne pospanosti, hipohondrije i iritabilnosti. Javlja se mioza, konstipacija, znojenje, kserostomija i retencija urina. Krvni tlak se povećava, također i puls, a frekvencija disanja se smanjuje.

Psihička ovisnost na opioide jako je izražena što se najbolje očituje u velikoj učestalosti relapsa među ovisnicima nakon relativno uspješnog prekidanja uzimanja droge. Znakovi apstinencije su brojni a možemo ih označiti kao one subjektivne, koji su usmjereni k pribavljanju droge i koji se očituju različitim molbama, žalbama i traženjem droge i one koji su više objektivne prirode. Subjektivni znaci počinju se javljati neposredno prije vremena kada ovisnik treba uzeti novu dozu.

Oni postupno progrediraju u intenzitetu, i počinju se kombinirati s objektivnim simptomima da bi se tijekom 36 do 72 sata javili fizički znakovi apstinencije koji su u tom razdoblju maksimalno izraženi i potom se postupno gube tijekom 7 do 14 dana. U razdoblju od približno 6 mjeseci nakon prekida uzimanja droge ovisnici su u fazi tzv. sekundarnog apstinencijskog sindroma. U njihovu ponašanje prevladavaju znaci prekomjerne podložnosti stresu, prekomjerna obuzetost različitim psihičkim i fizičkim tegobama i gubitak samopouzdanja, što sve potencira mogućnost ponovnog uzimanja droge. Još je jedan dodatni čimbenik o kome treba brinuti. To je fenomen nazvan kondicionirana apstinencija, pri čemu negdašnji ovisnik nakon dugotrajnog apstinencijskog razdoblja koji traje i godinama može pokazivati simptome akutne apstinencije ako bude izložen okolini ili podražaju koji je povezan ili ga asocira na prethodno uzimanje droge ili na prethodne apstinencijske simptome.

(nastavlja se)

Ljubomir Hotujac

Uređuje: Vesna Huska

☺ za život: NEOBORIVI DOKAZ

“Ruka nade” naziv je ove fotografije bebe Samuela Arnasa, točnije njegove ručice, načinjene za vrijeme unutar-materične operacije izvedene u kolovozu 1999. od strane priznatog kirurga Josepha Brunera u “Vanderbilt” Sveučelišnom medicinskom centru u Nashville, Tennessee, USA. (*)

Nerođenoj bebi Alexa i Julie Arnas dijagnosticirana je razdvojenost kičme, jedna malforacija, koja ne daje nadu u preživljavanje, a niti znatnije preko nekog unutar-materičnoga interventa. Dr. Bruner je preporučio operaciju: napravio je normalan carski rez, izvukao maternicu i napravio rez kroz kojega je operirao malenoga Samuela. Pri kraju interventa, koji se odvijao dobro, Samuel je, kroz još otvoreni rez, pružio ručicu i uhvatio prst zapanjenog doktora. Cijenjeni kirurg izjavio je da je tada proživio najemocionalniji trenutak svoga života, kad je Samuelova ručica uzela njegov prst kao da mu je htjela zahvaliti za dar života kojeg joj je dao. Ostao je skamenjen nekoliko sekundi za vrijeme kojih je Samuel nastavio držati mu prst, dajući tako mogućnost ekipi to fotografirati.

Samuelovi roditelji Alex i Julie Arnas znali su, kad su saznali da im dijete ima “pina bifida” da im je abortus legalna alternativa, ali ga nisu ni razmatrali: “Uvijek smo vjerovali da život počinje začećem i nikad nismo dvojili o tom, čak ni kad je pred nama bila odluka, nismo se kolebali, na abortus ni pomišljali.” Majka Julie svjedoči: “Prve riječi moga muža nakon što smo saznali vijesti bile su: “PA, ŽELJELI SMO BEBU I OVU JE BOG IZABRAO DA NAM JE DARUJE.” Bog ih je obilno blagoslovio kad su primili Njegov dar: uspješno unutar-materično operiran u petom mjesecu, Samuel se rodio 2. prosinca 1999.; s manje od godinu dana se hvatao za namještaj i dizao, stojeći nekoliko sekundi. Nosio je potkoljeničnu protezu da ne krivi zglobove. Nikad se nije razvila prije rođenja utvrđena malformacija mozga “hydrocephalus”, a ortopedi, specijalisti za “spina bifida” (rascijepljenost kičme), puni su dobrih vijesti i mišljenja. Samuel živi normalan život 100 %!

(*) Fotografija je proglašena jednom od “najčudesnijih fotografija 20. stoljeća”, a još je čudesnije ono što ona dokazuje: nikada više zagovornici abortusa neće moći reći da je dijete do 21. tjedna prenatalnog života tek “nakupina stanica”!

☹ protiv života: DJECA TOG DJETETA

“Kad ubiješ dijete pod svojim srcem, majko, znaš li da nisi ubila samo to dijete nego i djecu toga djeteta! Zapravo, shvaćamo li i da se osobe koje ubijaju dijete stavljaju u ulogu Boga, jer osuđuju na smrt... Moja sestrična je prije malo manje od dvije godine abortirala, par mjeseci poslije toga počeo je pravi pakao u njezinom životu, svoju malu curicu od 16 mjeseci više nije mogla pogledati, po noći bi stalno čula plač djeteta... Još uvijek ne može samoj sebi oprostiti, jer je tek sada svjesna što je zapravo učinila, ali ona je barem shvatila, kolike majke nikada na shvate i ne pokaju se...” (SA INTERNET FORUMA)

+ JOSIP TEMUNOVIĆ

(1938.-2007.)

Braćo i sestre, ljudski se život pokušava izraziti sa više slika, mada ga ni jedna ne može izraziti cjelovito. Tako se kaže da je život kao rijeka, potok, put, svijeća, knjiga... Za usporedbu života pokojnog prijatelja, svećenika **Josipa Temunovića** izabrao bih usporedbu s knjigom. Svaka bi riječ mogla biti jedan dan, rečenica - jedna nedjelja, pasus - jedan mjesec, a stranica - jedna godina. Knjiga života našeg brata Josipa završila je na 69. stranici.

Što sve na tim stranicama piše? Joso se rodio 7. ožujka 1938. u Starom Žedniku u obitelji **Roke i Klare Temunović** kao deseto dijete. Osmogodišnju naobrazbu stječe prvo u "Cvijinovoju školi" a onda u "Kerskoju školi". Gimnaziju pohađa u Subotici i Đakovu. Filozofsko-teološki studij pohađa u Đakovu i završava 1965. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1964. Kao svećenik djeluje u župi sv. Roka kao kapelan, zatim u Aleksandrovu, pa u Novom Sadu. Za upravitelja novoosnovane župe Sv. Križa u Somboru dolazi 1969. Uz sv. Križ upravlja župama u Kolutu, Gakovu i povremeno somborskim filijalama sv. Nikole Tavelića i Imena Marijina u Nenadiću. Nakon 16. godina provedenih u Somboru 1986. vraća se u Suboticu. Imenovan je knjižničarom biskupijske knjižnice. Stanuje u svećeničkom domu Jozefinum i bavi se književnim i istraživačkim radom. Objavljuje 4 knjige. Autor je *Salašarskih skica* (poezija i proza), *Subotičke matice* i *Zadužbine biskupa Budanovića*. Za tisak je spremio i *Zbornik o životu i djelu biskupa Lajče Budanovića*. Sestrica smrt ga je pohodila 22. prosinca u 16.30 sati u subotičkoj bolnici.

Poznanstvo s Josipom seže u pomalo udaljenu 1978. godinu. Pozvao me s kole-

gom bogoslovom Slavkom u svoj župni dom na razgovor. Kasnije nam je poznanstvo prešlo u prijateljstvo. Njegova kuća, kasnije soba u Jozefinum, uvijek je bila otvorena za dobronamjerne, otvorena za susret, za dijalog. Od prvih dana poznanstva pamtim da se družio s knjigom. Trudio se nabaviti knjigu, rado je i puno čitao. I u zadnjim godinama na njegovom stolu su

se mogli naći svi časopisi, knjige što su se ticale našeg narodnog hrvatskog bića. Sjećam se kako nas je poticao kao studente i mlade svećenike da puno čitamo. Govorio je: "Ako želiš dobro propovijedati - moraš puno čitati." Savjetovao je nas mlade: "Nemojte vikati na narod, pokušajte ga razumjeti, poučavajte ga..."

Kao mlad svećenik pokrenuo je Tribinu za mlade u Subotici. Na tribinu je dovodio renomirane profesore iz Zagreba - Josipa Turčinovića, fra Bonaventuru Dudu i druge.

U Somboru je udario temelje zajedništva u župi sv. Križa. Župa je bila otvorena za sve. Njegovalo se biblijsko zajedništvo uz pomoć časnih sestara Kćeri

Milosrđa. Rado su svećenici i bogoslovi tamo svraćali i uvijek bili dobro ugošćeni. Uz pastoralni rad trudio se Josip organizirati i ljetovanje za naše obitelji u Živogošću na moru. Nisu svi to gledali s odobravanjem ali je kroz odmor i druženje prošlo preko 40 obitelji. Vodio je Josip župljane na razna hodočašća. Posebna njegova briga i ljubav su bili mladi. Vodio ih je na vjeronaučne olimpijade i svuda gdje su se okupljali mladi Hrvati katolici.

Volio je Joso Sombor i Somborce. Teško mu je palo što je 1986. morao otići. Često se, kasnije, u krugu prijatelja pitao: Zašto sam morao otići? Nisam loše vodio župu... Vjerujem da će na to pitanje i mnoga druga u vječnosti dobiti odgovor.

Svjestan i ponosan je Josip bio kao pripadnik hrvatskog naroda, bunjevačke grane. Želio je da budemo svjesni svoje povijesti, da sami kreiramo svoju sadašnjost i budućnost. Da se ne zadovoljavamo mrvicama sa stolova moćnih. Boljele su ga podjele i razdori u našoj zajednici. Pisao je i Bunjevcima dobre volje...

Nadahnuća za svoje pisanje i djelovanje crpio je Josip u Božjoj Riječi i dokumentima II. vatikanskog koncila.

Dragi Joso, ostavio si nam svoja razmišljanja o Matericama, o Ocima, o Otajstvu Božjeg i ljudskog rođenja. Odlaziš kad tvoja Crkva slavi radosno rođendan spasitelja Isusa Krista. Drevni kršćani su smrt nazivali - rođendanom za nebo, za vječnost. Opraštamo se s tobom u nadi da - kad naša knjiga života dođe do zadnje stranice - da ćemo se sresti u vječnosti. Gospodin Isus - koji je rekao da u kući Njegova Oca ima puno stanova - neka ti udijeli mjesto u svjetlosti i radosti. AMEN!

Subotica 26. prosinca 2006.

Lazar Novaković

ZAHVALNO SJEĆANJE

Dragog brata, strica i ujaka **JOSU TEMUNOVIĆA** s ljubavlju i zahvalnošću se sjećaju njegove sestre, braća, šogori, snaja, nećakinje i nećaci kao i mnogobrojna rodbina, prijatelji i poznanici. Hvala svima koji su ga zajedno s nama ispratili na njegov vječni ovozemaljski počinak.

Molimo za njega u nadi ponovnog susreta u vječnosti!

Sveta misa zadužnica za dragog nam pokojnika bit će 10. 02. 2007. u 9,30 sati u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije.

Uređuje: Stjepan Beretić

SKLADATELJSKI OPUS ĐURE ARNOLDA (2. dio)

Moteti

Motet je kraća skladba na duhovni tekst, obično je dio psalma ili nekog himna, ili pak skladba na vlastiti tekst. Poznatiji Arnoldovi moteti su:

- REGINA COELI u C-duru za mješoviti zbor, orkestar i orgulje
- Tri TANTUM ERGO iz godine 1810., 1823. i 1832. godine
- Dva LIBERA ME DOMINE iz 1809., 1847. u e-molu i c-mollu
- JUSTUS UT PALMA za mješoviti zbor i orgulje. Ovaj motet je objavljen 1993. u Zagrebu u časopisu sv. Cecilija, u transkripciji Josipa Mioča.

Kantate

Vokalno instrumentalna forma duhovnoga sadržaja.

Arnold je napisao jednu i posvetio ju papi Leonu XII. a ime joj je DIALOGUS SACER SEU EVANGELIUM FESTI CATHEDRAE S. PETRO PRO ANNIVERSARIO ELECTIONIS ET CORONATIONIS ROMANI PONTIFICIS LEONIS XII.

Ostala djela s područja duhovne glazbe

- Iz godine 1800. (upitna točnost) imamo:
- PUCSE MOJ - AD ADORATIONEM CRISIS IN FESTO PARASCEVAE za dva klarineta, dva roga i trombon
 - GRADUALE SOLENNE DE COMMUNI CONFESSORE za četiri vokalna solista, orkestar i orgulje iz 1830. godine
 - ORATIO PRO REGE HUNGARI APOSTOLICIO - nepoznati podaci o izvođačkom sastavu i glazbenom obliku.

SVJETOVNA GLAZBA

Kada sagledamo sve okolnosti u kojima je Arnold stvarao, tj. u službi crkvene glazbe koja je bila po značaju prvobitna u njegovu stvaranju, ipak je radio i na polju svjetovne glazbe i ostvario nekoliko komada u različitim glazbenim oblicima.

Tu ubrajamo:

- DRAMU: KEMÉNY SIMON, njegova suvremenika Karola Kisfaludija za koju je napisao glazbenu pratnju. Ova je drama prikazana u Subotici 1826. godine a 1827. godine u Baji. Od notnoga materijala ovoga djela sačuvani su samo fragmenti
- OPERU "Izbor Kralja Matije" (Mátyás Király Választása) Arnold je napisao 1832. godine a izradio je uz pomoć rođaka

Josipa Heinischa. Spomenuta drama i opera su izvođene često u Ugarskoj i bile su veoma popularne u krugovima družina putujućih glumaca.

- MELODRAMU: Gothardska vještica (Gothárdhegyi boszorkány) skladao je 1837. godine na tekst Antuna Schustera a izvedena je iste godine u Debrecenu.

Ovdje spadaju i:

Skladbe za glasovir

U njih ubrajamo: ČETIRI MAĐARSKA PLESA ZA GLASOVIR u e-molu, g-molu, c-molu i F-duru. Notni zapis u prepiskama ovih skladbi čuva se u Franjevačkom samostanu u Osijeku. Ovi plesovi se zovu "VERBUNKOŠI". To su plesovi u 2/4 mjeri, građeni na odnosu kontrasta brzog i laganog tempa u kojima se izmjenjuju dur i mol, i obratno. Gornju dionicu čine figuracije i pasaži a prate je jednostavno akordi u basu.

Od Arnoldovih "verbunkoša" neki su ušli u zbirku - MAGYAR NÓTÁK VESZPRÉM VÁRMEGYÉBŐL (mađarske pjesme iz Vesprimske županije) u svesku IX., X. i XI.

Dva plesa se nalaze u zbirci mađarskog skladatelja BARTAYA: MAGYAR NÓTA GYÚJTEMÉNY iz 1860. godine.

Osim navedenih oblika napisao je i jednu ROMANSU: A VESZTETT RÓZSA - Izgubljena ruža: na tekst SÁROSI GYULE, i jedan posmrtni marš iz 1842. godine koji je notirao Pál Endre.

Pored ovih formi pisao je zborove, uvertire, solo pjesme od kojih su neke izvođene u Budimu 1834. i u Cluju (Kolozsvár), ali imena tih djela nisu poznata. U posljednjim godinama života, pogođen smrću supruge, prestaje skladati svjetovna djela. Od svojih nastojanja oko glazbenoga rada sastavio i napisao jedan Muzički leksikon i dvije Pjesmarice.

Muzički leksikon

Glazbeni leksikon sastavio je 1826. godine u četiri sveska. Originalni naslov je: *Povijesno-glazbeni i biografski leksikon sa osobnom marljivošću za svoj napredak iz najboljih izvora crpljeno i sastavljeno od Đure Arnolda.*

Ovo govori o tome da je živio u svojevrsnoj izolaciji od svjetskih glazbenih tokova budući da su u to vrijeme već postojali glazbeni leksikoni Waltera i Gergera.

Pismenik

Arnoldov *Pismenik* objavljen je 1819. godine u Osijeku. Ovo je njegovo najvažnije djelo i to je prva pjesmarica bačkih Hrvata. Pri sastavljanju ove pjesmarice služio se Citharom octochordom i vlastitim zapisima.

Pjesmarica VALÓDI ÉNEKLŐ je svojevrsni kantual za mađarske i transilvanijske kantore, završen je 1839. godine, a u uporabi je od 1840. godine.

ZAKLJUČAK

Đuro Arnold je djelovao u Subotici kao regens chori, glazbeni pisac, melograf i skladatelj. Njegov skladateljski opus sadržava već spomenuta djela na području duhovne i svjetovne glazbe. Vrijednost ovih djela je u tome što su ondašnjoj Subotici dala usmjerenje i temelj glazbenoga života. Možda ove skladbe nisu na razini skladatelja našega vremena, ali su za nas značajne zbog činjenice da je to bio put u glazbeni život Subotice kakvu danas imamo.

Miroslav Stantić

245

PISMENIK

ILLITI

S. KUPLJENJE PISAMA RAZLIČITI, ZA
NEDILJNE, SVETOSANE, I OSTALE DNEVE PRA-
KO GODINE PODOBNI, ZA VECHJU SLAVU
BOZJU, I KRIPOSTI DUSHEVNE NA-
RODA ILLYRICSKOGA UCSINJENO

P O

GJURI ARNOLDU,

U SLOBODNO — KRALJEVSKOJ VAROŠI
M. THERSIOPOLITANSKOJ POGLA-
VITE CHRVAE S. THERSIS
KORA UPRAVITELJA

U OSIJEU,

KUPJE MARTINA ALONIS DVALD PRIVILEGIJATORA NJIHOVICA. 1 1 1 9

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Budite s umirućima

Medicinsko osoblje nam ne preporuča pristup voljenoj osobi u posljednjim časovima smrti. To obrazlažu riječima: "da nam ostanu u lijepoj uspomeni". Kakav bi stav kršćani trebali imati glede toga pitanja?

Student TKI

Hvala na pitanju. Rado ću odgovoriti, makar ne toliko teoretski, koliko iz četrdesetogodišnje pastoralne prakse. Kao svećenik, aktivan u pastoralu, imam pozamašno iskustvo upravo glede toga pitanja. Živimo, naime, u vremenu takozvane promjene vrednota ili, da kažem jasnije, živimo u vremenu iskrivljene ljestvice vrednota. Drugo, živimo u civilizaciji koja bi se često doslovno mogla nazvati "civilizacijom smrti" a ne "civilizacijom ljubavi". Nikako se ne bi mogla nazvati civilizacijom života, pa je zato ovo pitanje danas izazovno. Radi se o temeljnom stavu vjernika kršćanina, kako prema smrti, tako i prema ukopu. Jednom riječju, prema otajstvu ili "tajni" smrti. Najvažniji moment čovjekova života svakako je čas njegova dolaska i odlaska s ovoga svijeta. Da li svjesno ili podsvjesno, svatko se od nas sprema i protiv svoje volje za čas kada će biti pozvan napustiti ovaj život, kada će mu sati biti odbrojani i zemaljski život završen. Tijekom životne putanje čovjek stječe svoje najmilije, voljene osobe u obitelji; svoje potomstvo, mnoge prijatelje, znanice, a bilo bi nemoguće živjeti i prolaziti kroz život bez voljenih osoba. Ako prihvatimo prvu tvrdnju, da je najvažniji trenutak našega života nakon rođenja naš odlazak, onda je vrlo jasno i usporedivo kako se našem dolasku raduju oni koji su nas željeli i kako nas srdačno i svečano prihvaćaju. Jednako tako bi, po kršćanskom učenju, čas našeg odlaska trebao biti također čas ljubavi i čas djelotvorne ljubavi osobe koja tješi i pomaže. Mi puno puta zaboravljamo da Bog kao dobri Otac daje na neki način osobi koja se približava smrti naslutiti da se bliže posljednji časovi i zato je zapravo "najokrutnija smrt" ona koja se događa u bolnici. Ne zbog toga što se radi o nemogućnosti bolničkog osoblja da boravi pored umirućega, koliko zbog činjenice da se tada u času umiranja, kad već čovjek osjeća da ga mnogo toga napušta, javlja najtužniji osjećaj da ga napuštaju njegovi najmiliji. Dokazano je u psihologiji da je daleko lakša smrt ako je umirući okružen osobama koje ga vole,

ako ga čak drže za ruku. Moram spomenuti svoje iskustvo: meni je moja mama presretno, zadovoljna umrla na mojim rukama. Nikad ne mogu dovoljno zahvaliti Bogu za taj veliki čas. Bila je to milost za mene i za nju, jer je to željela, nikako ne umrijeti negdje na strani, napuštena, ostavljena. Zbilja je prešla iz zemaljskog života u vječni "svečano" jer je bila okružena osobama koje je vole. Dakle, umirući ništa više ne prima osim ljubavi, a prisutnost ljubljenih osoba je ta sigurnost da nije napuštena i da nije ostavljena. Sama smrt, koja se "nadvija", "straši" i zato je vrlo važno svojom blizinom pružiti zaštitu i sigurnost umirućemu. To je, dakle, prvo. Smrt je naravna pojava i treba joj pristupiti naravno, ali smrt je i važan trenutak kojem trebamo posvetiti najveću moguću pažnju. To su zadnji trenuci u kojima još možemo iskazati ljubav.

A sada pitanje u vezi ukopa. Puno puta po ovom pitanju stoji obrazloženje "da nam ostanu lijepe uspomene". Danas se inače veoma krivo odgajaju generacije u vezi smrti i ukopa. Neki su sada već i odrasli, a događa se to i današnjoj djeci. Pitanje je zašto bismo lagali da je u životu sve lako, da je sve u životu romantično i da je u životu sve ugodno, kada to nije život. Ako je netko odgojen za ugodno, za lijepo, za lagano, to je nerealno, kao i izgovor "da nam preminuli ostanu u lijepoj uspomeni". I to je sve laž. To je svojevrsno samozavaravanje, jer će nam svima u životu trebati velika potpora i psihička snaga kad i sami budemo u takvom stanju da više nećemo drugima biti "lijepa uspomena". Može se dogoditi da se razbolimo, da se - ne daj Bože - u saobraćajnoj nesreći unakazimo i tako postanemo "ne-simpatični" i "nelijepi". Ako se život gradi na samozavaravanju da je sve lijepo, onda smo prekrili životu drugu stranicu, a ta je da postoji i ona strana života gdje čovjek mora ostati drag i "lijepa uspomena" unatoč toga što se muči, što je bolestan, što je smršavio, što mu je tijelo iznakaženo. Iznakaženo tijelo nije gadno ako je osoba voljena i ako je volimo baš zato što je u životu iskusila i taj gubitak prvotne ljepote. Zato je krivo odgajati generacije ljudi u tom lažnom svijetu "samo lijepoga". Stoga je važno da i djeca posjećuju bolesnike, da se cijela obitelj pojavi kada polako "vene" bolesnik, kada polako odlazi, jer je važno od malih nogu shvatiti da je to dio života.

Dopustite malu digresiju: roditelji ne brane djeci da na filmu gledaju porodaj ili

da gledaju u filmu strahovita, izmišljena, ubojstva i mučenja, a kada se radi o dragoj osobi kao što je baka, kao što je neki rođak ili prijatelj, onda odjednom zatvaraju djeci oči jer žele da im oni "ostanu u lijepoj uspomeni". Ovo je i pedagoški i kršćanski gledano neprihvatljivo. Skrivati pred djecom - generacijom koja se odgaja - činjenicu i realnost života kao takvog u koji spada i bolest i smrt.

Konačno, osvrnimo se na pitanje sprovoda. Zar nije već sada u našem vremenu upravo sprovod nalik na "otklanjanje otpada koji nam smeta"? Oprostite na izrazu, ali kada se dolazi na sahranu pet minuta prije obreda i na koncu kada se sprovod "obavi" već nakon nekoliko minuta nastavlja se s radom kao da se nije ništa dogodilo, to zapravo znači da je svaki od nas unaprijed zaboravljen. S druge strane, bojimo se kako ćemo biti brzo zaboravljeni, jer ćemo i mi biti tako brzo uklo-njeni. Mnoga djeca nikad neće znati da su imali baku ili djeda, pa im se tada izmišljaju priče, mnoge nebulozne priče, kuda je baka "otišla", kamo je otišla voljena osoba, jer smo ih ostavili kod kuće i nismo ih povelili na sprovod. Sprovod je čin, i to zadnji čin, štovanja ljudske osobe. Doduše, njegovo tijelo je mrtvo ali nije gadno, samo je mrtvo. Činjenica da je netko sahranjen daje dječjoj mašti duboki doživljaj iz kojeg se može kasnije odgojem postići shvaćanje zašto je groblje sveto, zašto je to mjesto na Svi Svete i druge dane nakićeno i zašto tamo molimo. Dijete koje nema iskustvo što je u grobu, nema iskustvo ni štovanja groba, pa se čudimo što danas naša groblja zarastaju, što su naši grobovi zanemareni.

Završio bih moj odgovor na vaše pitanje jednim sažetkom. Ako ne gledamo život kao realnost, nego kao priču koju mi pričamo, onda se ne poklapa s onom istinom koju je u našem životu ispričao Bog. U toj, Božjoj priči, ima svoje mjesto naše rođenje, naša bolest, naš neuspjeh, naša smrt, naš sprovod i to su vrlo značajne poruke za one koji iza nas ostaju. Odgajati tako da iz svog života maknemo drage i voljene osobe, sami sebe osiromašujemo. Zapamtite, vrlo je nehumana i najgroznija je zapravo smrt ona kada čovjek umire zanemaren, sam, bez nježnosti voljenih osoba. Odgovor, dakle, na pitanje o prisutnosti u posljednjim časovima voljene osobe, kako nam to čak govori medicinsko osoblje da nije praksa, kriv je i nehuman. Suštinski je u suprotnosti onome što bi medicina inače trebala davati kao lijek, kao poruku, kao utjehu. Stoga se ne slažem s tom praksom i ako se tako radi, tvrdim da je krivo!

PATRIJARH PAVLE OSUDIO GRIJEH ČEDOMORSTVA

U božićnoj poslanici poglavar Srpske pravoslavne Crkve pobačaj nazvao najgnusnijim ubojstvom

Uređuje: Jakob Pfeifer

Patrijarh Pavle i biskupi Srpske pravoslavne Crkve uputili su tradicionalnu poslanicu vjernicima u povodu Božića, koji pravoslavni vjernici slave prema julijanskome kalendaru 7. siječnja. U poslanici ističu kako se najveći previd čini "u vezi s čedomorstvom" koje je grijeh ubojstva djeteta, motiviran sebičnošću nedostojnih roditelja. "To je najgnusnije ubojstvo, odbijanje blagoslova Božjeg i uskraćivanje prava na život novoj osobi. Još nerođeno dijete nije bezimeno zametak, fetus; to je čovjek - živa duša. Molimo vas, roditelji, ne činite to više, ne zatvarajte vrata svojih srca i domova za blagoslov života. Ima mjesta za sve i bit će kruha za sve. Sjetite se onih roditelja bez djece koji suzih očiju mole Boga da im podari taj blagoslov! Neka vam materijalne nedaće ne budu izgovor za čedomorstvo!" poručuje se u poslanici, koja je na kraju liturgija čitana po pravoslavnim crkvama na Božić.

Samozvani zaštitnici opet će reći kako Crkva uskraćuje ljudska prava i slobodu, ali neka znaju da opominjemo iz ljubavi, bez omalovažavanja, upozorava patrijarh i ističe kako mnogi narodi vode računa o svom povijesnom postojanju, a srpski narod poubijao je više svoje nerođene djece nego "naši neprijatelji u svim ratovima zajedno".

U poslanici se poziva vjernike da žive po Kristovoj vjeri, da pokažu "ljubav nelicemjenu jedni prema drugima i prema svima ljudima", kao i da se nadiđu međusrpske razmirice i crkveni raskol. Mora važiti i pravilo da onaj koji želi biti prvi, taj treba svima služiti. Krist je to svojim životom pokazao, a mi kršćani imamo sveti zadatak da i svojim življenjem to potvrdimo. Svaki od nas

treba u drugom čovjeku vidjeti lice Božje, lice svoga brata i vječnog subrata. Tada će srce svakoga od nas istinski biti betlehemska pećina u kojoj se Krist uvijek iznova rađa. I što više bude takvih srdaca, svima će biti bolje i svi ćemo biti bolji, poručio je patrijarh Pavle. /IKA/

Caritas

BOŽIĆ U CARITASU SUBOTIČKE BISKUPIJE

Mjesec prosinac obiluje, napose kod nas kršćana, mnogim događajima. Najljepši je Božić kada slavimo rođenje Isusa Krista, Spasitelja svijeta. Njegovo rođenje slavimo pjesmom, veseljem i darivanjem najbližih. Božić su u Caritasovom klubu proslavili i naši korisnici - stari, bolesni i siromašni.

No, prije toga mjesec je tradicionalno počeo dočekom sv. Nikole. Glumci Dječjeg kazališta su 5. 12. izveli bajku "Princeza i zrno graška" na srpskom i mađarskom jeziku. Nakon pjesama i recitacija, stigao je i "Mikulaš" te podijelio prigodne darove i svakom ponaosob poželio sretan Božić.

Lijepe su "Materice" naši korisnici proslavili 16. prosinca kada su im program pripremila djeca župe Sv. Jurja s časnom Blaženkom Rudić i Vesnom Huska. Bilo je lijepo gledati stare kako su opušteni, na trenutak radosni i potvrđivali da je to uistinu tako bilo.

U dvojezičnom programu 28. prosinca, po treći put u našem klubu, stariji sugrađani su se susreli s djecom koja su im ovoga puta donijela ugođaj božićne radosti. Uz anđele, Isusa i njegovu majku Mariju, oni su se podsjetili i nekadaš-

njih običaja vezanih uz ovaj omiljeni kršćanski blagdan. Pogledali su film **Rajka Ljubiča** "Božić na salašu" i oduševljenju nije bilo kraja, a čuli su se i komentari: "Bome je tako bilo i lipo je bilo al zdravo davno." Nakon male zakuske i s darovima u pratnji volontera naši su stariji sugrađani puna srca i duše otišli kući.

Možda je to bilo kratko, ali su ipak bili sretni jer nisu bili zaboravljeni u ove lijepe blagdane i što su sa svojom velikom Caritasovom obitelji proslavili Božić.

*Roza Mikulić
volonterka Subotičkog Caritasa*

Zahvaljujemo našim darovateljima

kolpa·san®

SALON KUPATILA

LETNJA AKCIJA SNIŽENJA **10-30%**

Veliki izbor akrilnih kada, masažnih kada, tuš kada, tuš kabina, masažnih tuš kabina, bazena, nameštaja za kupatilo, sanitarije, ugradni vodokotlići, pločica za unutrašnju i vanjsku upotrebu.

PRODAJNI SALONI:

SUBOTICA Banijska 2

tel: 024/ 547-886

ZRENJANIN Vojvode Petra Bojovića 2

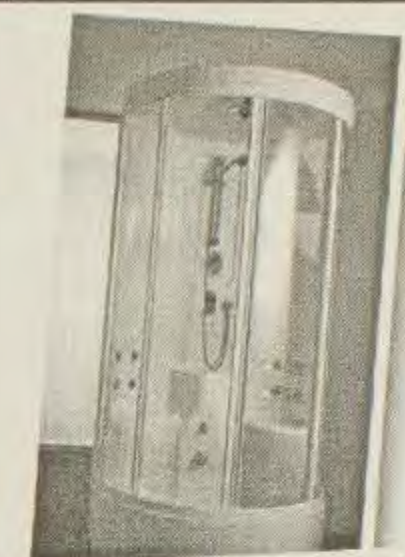
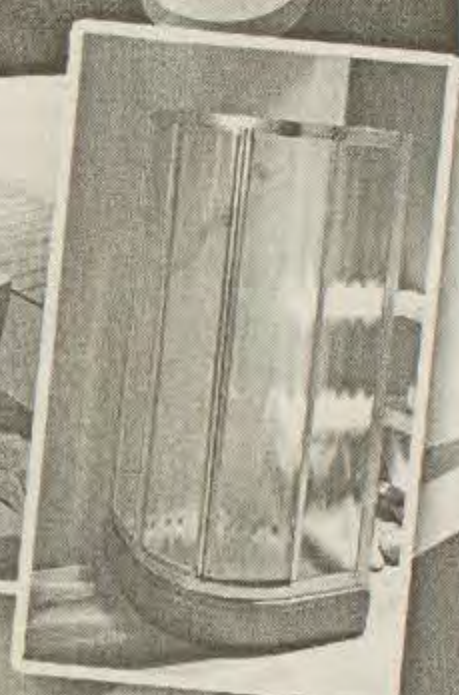
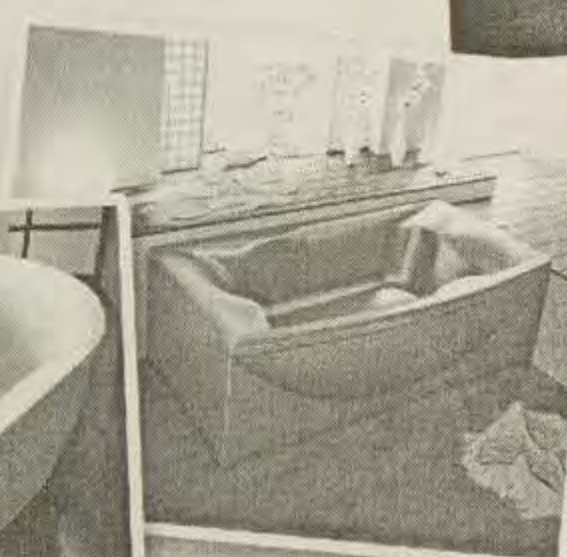
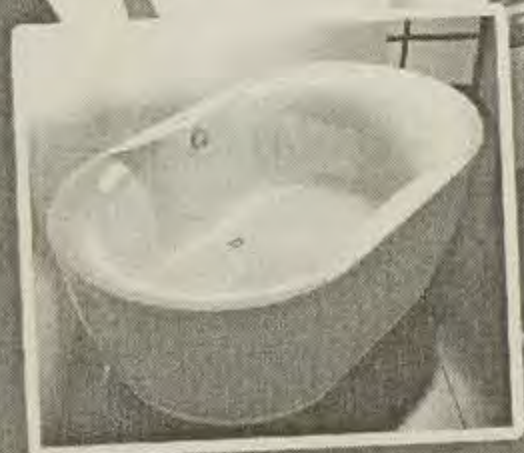
tel: 023/581-590

NOVI SAD Rumenački put 11

tel: 021/518-092

NOVI BEOGRAD Dr. Ivana Ribara 135

tel: 011/158-920

SVE OD KAMENA

NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.

SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72

TEL. 024/671-500

063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobnih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovićevo 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

RENAULT

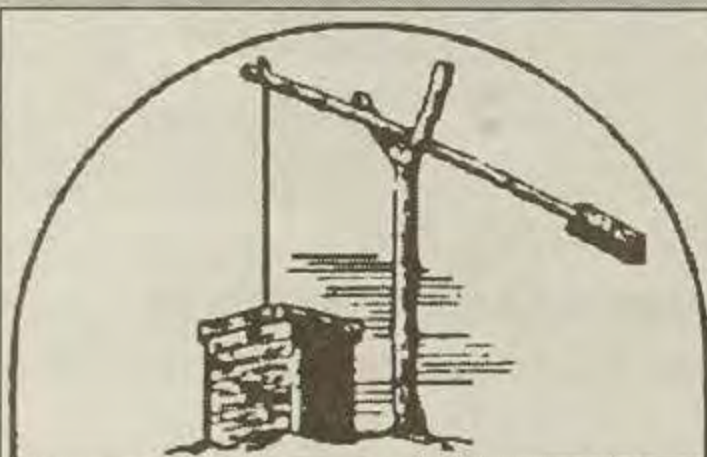

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica Hrvatska

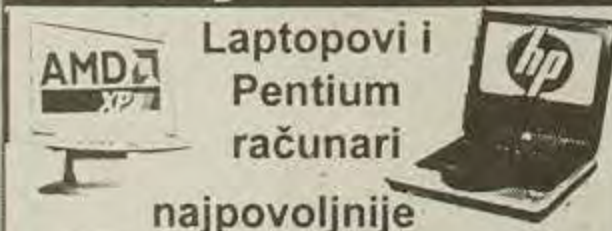
Svakodnevno možete čitati
tisak, posuditi knjige i
porazgovarati s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

Ponedjeljak, srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium GSM Centar

Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Panasonic
KX-TCD445

Gigaset
A-180

house1

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!

Internet provajding
Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidrića 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

**ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE
SADA JE MOGUĆE!**

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti u
župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

Specijalni BOŽIĆNI POPUST
na misnice i štole

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO **BIGILERA**

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUCSKÉSZÍTŐ - MESTER
- BUNJEVAČKE - MAĐARSKE - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
VI. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobitel: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"**

Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 555-589

SZTR **JULIJA-OPTIKA**

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA

Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
"APOLONIA"

Radno vrijeme:

ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2007.

Od 18. do 25. siječnja (januara) održava se Svjetska molitvena osmina za jedinstvo kršćana u Subotici. Ta osmina je kod nas već tradicionalna i poznato je da se svake godine susrećemo u svim sestrinskim kršćanskim Crkvama. Iz priloženog plakata se vide teme, raspored i satnica susreta za svaki dan.

Na dan 25. siječnja (januara) 2007. godine u Katoličkoj crkvi se slavi Obraćanje svetoga apostola Pavla. To je i blagdan zaštitnika Subotičke biskupije. Toga dana se susreću Katolički biskupi Metropolije i svi kršćanski biskupi ove regije. Nakon njihove Konferencije je u katedralnoj crkvi završetak Svjetske molitvene osmine za jedinstvo kršćana uz sudjelovanje svih kršćanskih biskupa i prisustvovanje vjernika, kao i gradskog poglavarstva, u 17 sati.

VELIKO PRELO 2007.

27. 01. 2007. u DVORANI
SPORTOVA u Subotici
početak u 19.30 sati
Sviraju NAJBOLJI HRVATSKI
TAMBURAŠI "ZLATNI DUKATI"
i ANSAMBL "RAVNICA"
Karte se mogu nabaviti u HKC
"Bunjevačko kolo"

"RAZGOVOR" INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

26. siječnja u 19 sati
u HKC "Bunjevačko kolo"
Predavanje na temu
"Relativizam vodi u ateizam"
održat će mr. Mirko Štefković,
tajnik Subotičke biskupije

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;
Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

Ivan Andrašić
Andrija Anišić
Stjepan Beretić
mr. Ervin Čeliković
Katarina Čeliković
Marko Forgić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
dr. Marinko Stantić
Željko Šipek
mr. Mirko Štefković
dr. Tadej Vojnović
Željka Zelić

Andrija Anišić
glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković
zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1200 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju
Zvonik, Hrvatska riječ
Subotica.info, Vedran Jegić

MOLBA DUŽNICIMA I PRETPLATNICIMA

Moj poziv iz prošloga broja nije baš previše uznemirio dužnike "Zvonika". Stoga ga ponovno upućujem.

Dragi suradnici i povjernici "Zvonika" - draga braćo svećenici! Meni je jasno da bez Vas "na terenu" "Zvonik" ne može prolaziti. Stoga Vam i ovoga puta zahvaljujem na suradnji, ali Vas ujedno lijepo molim da svoja dugovanja podmirite što prije kako bismo mogli normalno funkcionirati. Nikome nije određeno koliko primjeraka "Zvonika" treba prodati. Niste dužni poklanjati "Zvonik" i sami ga platiti, ali je dostojno i pravedno da novac koji dobijete za prodane primjerke ŠTO PRIJE DOSTAVITE Uredništvu.

Podsjećam da oni koji žele dobiti popust od 20% za prodane Zidne i Džepne kalendare treba-ju dostaviti novac do 31. siječnja. Do istoga dana primamo i PRETPLATE za 2007. godinu.

Upozoravam da je cijena "Zvonika" u ovoj godini 100 dinara.

Premda smo se sa svećenicima na početku dogovorili da nitko za prodaju "Zvonika" neće uzimati proviziju, ipak onima koji prodaju više od 100 "Zvonika" nudim postotak od 20%, a onima koji prodaju više od 50 "Zvonika" 10%.

Također upozoravam pretplatnike iz Crne Gore da za njih vrijedi taksa pretplate za inozemstvo t.j. 40 EU godišnje. Tko nije u mogućnosti to isplatiti neka otkaže narudžbu.

**VAŠE REDOVITE UPLATE
ZA REDOVITO IZLAŽENJE ZVONIKA.**

Hvala svima na suradnji. Neka Bog uzvрати svima svojim milostima i blagoslovom.

Urednik

Na naslovnici: obitelj Skenderović iz Subotice

RADIO MARIA

RADIO MARIJA
NOVI SAD, KOSTE ABRAŠEVIĆA 16
021/4790529, rama@eunet.yu
SUBOTICA, STARINE NOVAKA 58
024/692255, mariaradio@tippnet.co.yu

**SLUŠAJTE NAS NA
SLJEDEĆIM FREKVENCIJAMA:**

NOVI SAD - 102,9 MHz
SUBOTICA - 94,3 MHz
SOMBOR - 88,6 MHz
PANČEVO - 100,6 MHz
NIŠ - 88,0 MHz
VRDNIK - 93,3 MHz

Narudžbe:

Vojislav Temunović, 064 808 7836
Cijena: 400 dinara

JASLICE SU ZNAK LJUBAVI I ZATO SU TAKO PRIVLAČNE

Mala Iva - ima tu nešto privlačno za mene

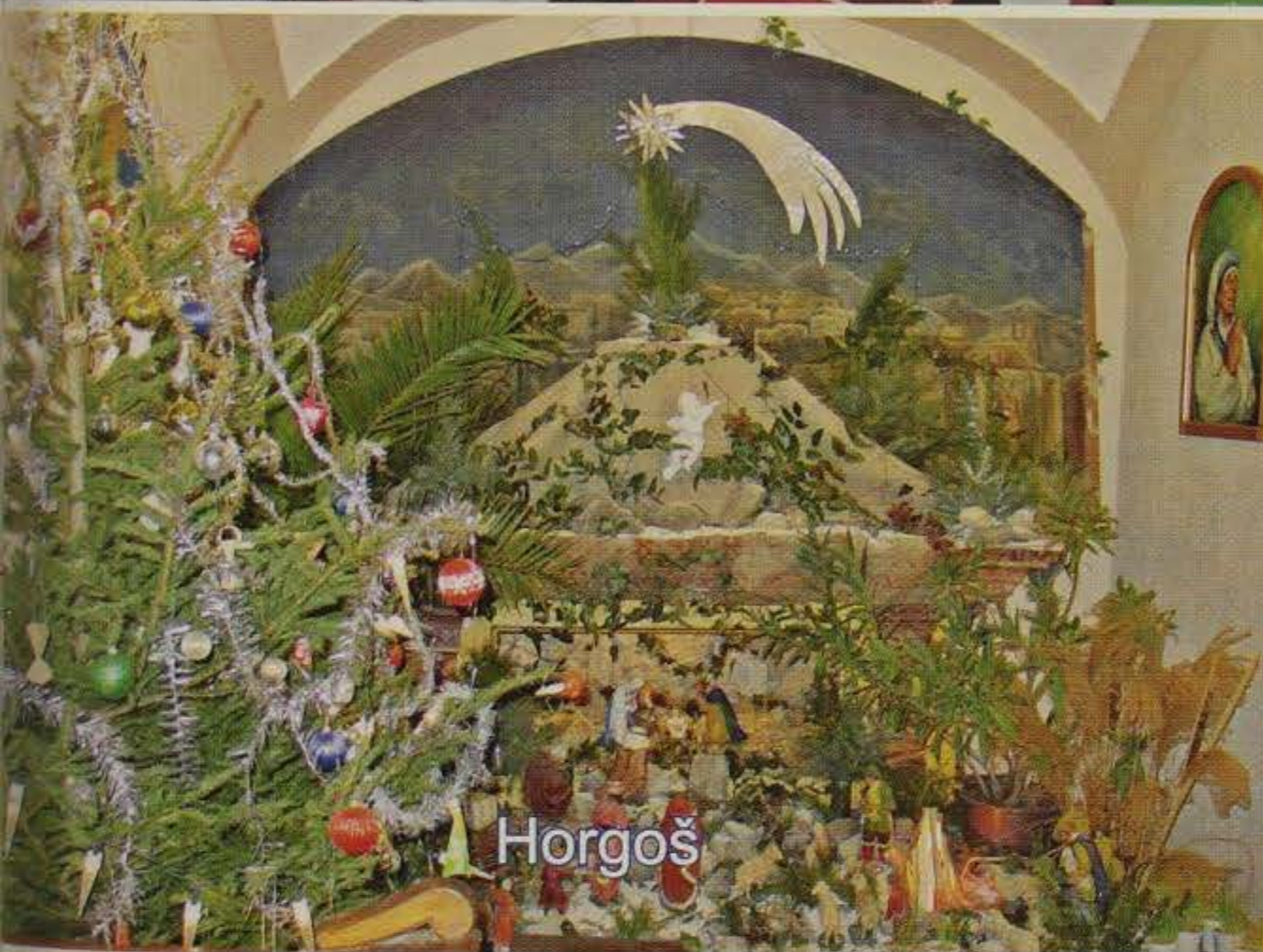
Božićnjak za nadbiskupa Hočevara

Palić

Kanjiža - Anđeli čuvari

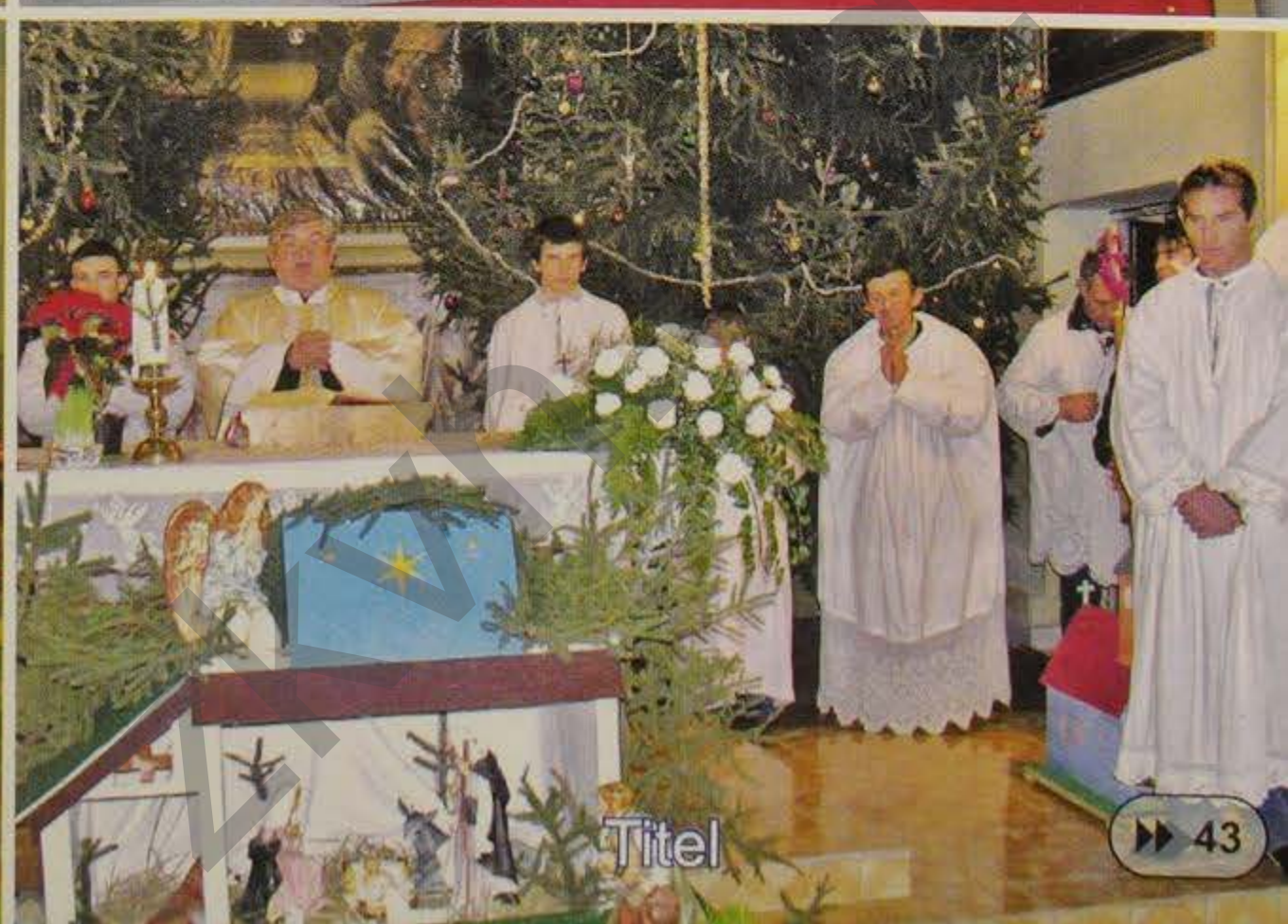
Horgoš

Subotica - Isus radnik

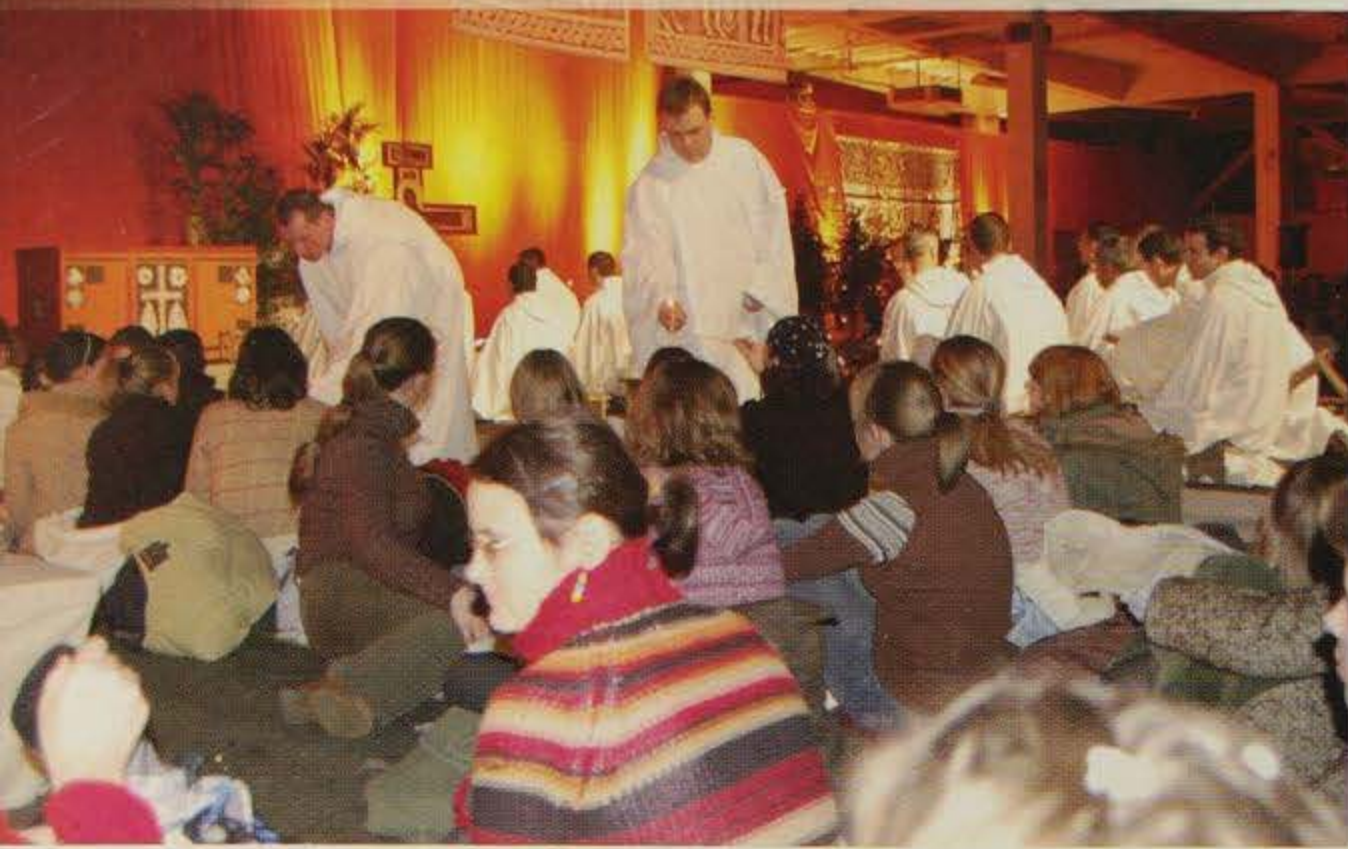

Subotica - Sv. Rok
(nove figure)

Titel

U OZRAČJU MOLITVE I RADOSTI

SUBOTIČANI NA SUSRETU MLADIH U ZAGREBU

SUBOTICA - SVETI ROK

Nezaboravne "zornice" za djecu

Nezaboravni Božić za odrasle prvopričesnike

Nadbiskup Hočevar, dr. Andrija Kopilović i bogoslovi na imendanu biskupa Pénzesa

Prireda za "Materice" u župi sv. Roka uvijek zanimljiva